

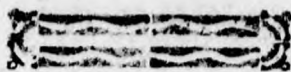
A' ROMAI CSASZARI ES AP. KIRALYI FELSEG.
NEK KEGYELMES ENGEDELMEVEL.

Indult BÉTSBÖL Kedden 3. Augustusban. 1790.

Buda. — Summája azon írásnak, melyet a' Jul. 20-dikán közönségesen egyben gyült Rendek egy akarattal készítettének, és — — — — —
Hodor Ur által ő Felségéhez be-küldöttének. — — — — —
„Az *Inaugurále* Diplomával foglalatoskodó Rendek, az Oláh-ország-felé útozó Követnek, Budán lett keresztül menetele alkalmatosságával észre vették, hogy a' jelen lévő hadnak le-tsendesítésére való edgyezések munkába vétettének. A' Rendeknek, kiknek fájdalmára vagyon, hogy ezen had az Országunk nyilvánóságos Törvényei ellen az Ő tudtok nélkül kezdettetett, most még sokkal falydalmasabb fogna lenni, ha, midőn közönséges Gyülesen a' Magok Törvényeinek helyre állításán munkálódnak, a' békelességnek kötései nállok nélkül mennének véghez. A' Rendek mint a' fellyebb, ugy a' jelen-való században hozatott Törvényekből, melyek közzül most csak az 1715-dik elztendőbéli 15-

dik Art. említették, meg-bizonvitták azt; hogy a' Király nem indíthat hadat Magyar országnak, és az azzal egybe kaptosoltatott Tartományoknak tudása és meg-egyezése nélkül; hogy a' Törökkel való frigynek, 's Magyar-ország minden más, ugy külső mint belső ügyeinek és bajainak, az 1741. éfztendőbéli 11. Art. szerint, született Magyarok és Magyar Tanács által kell köttetni és végeződni; hogy a' Török Portánál, az Ország dolgaira nézve, a' Királynak Követtye mellé, egy született Magyar-nak is Követ-képpen kell társúl adatni, ki a' másikkal egyet értsen, és a' Magyaroknak Tanácsától végyen rendeléseket; utólyára, hogy, a' mint az 1759-béli 8-dik Artikulusból nyilván ki tettik, a' dolognak természetében vagyon fundáltatva az, hogy a' Státusok azon dolgokból, mellyek azoknak életüket és jószágukat illetik, a' leg-nagyobb igazságtalanság nélkül ki nem rekesztethetnének. — A' Státusok egészen meg-vagynak győzöttetve ő Felségének igazságos volta, és azon erősítése-felől, melly-szerint Uralkodását a' Törvényeknek hívfenn-tartásával akarná el-kezdeni, 's azon sem kétkednek, hogy ő Felsége az elő hozott dolgot kegyelmesen meg-isméri: melly-szerint a' fokszor említett békeségnek, 's egyéb rend béli egyezéseknek, mellyeket a' köz-jó kíván, munkálódására, a' következő Követeket jóvalollyák a' Státusok, ugy-mint: Gr. *Teleky* Józsefet az Ugotsai fő Ispánt, M. *Almásy* Pál Urat az Aradi fő Ispánt, Gr. *Szétsényi* Ferentzet, *Battyányi* Ferentzet, időbb *Eszterházy* Ferentzet, *Aponyi* Antalt, M. *Podnántzky* József és *Somsits* Lázár Urakat: mind egyig olyan férfiakat, kiknek a' közönséges munkákban való hívségek és alkalmasságok már meg-bizonvítva vagyon, és a' kikre Magát a' Király tökéletesen réájok bizbizhattya. — Ezeket méltoztasson ő Felsége a' már el-kezdett vagy el-kezdendő frigynek munkálódására a' Törvényeknek értelme-szerint botsátani: mellyet a' Státusok ugy fognak nézni, mint az ő Felsége igazságos voltának különös bizonyságát, és egy olyan öfzve köttetést, melly által e-

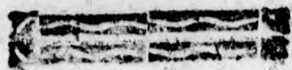

zen szabad, és a' Maga szabadsága mellett leg-enedelmesebb Nemzet, igen állandóul ő Felségéhez fog kaptsoltni. „

Berzentzén Jul. 23-dikán. — *Bakonaki* helységben lakozó 'Sidónak felesége *Marinka*, maga jelentette Urával edgyütt, hogy a' 'Sidóné 9-dik hónapja hogy Terhben vagyon, és gyakorta mind a' ketten hallyák, a' méhében lévő gyermeknek rivását, mellyet magok hirdetvén, még az ott való Tisztelendő Plébánus Urhoz. *M — P —* hez-is eljöttek (kivel ezen 3 napokban minden-nap edgyütt voltam) hogy mit jövendölne ezen dolog felöll? a' gyermeknek az Annya méhéből ki-hallató rivásáról? vagy valahol-is olvasott-é illyes dolgot? mellyre azt felelte a' Plébánus Ur, hogy ő illyest nem olvasott: söt a' Doktorok azt próballyák, és a' Máchábæusok Annya, hogy a' rivásnak levegő éggel kell lenni, és az után azt felelte nékik: talám *Antikristus* lészén belölle. — Erössen termékeny ez a' mi idönk *Antikristus* dolgából: tsuda lészén ha, majd midön 1794-ben a' minden Nemzetek' *Nemzeti-Gyülese* Olosz országban tartatni fog, öszve nem vesznek a' Nemzetek a' Nemzeti Elöllülő felett.

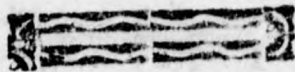
Tsatár Jul. 22-dikén. — *Juliusnak* 14 dikén, 's következő napjaiban *Margitára Vásár* alkalmatosságára meg-érkeztenek *Pataki Dániel* nevü Káplár alatt némely *Erdödi* vitéz katonák *Verbunkra*, kiknek magok szelid, és nagy emberségü viseletek ugy annyira magokhoz kaptsolták a' Vásárra gyült emberek sziveit, 's szemeit, hogy vólta-képpen aztat le-nem lehet irni, meg vólt ezekben a' magok tartása jozansággal, kivált az említett Káplárjok nem tudta merre szakasztani magát szállásra a' fok hívók között, olly nagy emberségü betsüllete vólt mindenek előtt. Ugyan tsak számoson-is ment az Ifjsuság közikbe. Vóltanak ugyan más rend-béli verbuálok-is, de ezeknek semmi magok viselete nem hasonlittathatott az elsőbekéhez, ugyan azért nem-is igen kedves szemmel nézték az elsőbket.

A' Szomszéd *Békes Vármegyében* olly annyira meg-óltsódat a' marha, hogy a' melly marhát en-

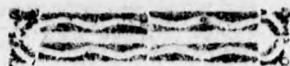
nek-előtte 100 forinton alig lehetett venni, mostan 40 forinton könnyen vásárolhatni, ugy annyira szállott a régi drágaság, hogy három tehenet 30 V. forinton meg lehet venni.

Az Hadi Kanzellária még eddig ki nem adta, a' *Tzettin* városnak meg-vételéről való bővebb tudósítást. Egy útozó a' dolgot, egy közletről való domb-ról nézven, következőket ír a' többek között íranta. — „A Törökök jó részt 12-ezeren érkeztenek volt már meg *Tzettin*nek szabadítására: de már ekkor törettetett a' várnak oldala, melly szerint Gen. Báro *Devins* is haladék nélkül hozzá látatott az Ostromhoz. A' Gr. *Gyulay* Szabad Bata-lionnyából, az *Ogulini* és *Szluini* Határ Regemen-tek Jágerei közzül való önként vállalkoztak, és a' *Sröder* Reg. böl-is egy néhányan elő álván, ezek leg-előbbször Gránátokkal és viafzszas koszorokkal a' vár-törésére rohantanak, és a' fa épületeket gyujtogatták. Azonban a' várba bé szökdösvén, az óltás körül forgalodókat kezdték vesztegetni, kik ezeknek erejét ki-nem alkuván, a' váran kívül fekvő Török Sergek-felé akartak a' kapun ki-szaladni: de kevesen menekedtenek-meg, minthogy a' miénkek a' kapu előtt őket készen várván, nagy részint el-lövdözték, 60-nig valót pedig közzülök el-fogtanak. A' kik a' mi kezeinkből meg-szabadultanak, azokat magok a' táborban lévő Törökök vagdalták öszve. Azok, kik ezen futás közben általunk meg ölettettek, 183 fejekre számláltatnak. Az ostrom 20-dikban dél-utánni 4 órakor kezdődván, 7 kor már vége volt mindennek. A' Városban 128 sebess ferjfiak, aszfzszonyok és gyermekek tanáltatának, kiket a' miénkek a' Battériákig ki-hozván, bé-kötöztének. A' tűzben 60 non égtenek öszve. — A' mi vesztésünket ezen tudósító 17 hóltakra és 31 sebessekre téfzi: melly veszedelme a' miénkeknek-is nagy részint, a' vár-béli hirtelen terjedő tűz által okoztatott. Nagyokárt tett a' várban egy puska poros toronynak fellobbanása. A' fegyvereken, 200 Má'sa puska poron, és 7 ágyukon kívül, kevés prédára akadtunk a' városban. A' vár-bé-
liek

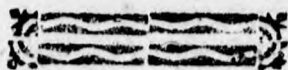

liek előbbször fogságra tétetnek, és még az után kezdettenek a' miénkek a' prédáláshoz. A' Törökök a' töllünk bé-vettetett Bombik közzül, némelyeket vízzel 's nedves bőrökkel meg-öltvén, ezek az Ostromnak ideje alatt a' nagy tűzben és hévségben ismét fel-melégedtenek, és éppen mikor a' prédálás follyt, el-pattanván, 7-tet közzüllünk megöltének. Egy vakmerő Török, meg-nem adta benn a' várban hatnak közzüllünk magát, valameddig agyon nem lövetett. A' tsak nem a' város mellett fekvő 10 — 12 ezer Törökség leg-kiszebbet sem mozgált az egész ostrom alatt a' maga táborában. A' nagy *Kladusiak* még *Tzettinnek* bé-vétele előtt már kezdték hazaiokról a' fedelet le-vonni: várják a' látogatást. Ide indúltanak *Tzettin* alóll-is a' Török Sereg más nap az Ostrom után. — Oberfl. Gr. *Gyulay*, az Ostrom közben, mejjben hajittatott a' vár odaláról egy kövel, ki az alatt, míg Fő Strázamester *Viese* az ostromlókát a' vár törésen bé-vítte, a' más oldalon tsinált alatta valóival zavarát a' Törökök között, melly által annyira el-vesztették rendgyeket, hogy mind közönségesen, vagy futni indúltanak-ki a' tábor-felé, vagy a' Kazamátokba keresték meg-maradhatásokat. Ezek még a' Kazamátokból-is lövöldöztek a' miénkekre, mely vakmerőségek miatt, tsak egy-is közzüllök életben meg-nem hagyatott.

Svéd és Orosz birodalom. — A' Pétervárból érkezett Levelek szerint, nem tsak az a'probb hajókból álló Sereget rontották-meg a' Svédeknek az Oroszok: hanem mind a' kettőt. A' Südermanlándi *Károly* Hertzeg alatt lévő nagy Svéd hajós Sereg a' tenger öblébe bé-szorittatva, nem szenvedhetvén tovább különösön az ivó-viz-béli szükséget, kétséges vakmerőségre vetette Jul. 3-dikán magát, és az előtte álló nagy Orosz hajós Sereget próbált keresztül rontani. E' béli tzellyokat el-is érték ugyan a' Svédnek, de örökös veszedelmekkel; mert megbetsülhetetlen, a' mennyi kárt vallottanak. Jul. 3-dikán kezdve egymás után 6 napokig vesztegették őket az Oroszok. Ezen tudósítás Jul. 9-dikén indúlt

dúlt Pétervárából, 's még akkor nem vólt vége az Oroszok győzedelmének : melly - szerint a' bővebb környül - állásokat még ennek utánna fogjuk meghallani. Eddig elé - is pedig már annyi hajókat elvesztettek vólt a' Svédok, hogy az azokon lévő ágyuknak száma sokkal többre ment 532 nél. El fogatott fok hajójok, mellyek közzül 2 - tő olyan nagy, hogy egyik egyik 74 ágyut, három olyan, mellyek közzül egyik egyik 64 et, egy pedig 60 ágyukat hordozott; tsak ugyan egyik ezek közzül el - sülyedett. Frégáttyok fogatott el 3, egyik 44, a' másik 36 ágyus; a' harmadikon lévő ágyuknak száma nem tudatik. Első rend - béli hajójok - is akadott olyan az Oroszok kezébe, mellyen lévő ágyuknak száma nintsen a' tudósításban fel - jegyeztetve. Fel gyujtattatott és el - égett egy 74 ágyus nagy hajójok, 2 Frégáttyok, egyik 40, a' más 32 ágyus, 's még 2 más kisebb sizerüek. Tsak ez eddig 14 hajókra mengyen: azon hajós katonáknak és hajós legényeknek száma pedig, kik rész szerint az el fogatott, rész - szerint el - sülyedett hajókon tanáltattanak, a' 4 ezeret fellyül haladja. — Eppen ilyen szerentsétlen vólt Maga a' Svédoknak Királya - is a' *Naszszau* Hertzeggel való tsatájában. Itt a' Királytól, az alatta lévő 100 Gállják közzül, már Jul. 9 dikén 65 töt foglaltanak vólt - el az Oroszok 's a' többeket is nagy részint széllyel verték és öszve rontották. A' Királynak a' Maga hajója - is el fogatott, a' Király pedig egy halászó tsonakon, halászkóttól kifizetve szabadult ki a' fogság előll, az apró szigetek között. Ezen dolgokon olly igen el - vesztették a' Svédok minden bátorságokat, az Oroszok pedig olly vakmerő bátorságra kaptanak, hogy amazoknak eleség hordozó hajójokra úszva kélzek vóltanak rájok menni, 's úszás közben fogdosták - el azokat: sőt egy Orosz Frégát, úttyában 2 első nagyságu Svéd hajókat előll tanálván, elfogta, és magával a' *Reváli* ki - kötő helybe fogságra vitte. — Ezen tengeri ütközetek a' Svédoknak és Oroszoknak olly nevezetes, melly meg - érdemi, mikor egészzen közönségesé fog tétetődni, hogy

hogy a' Kurir is rendel ki-nyomtattassa. De hát tsak Észak-felé ilyen jó katonák az Oroszok? Oláh-ország és Beszszarábia-felől, senki sem tudja mit tsinálnak. Némelly azt erősití, hogy most ismét nagy erővel indúltanak-meg a' Kóburg Serge felé, hogy magokat azzal öszve tsatolván, a' nagy Vezért méltóságához képpelt fogadhassák. Mások ezt nem hiszik, mellynek okát nem szabad tudakozni: külömben is ma olyan okos a' világ, hogy sokért nem tudakozná egyik ember a' máfiktól azt, hogy miért hiszi a' dolognak ezt a' felít, 's nem a' máfikat: elég az hogy ezek nem hiszik, hogy az Oroszok az idén olyan készek vólnának magokat az Ausztriaiak mellé tsatolni, mint tavally. Hát mi mit tsinállyunk, hidjük-é ezt, vagy ne? — Hidjük-is, ne is: vagy hidjük belölle valamit, 's a' többít halaszszuk vagy 2 hétig, talám az alatt jobban fel szabadúl az hit.

Páris. — Innen a' leg-igazabb ujjságnak ezt írják lenni; hogy azon külömbb külömbb-féle Nemzeteknek u. m. *Arabsoknak, Chinaiaknak, Japnaiaknak, Patagonoknak, Amerikaiaknak* 's a' t. képeket viselő személlyek, kit a' Frantzia Nemzeti Gyűlésnek, az ő ujjításához szerentsét kívántanak vólt, tsak fel-öltözött Frantziák vóltanak. — Azon esküvésnek formája, mellyel magát a' Frantzok Királya Jul. 14-kén a' Nemzetnek le-kötelezte, és a' mellyet, kezeit fel emelve hatható szóval mondott el, következő-képpen vagyon. „Én a' Frantzoknak Királya esküszöm a' Nemzetnek, hogy Én az Ország-nak rend-tartásai által nékem adatott minden hatalmot az Ország rendelkezéseinek fel-tartására, és a' Törvénynek bé-töltetésére fogom fordítani. „ — Nem régiben, a' Familiák tzipereinek el-töröltetése után, megjelenik közönséges helyen egy hintó, mellynek oldalára a' tziper helyett egy *felhő* vólt festetve a' következő alóll írással — *el-fog-takarodni* (t. i. a' felhő). Bé-menvén ezen hintónak az Ura a' Komédia-házba, az alatt le-töröltetése a' Politzia az említett alóll-írást, ezt tétetvén a' felhőnek felébe: — *már el-takarodott.*

Utolsó jegyzések.

Ez előtt 2 napokkal érkezék-meg ide Bétsbe Rájkhembakból mint Kurir fő Hadnagy Gróf *Harley* a' békeességnek előll-járó punktumaival, és követtségét el-végezván, azonnal haladék nélkül vizsza küldtetett.

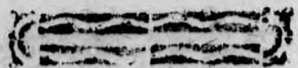
Néapolisból Jul. 6-dikán azt írják : hogy az előtt való napon érkezett-meg Bétsből a' Néapolisi Királynak ; ezen 2 Udvarok közt ujjantán szereztett Familia béli Acta, vagy egyezés, melly-szerint II-dik *Leopold*, a' Toskánai nagy Hertzegséget 2-dik Fiának fő Hertzeg *Ferdinándnak*, az Uralkodónak minden jussaival edgyütt által engedi : melly fel-tétel a' leg-fontosabb azok közzül, mellyek alatt a' nevezett fő Hertzeg a' Néapolisi Királynak 2 dik Léányával *Ludovika Amália* Hertzeg Afzszonyal házossági kötésre lépik : ugy hogy az öfve esküvésnek idejétől fogva, a' nevezett Hertzeg, a' Toskánai nagy Hertzegség senkitől nem függő fő Urának fog ismértetni.

Tudósítás.

Bétsben a' Némák nyomtató házában tanáltatik Német nyelven a' Fels. *Mária Theresia*, 1741-ben esett meg *Koronáztatásának* le-írása.

Bétsben Aug. 4-dikén ezen Tudósítás adaték-ki a' N.
Udvar által:

Minekutánna Slésiának Rájkenbakh nevü Hely-
ségében, a' mi Udvarunk és a' Pruszszus Ki-
rályi Udvar között való békelséges edgyet értés,
és a' Portával minden órán lejendő békelség-kötés-
nek munkája el-vegeztetett volna, tehát a' mind
a' két Udvarnak itt lévő tellyes hatalmú Ministe-
reinek kívánságai, vagy inkább szándékaiknak ki-
jelentései Juliusnak 27 dikén all-irással meg-erősítte-
tének, és egymás között fel-tseréltetének, mellyet
rövid napok alatt a' Felséges Fejeknek költsönös
helyben hagyások és meg-erősítések fog követni.
Etre nézve Státus Referendárius B. Spielmann, ki
ezen munkában foglalatoskodik vala, Augustusnak
12-dikán Bétsbe vilzsa-is érkezett, és a' mi Portá-
val való békelségünk hathatos munkájának minden
órán lejendő el kezdése fél lábbal a' Küszöben áll.
Eddig az Udvari tudósítás — és ez eddig bizonyos.
— Tudjuk minyájon, hogy minek előtte valamely
Udvarok között háború kezdődnek, a' háború an-
nak okaival edgyütt ki-hirdettetik, és mind a' két
részről közönségessé tétetik. Azt-is tudjuk, hogy
sem a' mi, sem a' Pruszszus Udvar részéről, ez al-
kalmatolsággal semmi háború-is nyilván ki-nem hir-
dettetik vala, annál-is inkább a' két részről szem-
be táborozó vitézek egymás ellen még eddig öl-
öklő fegyvert nem rántottanak; tehát a' Pruszszus-
sal háborunk sem vólt külömben, hanem tsak an-
nyiban, a' mennyiben a' mi Portával való hábo-
runk ezen Udvart érzékenyítette. Közönséges véle-
kedés, hogy a' Pruszszus, Anglus, a' Svéd és Len-
gyel; Pruszszus musika hangon tántzolnak, és ezek
mind a' 4-en egy húron pengenek, ha tehát a'
Pruszszus, és a' mi Udvarunk falai között lobbanó
felben lévő bombák szereztsésem ki-öltattak; a' Por-
tával való békelségről nints helye a' kétségnek;

a' mint hogy a' Bétsben mulatozott Pruszszus Oberfler *Lusy* Ur-is tegnap innen nem Berlin, hanem Konstantzinápoly-fele indula — és a' Konstantzinápollyi Internuntzius Báró *Herbert* Ur Papja is nagy reménységgel készül Bétsben, hogy előbbi helyére induljon. — A' békeesség kötelet megelőző punktumok is kezeink között vagynak, de vallyon igazak-é ezek vagy nem? azt tsak akkor tudjuk-meg, mikor az Udvaraktól ki-adattatnak; azért ezekkel mi-is tsak akkor szolgálunk E. Olvasóinknak. — —

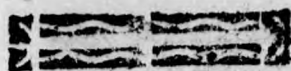
Generál Feldmarsal Lájdinánt B. *Gréfen*, egy nevezetes Húszár Seregnék Tulajdonosa, és a' *Theresia* kisebb Rendjének Tagja, a' múlt hónap-25-dik napján, a' maga ditséretes életének pedig 81-dik esztendejében, ama minden környülállásokban ki-válva ditséretesen tsatázott Húszár seregét a Mennyei győzedelmes Sereggel váltá-fel Pofonyból. Ezen fegyver alatt meg-őzült Vezéren még tsak Kaputot sem lehetett autól az időtől fogva szemlélni, mióltától fogva vitéz szive alá Magyar fegyvert kötött vala. Emlékezetes az ezen el-nyugodott vezérről, hogy ifjabb korában a' szép Legényeket pénzel meg-vette Seregébe; azokat maga költségén-is ruhásván, az egész Magyar Táborban tsudájára járnak vala Seregének. A' 7 esztendős háboruban egykor tsak azon vevé észre magát, midön távúl lévő Serge egészízen körül vétettetett vala az ellenségtől. Látván ennek vezedelmét, el-fokada sírva; edgyik kezébe pistollyát, málikba kardját szoritván, az ellenségnek csoportjai között, rémitő vakmerőséggel vágatába kedves Serge közé, mellyen az egész Sereg meg-bátrodván, az őret körül fogott ellenség Táborának közepéből, bámulasra méltó vitézséggel, és igen kevés kárral vága-ki, a' hól tsak ugyan maga-is sebet kapott vala.

A' Tyrolisi Státusok, II - dik *Leopoldnak*, mint törvényes és Örökös Uroknak tartozó Homagiumpokat, Jul. 27 - dikén az Uralkodónak képet vilelő fő Hertzeg Alszyonynak *Mária Ersébethnek* személyes jelen-létében tették-le. — Az *Illiriai* Nemzetnek meg-engedtetett, és Temesvárt tartatandó Gyűlésben, Királyi Biztoznak F. M. L. Báró *Smidteld* rendeltetett.

A' Fekete-tengerről két felöll-is olyan hírek érkeztenek ide Bétsbe, mellyek-szerint a' Törökök ezen tengeren az Oroszoktól meg verettenek. *Sinopnál* sok Török hajókat, rész-szerint el fogtanak, rész-szerint el-égettenek az Oroszok: Várnánál-is 7 hajókat vesztették-el a' Törökök. De ezekről várjunk bővebb tudósítást. — Ezen a' héten 2 Kurirrok érkeztenek-meg a' Bétsben lévő Lengyel Követhez Gr. *Voyna* Urhoz, kik Velentze felöll jövőn, az a' vélekedés irántok, hogy a' Lengyelek Konstantzinápollyban lévő Követtyétől Gr. *Potokhitól* küldetett követtségben járnának. Igen rövid Bétsben való mulatások után *Varsov* felé indultanak.

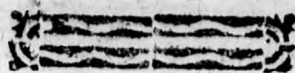
Külső-országai Hírek.

A' Konstantzinápollyi ujjabb hírek nem igen fontosok. Még ekkor egy része a' hajós Seregnek nem szállott vólt-ki a' tengerre — de már a' fő tengeri Vezér-is a' *Kapudán* Basa, belé szállott vólt a' maga hajójába, és tsak a' jó szélre várokozott. A' vólt Konstantzinápollyi Pruszszus Követ *Dietz*, ki még ekkor nem indúlt vólt vissza Pruszszia-felé, és *Knobelsdorf* Urak, minden tanátsokat arra fordították, hogy a' Divánt le tsendelithessék azon nyughatatlansága iránt, hogy a' Pruszszus Udvar a' Portával lett edgyezése-szerint az Ausiriai Udvarnak mind eddig hadat nem izent: hát mi fog majd történni, mikor meghallya, hogy az edgyeségben meg-is maradott Pruszszia Ausiriával?

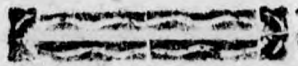
London 20-dik Jul. — A' Spanyolnal való egyenetlenségei az Anglusnak még bizonytalan ki menetel alá vagynak rekesztetve: noha a' készülétekből azt gondolhatná az ember, hogy lehetetlen lehetne tsak kevés ideig is már tovább haladni az ő tengeri tsatázásoknak. A' Spanyol Udvar tellyesféggel nem akar semmi elég tételt adatni az elfogattatott Anglus kereskedő hajókért. Sőt más hírek szerint el is kezdték már a' Spanyolok magokat úgy viselni az Anglushoz, mint ellenségek. Valami 3 ezeren olyan földre szállottanak *Gibráltár* körül, melly egyik félhez sem tartozik, és készüléteket is olyakat láttatnak tenni, mellyek *Gábráltár* ostromlására tzelozni láttzának. Ugyan azért a' várnak Komendánsa *Ohara* siettségel minden őltalmazó készüléteket meg kezdett tétetni. Az Anglusok fő tengeri Vezére *Hove* is ki evezett ugyan a' tengerre az Anglus nagy hajós Sereggel: de merre felé vette légyen úttját, még nem bizonyos. — A' Pruszszus azon vagyon, hogy a' melly 10 hadakozó hajókat az Anglus az Oroszok ellen ígért, azokat haladék nélkül meg is indittsa a' Baltikum tengerre. Tsak késő ne lenne már a' szegény Svédeknek ezen segedelem. — A' nagy *Fridrikk* félelme, mellyel az Anglusokhoz viseltetett, nem fundamentom nélkül való vólt. Mit ér már most a' Svédnek Királya, 10 Anglus segittő hajókkal, minek utánna a' magájéi rész szerint el süjvedtenek, rész szerint elégtének, vagy mindenestől fogva az Oroszok kezébe estenek prédául? — de ha szinte tudná is hasznát venni azoknak a' szerentsétlen Király: hól vagynak azok a' 10 Anglus első nagyságú hajók? Bajoson elegyiti az Anglus magát olyan hadba, az hol nem sokat gondollya hogy nyerhet. Sőt némelleyek annak is, hogy a' Pruszszusnak, *Thorn* és *Dántzig* várait a' Lengyelek által engedni nem akarják: bizonyoson az Anglust erősítik edgyik okának lenni, mintha azért tették

vólna

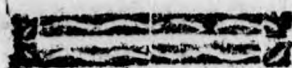
vólna az Anglusok együtt a' Hollándusfal magokat ezen dolognak ellenébe, hogy a' magok kereskedéiek igen fokot fogna tsökkenni, ha a' Pruszszus ezen két várapot magáévá tehetné. — De ez akár hogy legyen, elég az, hogy még a' Pruszszus Rájkhembakhba pennával hadakozik, míg az Anglus segítséget a' Svédeknek szabadítására, az edgyezésnek punktumai szerint prétendálgattya, 's míg maga-is a' Pruszszus ött főbb Sergekben táborozik; az alatt az Oroszok a' Svédnek Királyját a' *Viburgi* tenger-öbölből véres fővel küldötték haza: sőt némellyek el-elett nevét-is költötték, vagy leg alább igen erősen meg sebesedettnek lenni erősiük.

A' *Párisi* Levelek, még máig-is mind a' Jul. 14-dik, 15-dik, 's még 16-dikán-is tartott Nemzeti Innep napnak tzerimoniájival vagynak tele. Ezen napot nem tsak Frantzia-országban, hanem Angliában, 's nevezetesen Londonban-is meg-inneplették. Jul. 14-dike előtt ujjságban hirdettetett 8 napokkal előre ki, hogy minden valaki a' szabadságnak, és a' Frantz változásoknak kedvellője, az azon való örömmel vételére a' tárfaságban jelenjen meg. Az örvendező tárfaságnak Prézelse vólt *Stánhope* nevezetű nagy *Lord*, ki a' fokaság előtt közönséges beszédet tartván, annyira ment, hogy a' Frantzoknak végeseit nem tsak helyben hagyta, hanem a' többek között ditsérte azt-is, a' melly szerint a' Titulusok el-töröltettenek. — Ez fok vólna egy *Lordtól* külömben, ha meg-nem gondolná az ember, melly nagy kedvellője legyen az Anglus a' szabadságnak. Két Présbiteriánus fő Papok valamint alztal előtt, ugy az után-is könyörgést mondottanak, mellyekből a' szabadságnak érzékenységei annyira ki-tündököltenek, hogy némellyektől támodást indithatóknak lenni-is erősiüttenek. A' poharozás közben elő-fordúlt köszönetek formáji közzül, következők vóltanak a' nevezetesebbek: *éllyen* — a' *Népnek méltósága!* a' *Nemzet*, a' *Törvény*, és a' *Király!* — a' Frantzia országi ditsőséges változás! — a' fogolly Bástyának el-rontása
által

által szereztetett szabadságnak öröme! — a' Frantzia Nemzeti Gyülés! — élyen Anglia és Frantzia ország között a' szabadságnak, a' Virtusnak, és közönséges béketségnek fenn-tartásaért való vetélkedés! — és hogy Anglia, Frantzia-országgal szoros szövetségre lephelsék olyan véggel, hogy a' közönséges béketséget ölfve vetett erővel megszerzhelsék! 's a' t.

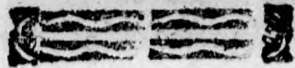
A' *Frantz* Nemzeti Gyülés Jul. 5-dikén-is sok rend béli ujj végezéseket erősitett meg: mellyek közzül egy néhány nevezetesebbek a' következők. — Az igazságnak ki-szolgáltatása a' Király nevében első meg. — A' Birói hivatalok pénzen ne vásárolhathassanak; a' Status fizesse őket; az igazat ingyen szolgáltatassák ki, és az alattok valóktól valóztassanak. — Mind a' polgári törvényes dolgokban, mind pedig a' bünösökre való törvény tételekben, a' bezzédek, vádlások 's meg-ítételek közönségesen tétessenek; és minden Polgárnak szabad légyen magát és ügyét, személlyesen irásban akár elő szóval óltalmazni. — Az igazság mindenekre egy formán szolgáltatodjék ki, minden Privilegiumra való tekintés nélkül, és mindenek a' magok igazakat, ugyan azon egy Biró előtt keresék. — Az igazság dolgában nints szemre főre való nézés: tehát a' perek azzal a' rendel vétetődjenek elő, a' mint a' szék eleébe érkeztenek. — Jul. 6-dikan az Orzágnak 83 részeiben való Püspököknek száma vétetődött rendbe: 42 tartományok (t. i. az ujj el őltás szerint) tanáltattanak olyanok, a' mellyek közzül mindenikben egy-egy Püspökség, 33 mak olyanok, mellyekben 2-tő vagy több-is, 8-tzak pedig, a' mellyekben egy Püspökség sem volt. Ezen utolsókban ujj Püspökségek állittatnak fel: ott, az hól egynél több vagyon, tsak egy hagyatik meg, a' többi el töröltetik. — A' mint már tudjuk, a' 14-dik *Lajos* Frantzia Király idejében el-üzetett Protestánsok maradékainak örökségei vizsgálva adatnak. Ez iránt Jul. 10-dikén következő végezés tétetett. „A' Nemzeti Gyülés meg-határozza,

Néapolis. — A' Királyi hajók szorgalmato-
son és nagy számmal járnak a' Föld közép-tenge-
ren széllyel, a' Néapolisi és Siciliai kereskedő ha-
jóknak, az Afrikai tengeri tolvajok ellen való öl-
talmazására. Közelebbről egy *Tunisi* tolvaj hajóra
akadván, 5 órákig tsatáztanak edgyütt; még vé-
gezetre a' tolvaj hajónak katonái közzül tsak 44-en
maradván életben, magokat a' Néapolisi hajónak
fogságára adták. — *Máltha* Szigetéből ezeket ir-
ják. — Egy *Velentzei* hajóra 3 *Tunisi* tolvaj ha-
jók a' *Tunisi* tenger öböl előtt réá ütvén, 60-non
a' tolvaj katonák közzül a' *Velentzések* hajójára
keresztül szökdeztelenek: kiket ezek mind edgyig
öszve vagdalyván, mint két részről vakmerő módon
kezdték egymást vesztegetni. A' *Velentzéseknek*
3 hajójik vették az után magokat együve, és 8 tol-
vaj hajók ellen annyira vették a' dolgot, hogy egy
azok közzül el süjvedvén, a' többek 300 tengeri ka-
tonúkat el vesztették, és el szaladtanak. Az üzés
közben egy olyan hajót vettének el a' *Velentzések*
a' *Tunisi*aktól, mellyet azok-is mástól ragadozta-
nak vólt. Most még nagyobb *Velentzei* sergetske
vagyon *Máltha* szigeténél a' tengerre kievező fél-
ben. Ugy láttzik, hogy valamint a' *Velentzei*,
nem külömben a' Néapolisi hajóknak a' Föld-kö-
zéptengeren való mostani meg-ízámofodását az o-
kozza, hogy az esmeretes Afrikai tolvaj *Feje-*
de-

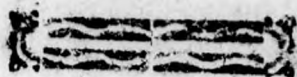
delmeknek hajóji-is nagy számmal kezdenek a' nevezett tengeren meg-jelenni a' Törökök segítettésének irigyével. Midőn nem régiben Orosz Oberst-lájdinánt *Lambro Catzzioninak* 9 hajókból álló seregskéje a' Török-orzági szigetek között a' Törököktől meg-verettetett vólt: mind addig vitézül óltalmazta magát a' nevezett Oberst-lájdinánt, valámig a' Török hajóknak száma az *Algiri's Afrikai* tolvaj hajók által 28-ra szaporodott vólna. Illyen nagy Seregek *Lambro Catzzioni* meg-nem felelhetvén, 2 hajója el fogattatott, 3-mat maga meg gyujtatott és el-égettetett, hogy az Ellenség kezére ne juszanak. Ezen ütközetben el-vesztette *Lambro Catzzioni* 400 Oroszszait: a' Törökök és Algiriak közül is 1500-an rész-szerint meg-ölettettek, rész-szerint a' vízbe fulladtak.

A' *Svédek és Oroszok* között Jul. 3-dikán kezdődött tengeri tsata, mind az elsőkről Stokholmban, mind pedig az utolsókról Pétervárában közönségesen ki-adatott, és a' summája mind ketőnek így következik. — „A' Svédok 4 hetekig tartattanak az Oroszoktól a' Viburgi tenger öbölbe bé-szorittattva. Valamint a' Király a' maga igazgatása alatt lévő a'probb hajókból álló Sereggel egy felé sem mozdulhatott, éppen így meg-vólt szorittatva a' Südermanlándi Hertzeg is a' nagy Svéd hajós Sereggel edgyütt. Már mind eleségek, mind pedig ivó-vizek fogyó félbe vólt; egy felől sem vitethetett könnyebbülésekre semmi. Három *Luisiá*-ból szinte meg-érkező hajójk, mellyek 83-ezer portzio Tzyibakkal, 5-ezer kupa Pálinkával 's sok egyéb féle eleségekkel vóltanak meg-rakatva, egyszersmind akadtanak kezébe az Oroszoknak. Ezen veszedelmes helyről hát, el-kellett vólna a' Svédoknak valamerre más-felé evezni: de egy-felől a' kö-zikláktól bé-rekelztetve, más-felől pedig a' nagy Orosz Sereg állott szembe velek. Semmi más tanáts nem vólt; tsak az Orosz Sereg kellett keresztül rontani: mellyre a' Svédok magokat meg-ig határozván, el-végezték magokban, hogy az első

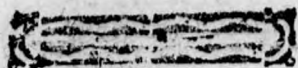
Nap-keleti szelet meg-várván, annak segittsége mellett mennyenek szembe az Oroszokkal: melly a' Svédeknek tulajdon tudósittások-szerint annyit tett, mint a' szemmel látott veszedelemmel szembe menni, a' mint a' következés meg-mutatta. Ezen probájokhoz következendő rendel kezdettének a' Svéddek. Előre rendeltének 3 meg-gyujtatott égető hajókat, ilyen tzéllal: hogy azok az Oroszok hadi rendjeihez közelítvén, és az Oroszok abból a' félelemből, ne hogy ezektől a' magok hajóji-is meggyuladjanak, azoknak úttyokból el-álván, a' Svédeknek minden hajóji, mellyeknek vitorláji már ekkor szélnek valának botsáttatva, az Oroszoktól adatott résen, vagy minden ütközet nélkül, vagy leg-alább kevés tsatával a' nagy tengerre ki-szabadullynak. A' 3 égető hajóknak óltalmazására és vezetésére rendeltetett egy Linéás nagy hajó, és egy Frégát. Kettők az égető hajók között szerentsésen mentek szembe az Oroszokkal, úgy hogy ezeknek kéntelenek vóltanak az Oroszok tágos út adni: de a' 3-dik igen közel tanálván menni az őtet vezető Frégáthoz, azt meg-gyujtotta. Az égő Frégátnak segittségére vagy óltására közelítvén a' Linéás nagy hajó, az-is meg-gyuladott. Mind ezeknek jó szível szabados út engedtenek az Oroszok: de alig haladtak ki közüllök, hogy a' láng a' puszkapor tartó házakba belé kapván, a' fellobbant puszkapor által, mind a' nagy hajó, mind pedig a' Frégát, szörnyü ropogások között az áérbe fel-vettetett, és mindenestől fogva sem-nivé lett. A' nagy hajón vólt az igazgató egy tengeri Májor, a' Frégáton pedig egy tengeri Kapitány. Ezen szerentsétlenség miatt az hátra levő Svéd Sereg egy kevésé késleltetvén, az alatt az Orosz hajók magokat ismét öfzve húzták, és ellent állottanak: a' Svédeknek hajós legénnyei pedig látván, melly nagy kárt okoztanak az út tsináló meg-gyujtatott hajók önnön magoknak, tsak nem minden bátorságokat el-vesztették. A' leg-nagyobb Svéd hajók között 4, és 1 Frégát tsak hamar meg-fe-

neklett:

neklett: melly által a' tengernek szoross úttya még keskenyebbé tétetvén, a' kétségben eles mind inkább nevededett. A' Linéás hajók közül 2 ten és 1 Frégát az Oroszoktól körül vétetvén, kéntelenek vóltanak magokat fogságra adni. A' Seregnek 14 első nagyságú vagy Linéás hajókból, és egy néhány Frégátokból álló része, a' Südermanlándi Hertzegetől vezéreltetvén, meg szabadult, és a' *Svéaborgi* ki-kötő helyly felé szerentsésen el-útozott. A' Svédeket ide 15 első nagyságú Orosz hajók mindenütt nyomba követvén, itt-is ujra bé szoritva tarttyák őket. Az Hertzegek jobb válla a' tsatában egy lövést kapván, a' gollyóbis a' nyakában lévő Keresztes pántlikának kaptását el-hordotta.

A' le-irt tsatázásnak alkalmatossággával a' Király is meg szabadította egy részét az Ö igazgatása alatt lévő Gallyáknak: más részét pedig, vagy a' Maga tulajdon nagy Linéás hajóji nyomták és süjlesztették a' tengerbe, vagy az Oroszok fogdosták és lövöldözték öszve őket. Elébb egy *Seraphim* nevű Gallyán igazgatta a' Király az ütközetet, melly el-süjvedvén, egy *Amfion* nevűbe szállott-belé: ez-is öszve lödöztetvén, kéntelenítettett egy tsónak forma hajótskába költözni, és meg-maradott Sergét azon vezérelni. A' Király *Svénkzund* nevű ki-kötő helylyben szállott-meg a' tsata után: de nem sokáig mulatott abban, hanem ujra a' *Naszszau* Hertzeg ellen indúlt. Az önnön magok valas tételek szerint, 5 ezer fejekre betsültetik a' Svédeknek vesztése: egyéb károk pedig sok Millio Tal-lérokra. A' *Reváli* ki-kötő helylyben egyszersmind 1000 fogoly Svédekkel érkeztenek-meg az Oroszok, kik között tsak Tisztek 16-ton tanáltatnak, 's többek-is váratnak. — Az Oroszoktól ezen tsatázás iránt Pétervárában ki-adatott tudofittás, majd semmit nem különbözik a' fellyebb valótól: melly szerint nints miért papiross töltefsék ezzel-is. A' mi meg jegyzésre méltó benne, tsak ennyiből áll; — hogy az Oroszok közül ezen véres ütközetekben, tsak 117-ten ölettetvén-meg, sebet kaptanak

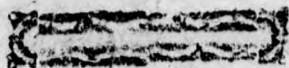
164 en : a' Svéddek közzül pedig , tsak fogságra 5 ezerezen estenek , kik között egy *Leyon - Anker* nevezetü nagy tengeri Vezér - is , és 100-nál több Stáb és Fő Tisztek tanáltatnak. Futása közben a' Svédeknek , bé-érvén az ő Sergeknek hátulsó részét az Oroszoknak könnyebb sergei, itt is 2 hajójokat és 1 Frégátttyokat el-fogták, és fogva vizsiza küldötték.

A' fellyebb le-irt tudósítálokban-is vagy on emlekezet arról, hogy a' Svéddek Királya, a' megtörtént szerentsetlen tsatázások után a' Svenkzundi ki-kötő helyböl ismét ki-evezvén, ujjanton a' *Nafszzau* Hertzegnek meg-támodására szándékozott. A' *Stokholmi* leg ujjabb hírek-szerint ezen dolog meg-is történt, még pedig már most igen nagy kárával az Oroszoknak. Ezen ujj hir, ha igaz tanál lenni, annyiban ellene mond a' felsőbb tudósításoknak, hogy ez szerint nem evezett-ki a' Svéddek Királya a' ki-kötő helyböl 's nem is a' Király támodta-meg a' *Nafszzau* Hertzeget, hanem a' Hertzeg igen erősen meg-bizván magát, éppen a' ki-kötő helyig üzte a' Királyt, sőt tellyes igyekezettel el-akarta fogni. A' tsatázás Jul. 9-dikén kezdődött, tsak valami 2 órányi idő alatt tsendesedvén valamit éjfél tájban, mig végezetre Jul. 10-dikén dél-elötti 10 órakor az Oroszok a' rendet el-kezdvén veszteti, a' Svédeknek hátat adtanak. Ez alkalmatossággal el-vesztelztették az Oroszok 5 Frégátttyokat, mellyek közzül 2 el-süijedett, 3 pedig meg-feneklett, 14 Gállájokat 's több sok egyéb aprobb hajójokat; mellyeknek száma mind edgyütt 44 re megyen, és a' mellyek n 688, háro n fontosól fogva 600 fontig való külömb-külobb féle nagyságú ágyuk tanáltatnak. Nagy része ezeknek, az hajókon lévő emberekkel edgyütt, kik 2-ezernél többre számáltatnak, és a' kik között egy Hajós Brigadéros on, 's a' *Nafszzau* Hertzegnek Zászlós Kapitányán kívül 108 külömb-külobb-féle Tisztek tanáltatnak, a' Győzedelmeseknek esett kezekbe. A' Király itt-is személlye szerint igazgatta a' tsatát, alatta pedig Oberflájdinánt *Kranstedt* vezérkekedett. — Ezen

utolsó tsata, ha bizonyosan így ment véghez, nagy hasznára vagon a' Svédok Királynának; mert különben bajosan tarthatta volna - még tovább a' jó katona nevet, melly a' nagy *Fridrikhtől* Ő réa majd örökség - szerint láttatik maradottnak lenni. Csak a' Svédok Királya ma, az Europai Királyok között az első katona: noha a' Török Császárt sem utolsó: de hól? — ott az holl akármelly roszsz katona az első vitéz tudna lenni.

Béts. — Had Tört. 137. lap. — Egy *Volis* nevezetű *Belgä*, engedelmet nyert Ő Felségétől, egy szabad Seregnek fel-állítására; még pedig azon ajánlás mellett, hogy ha vitézül viseléndi a' Sereg magát: a' Háború végével valóságos Regementé fogna tétettetni. 1200 Gyalogokból, 400 Vadászokból, 's ugyan annyi Húzárokból fog állani. — *Volis*, egy vólt a' Pártosoknak Kormányozóik közül; Ő vezette nevezetelsen őket, *Touenhoutnál*. Tettzett a' Királynak, ezen Embernek nemes bátorságú maga ki-nyilatkoztatása: Így szóllott t. i. Ő Felségéhez: „Mihellyt a' mi Constitutziónk háborgattatott; én vóltam az első; a' ki fegyvert rántott: most, a' midön vissza helyhezteite Felséged a' Nemzetet minden előbbeni szabadságaiba; újra én vagyok az első, a' ki hüvelyébe teszi kardját, hogy azt Felségedért ránthassa. „

Erdély ország. — (Had. Tört. 140, 141. lap.) Jun. 17-dikén költ *Viszza* irásában, méltóztatott Ő Felsége *Gr. Bethlen Sándor* Urat, a' régi mód szerint való Ország' Fő Bízatosának; *Gr. Teleki Adám* Urat pedig Ország' Igazgató Tanácsosnak nevezni. Ugyan az említett hónapnak 4-dikén, *Csernátoni* *Ferentz* Urat, az előtt is viselt Itélőmesteri hivatalában meg-erősítette; *Cseret* *János* és *Tur* *Lázló* Urakat Itélő-mesterekké; *Gróf Nemes Ferentz*, *Donáth* *Antal*, és *Bália* *Sámuel* Urakat *K. Táblabíráivá*; *Kozma* *János* Urat, Fő Protokollistává; *Aranka* *Dániel* Urat az *Írásos-Ház' Gondviselőjé-*

vé (Archivárius) rendelte. *Aranka György, és Turi József* Urakat, az előtt is viselt felesleg való Táblabíróságokban meg hagyta.

Az Ország Gyűlésének Kolosváratt leendő tartatása annál bizonyosabb, hogy az abba lett meg-egyezését ő Felségének maga a' kormányozó Gróf *Bánffy György* Ur jelentette már a' kormányozó Tanátsnak. Ezen Jelentésnél fogva, nagy serénységgel tettek meg még az el múlt hónapban Kolosváratt minden meg-kivántató kélzületek, a' kormányozó Szeknek, 's minden attól függő hivataloknak, úgy a' Hadi Tanátsnak-is befogadhatására. A' régi Írásoknak egy réize Jul. 17-dikén szállított-el oda Szebenből, 50 szekereken.

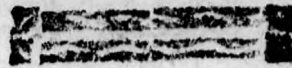
Bosznia. — (*Had. Tört. 144, 145. lap.*) — Aralmas babonaságoknak uj példáját adták nem régiben a' Törökök, a' *Bányalukai Vár'* ki-dült falának fel-építése' alkalmatofságával. Azon bolond vélekedésből t. i. hogy majd úgy győzhetetlen fogna az ő Várok lenni; két jobbágy gyermeket elevenen a' fal közé rakattak; 's követvén ama Pogányokat, kik hajdan a' *Molok* Bálványnak áldoztak, nagy muzsikát tettek a' Tzigányokkal, melytől ne lehetne azon két ártatlanoknak kiáltásokat hallani. Az edgyik szerentsetlen Gyermeknek Atya, a' Száva' partján keseregte 's panaszkolta, egy tollunk valónak, Fiának szörnyü esetét; egyszermind azt bizonyította, hogy a' Törököknek jobbára majd minden nevezetes épületeik efféle iszönyítő áldozatokba kerülnek.

Egy nevezetlen helyről ismételten név alatt beküldetett Tudósítás.

A' bizonyos, hogy az Ujj-találmányosoknak Laistromokban, a' Magyar Találmányos nem igen szorittya ki a' más Nemzetekbéli Találmányosoknak

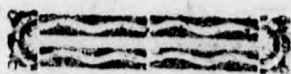
nak Neveiket: a' tőke-zárnak, tsikotónak találmányával pedig szeméremmel szokunk közönségesen ditsekedni, noha azok sem ki-vető záp tojomáryok. Tudván azért mind azt, hogy szeretne Nemzetünk-is valamelly nemesebb találmánnyal nemesíttetni, mind pedig azt, hogy az Ur Derelése, hasonlatos a' Jób ördögéhez, a' melly bé-kerüli a' Világot; Imé ez egyre kérem az Urat, tegye az Ur ez egy pár Kérdést a' Deres nyergének kápájába: — 1-ször Vagyon-é már a' világon olly atzél-tsinálvány (machina chalybea) melly nagy együgyűséggel és halzonnal, magától mind addig dolgozna, mig a' kopás miatt későre meg-vénülvén a' szolgállatra alkalmatlan lenne? 2-szor Ha nintsen, tehát, hol? és mi lenne annak a' jutalma, a' ki ma ollyast fel-állithatna? mert én ismérek egy olly jó szivü Magyar, ki-is nagy szerentséjének tartaná, ha ezen ujj találmánnyal mind maga édes Nemzetét nemesíthetné, mind pedig más Nemzeteket-is, boldogabbithatna és tökéletesebbithetne; de szegény legény lévén, a' fel-tet, Kérdések' biztató válaszfizá nélkül nem bátorkodik maga betsületit-is, költségét is, ebbe való régi, és tovább-is meg-kivántató fok gondoskodásait és fáradozásait-is szerentséltetni. En, ha valamellyik ujj-ságnak a' let-végin, a' tudósítások között, a' Kérdések egyenes válaszfizát az Urtól ki-nyeréndem a-zonnal azon jó igyekezetü Hazafiival-is közleni, az Urnak-is fok jó kívánással meg-hálálni el-nem ma latom,

Meg-jegyzes.

„ Imhól ezen ide rekesztett darab az Ország-gyűlése Deáriumának első a Arkussa, mellyet én egészen szóról szora ujra nyomtattatok az én E. Olvasóimnak számokra, és azt a' *Kurir* mellett mindenkor ingyen, minden fizetés nélkül el-fogom kinek kinek küldeni azért, hogy ezt addig is a' Hazafiak olvashassák, míg az Eredeti Deáriumot Budáról magoknak meg-szerezhetik; mivel ebben egyedül csak a' Kurirnak vagyon módja, hogy minden Posta költség nélkül közölje a' maga E. Olvasóival. A' mi betüinkel 3 árkus mégyen egy árkusra; azért ebből egy kézbe hordozható Könyv fog az Ország-gyűlése végével lenni. — A' melly körül-állások (pedig a' jelen lévő Ország-gyűlésén magokat naponként elé-adják; azokról olyan rendelkezésünk vagyon, hogy mindenkor készen a' Kút-főből Budáról merithetjük, és azokkal-is ez után mindenkor fog a' *Kurir* E. Olvasóinak udvaralni — A' kik ez után fognak még a' Kurirért előre-fizetni, azok-is az első Juliustól fogva ki jött Kurirt és a' Deáriumot minden fogyatkozás nélkül fogják kapni. — A' kik éngem tudósítanak, nem szükség, hogy Leveleiket *francozzák*, tselekedék hát, hogy minden történetekről tudósítsanak, hogy E. Olvasóimnak tellyes szolgálatajára lehessen mind a' *Deres*, mind ennek kantár szarát tartója —

Sz. S.

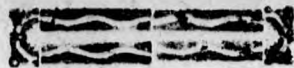
A' kevésből kevesset.

Buda 6-dik Aug. — Itt még mái napig-is az ország ki-rendelt Személlyei a' Diploma dolgozásában szorgalmatoskodván, egyéb ujságunk nintsen, hanem a' F. II-dik *Leopold'* Uralkodónk feleletje, mellyet az Országnek, a' ki neveztetett békeség szerző Magyar Követekre nézve küldött, felolvastaték 3-dik Auguszt; mely szoról szora ez:

„ *LEOPOLDUS II dus Dei Gratia Hungariæ, Bohemiæ, Dalmatiæ, Croatiæ, Sclavoniæ Rex Apostolicus, Archi Dux Austriæ! Reverendissimi, Reverendi, Honorabiles, Spectabiles Magnifici, Magnifici item et Egregii nec non prudentes ac Circumspecti Fideles nobis dilecti! Perlatæ sunt ad nos medio Extraordinarii Cursoris, humillimæ Fidelitatum Vestrarum Preces, Circa expediendum etiam ex Natione Hungara, ad pacem cum Porta Ottomannica Conficiendam Individuum, et tunc, dum idem Tractatus Pacis cum Porta Ottomannica Confectionem pro scopo habens, suum sumserit initium, Curæ nobis futurum erit, ut suo tempore, sancitæ quoad pacem cum Turcis ineundam Constitutiones Regni, suum sortiantur effecum. Quibus in reliquo Gratia et Clementia nostra Regia benigne jugiterque propensi manemus. Datum in Archi Ducali Civitate nostra Vienna Austriæ Die 30 July. 1790. Leopoldus II-dus. — C. Carolus Pálffy — Alexander Pásztor.*

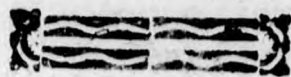
A' Titulusza ez vala: „Universis Statibus & Ordinibus Regni nostri Hungariæ, ad Præsentem Diætam Budæ Congregatis, Fidelibus nobis Dilectis.

A' Pruzsízus Obester Gróf Luszi Ur Bukorest-felé azért indúlt, hogy itt-is fegyver-nyugvás legyen; söt a' Bétsi Udv. Ném. Ujságból magából-is ezt lehet olvasni: „*B. Herbert* a' m. hónapnak 17-dikén Bukorestben meg-érkezett, és a' mondatik, hogy a' Muszka Követ és Török Nagy Vezér-is váratnak vala oda, hogy a' bekeséget készítő társats el-kezdődjék.

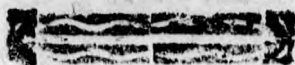

Külső-országi Hírek.

Páris Jul. 24-dikén. — A' *Korsikai* Papságnak nem tetteznek a' *Frantzia* Nemzeti Gyűlésnek végzései: kivált a' mellyek a' Papoknak jószágai iránt tetteznek. Nem is tsuda; mert bajos meg-válni az olyan dologtól, melyhez az ember erősen hozzá szokik. — Ha az hordóban lakó *Filozofustól* a' maga hordóját el-akarnák venni, azt felelné: hagyjanak néki nyugodalmat; mert már hozzá szokott a' hordóhoz. Egy embernek azt tanátsolván mások, hogy vályék-el a' feleségétől, mert rozsliz életű, azt felelte: hogy nem — mert már hozzá szokott. — Ki tsudálkoznék hát az említett *Korsika* sziget béli, és az egész szigeten leg-gazdagabb *Alexiai* Püspökön, hogy a' Nemzeti Gyűlésnek, mind azon ujjíttásai ellen, mellyek a' Papi Rendet, 's kiváltképpen annak jószágait illetik, a' dolognak módja szerint protestált? ezt adván okúl: hogy néki leg-kisebb akarattya sem vólt még eddig a' maga tulajdon Papi örökös jószágaitól meg-válni. Igen fontos erőtség: — azt akarja véghez vinni a' *Frantzia* Nemzeti Gyűlés, a' mi soha senkinek még az elzibe sem fordúlt-meg — hogy az *akaratot* erőltesse, még pedig a' *T. Alexiai* Püspök Ur' Sz. akarattját. — Jul. 17-dikén sok rendbéli Papoknak kérő irásaik olvastattanak-fel a' Nemz. Gyűlés előtt: mellyekben azok a' Papságnak minden Törvény és Természet ellen való örökös ifju légénységeknek, vagy rendes feleség nélkül való életeknek meg-változtatását kérték. A' dolog sokszor elő fordúlt a' meg-visgáltatásra: de minthogy egyik-is az *Infáló* Papok között nevét irásának alája nem írta vólt, semmi meg-határozás nem tettezethetett irántok. — A' *Penziok* iránt való végzését másodikszor a' következő izikkellyekben határozta-meg a' Nemzeti Gyűlés. — 1.) A' kik magokat a' Királynak személyes szolgálattjában tették *Penzióra* érdemeikké, azok az *Ország* közönséges kintséből nem kapnak *Penziot*; hanem a' Király adhat ezeknek

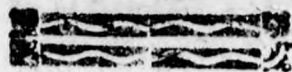
számokra a' Maga Udvarának tartására rendeltett 25 Milliokból, ha tettzik, és a' mennyi tettzik, ha azt mind oda adja is. — 2.) A' Státus ne fordithasson elztendőt által Penziora 10 Millionál, jutalom és ajándéokra pedig, 2 Millionál többet: ha többen lennének, a' kik ahoz igaz just formálhatnak, várokozsanak, és az elsőség mindenkor az öregebbeké és a' tovább szolgáltaké legyen. — 3.) Tsak ez az egy rend béli Kassa legyen, mellyből mindeneknek Penziók rendeltethetnek, ki vévén a' Papokat és Katonákat. — 4.) A' ki 50 elztendőt nem élt, és 30 elztendeig közönséges hivatalt nem viselt, Penziót nem kaphat: ki vévén azokat, kik sebbe estenek, vagy egyéb módon elgyengültenek. — 5.) A' kinek ez szerint jusza vagyon a' Penziohoz, ez is előbbször tsak negyed részét kaphattya-meg előbbi fizetésének, és az után minden elztendőben fizetésének húszad részével szaporodik, míg elztendőnként egész Penzioja annyira nevedegig mint a' mennyi vólt egész fizése. — Midön 6 szor már ennyire felment, tovább tellyeséggel nem szaporodik, 's közönségesen 10-ezer Livránál senkinek nem lehet nagyobb Penzioja. — 7.) A' ki a' szolgálat-béli 30 elztendők előtt alkalmatlanná tétetődik a' szolgálatra, vett sebe, vagy egyéb gyengesége nagyságához képpelt fogja nyerni a' maga Penzioját. — 8.) A' kezdetekor minden Nemzeti Gyülésnek, 2 Laistromokat fog a' Kirally a' Gyülés elejébe tenni, mellyek közzül egyikben a' már Penzioval élőknek, a' másikkban pedig a' Penziót keresőknek nevek lészzen fel-jegyeztetve. Ekkor a' Nemz. Gyülés meghatározván, kik nyerhetnek Penziót kik nem, tsak azok fizettetnek az közönséges kintsből, kiket a' Gyülés meg erősített. — 9.) Így lészzen a' dolog azokra nézve is, kik nem elztendőnként való fizetést vagy Penziót, hanem egyszeriben ki-adatándó ajándékot nyernek. — 10.) Szükségben a' Kirally is osztogathat jutalmat: de illyen fel tétel alatt, hogy ha azt az után a' Nemz. Gyülés nem elég fundamentomosnak tanál-

ná, az a' Minister fizesse - meg a' kárt a' Státusnak, a' mellyik az az iránt adatott Decretumnak alája irt.

Jul. 19-dikén az *Indiai* kereskedés dolga előfordulván, külömb-külob-féle kérdések támodtának az innen érkező árú portékák iránt. Minden Frantzia-orzági ki-kötő helybe szabad legyen-é, az Indiai árú-portékákkal érkező hajóknak bé szállani? — vagy az egész Országban csak egy legyen olyan ki-kötő hely, melly ezzel a' szabadsággal élhessen? — vagy 3-szor, kettő legyen-é ilyen ki-kötő hely? — Utollyára így határozottatott-meg a' dolog, hogy minden ki-kötő helybe ugyan bé-szállani a' nevezett portékákkal szabad ne legyen: de csak ugyan még-is ne egyedül egy, hanem kettő legyen ilyen ki-kötő hely, u. m. egyik a' Lorienti az Oceanusban, a' más pedig *Touloni*, a' Földközéptengeren. Annak oka, hogy a' Frantzok az Indiai portékát mindenüve közönségesen bé nem botsátták ez, hogy ezek sokkal óltsoőbbak azoknál, mellyek benn az országban készülnek, és így ha igen meg bővülnének az Indiai dolgok, az ott-hon készülteknek majd semmi betse nem fogna maradni.

Orosz Birodalom. — A' Krimiai Sébástopoli ki-kötő helyben fekvő Orosz hajós Seregnek Fekete tengeren tett próbáiról, következő tudósítást tett az Udvar közönségessé. — „Kontreadmiral *Uschakov* a' fő Tengeri Vezértől parantsolatot vévén, Máj. 27-dikén egy 4 Frégátokból, 3 első nagyságu és 12 más a'probb vagy portázó hajókból álló Sereggel, a' tengerre ki-evezvén, *Anatolia* (kis Asia) felé vette úttyát. *Anatoliának* partyai már Jun. 2 dikén szemleltettenek, melly-szerint az említettett portázó hajók 3 osztályokban ki-küldetvén, *Sinope*-felé közelitettenek, és az ahoz képest Nap-kelet felől lévő parton 2 Török hajókat elfogtanak, mellynek alkalmatosságával az Ellen-ség-is a' várból, és a' *Sinopé* tengerre nyuló hegynek

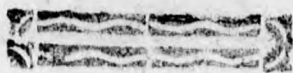

hegynek partyát óltalmazó Batteriákról az Oroszokra keményen ágyuztatott. A' ki-kötő helyben 2 Frégát hajókat vett észre *Uschakov*, mellyek hogy a' tengerre ki ne jöhessenek, magokat az Oroszok a' tenger öblének szájához helyhezítették, az honnan mind a' városnak, mind az öbölbe lévő Török Frégátoknak egész éjtizaka alkalmatlanságokra mindent véghez vittének. Jun. 3-dikán bé-evezett az egész Orosz Sereg a' *Sinopéi* tenger öbölbe, mellyben 2 Frégátok és 9 külömb-külobféle nagyságú hajók tanáltatván, el-végezte az Oroszok Vezérje magában, hogy a' Török hajókra réájok üsön: de a' melly tzellyában a' tsendes idő miatt megakadályoztatott. A' Törököknek egyéb aránt az Oroszok nagy félelmet okoztanak, külömb-külobféle tengeri gyakorlásaikat mutogatván előttök. *Uschakov* a' maga hajóját szembe állította vellek, azonban Sz. György nevű hajót előre küldvén, és a' várral, mellynek a' Török hajók magokat éppen a' tövéig vízfsza vonták vólt, által ellenben meg-állani parantsolván, a' Törökökre keményen ágyuztatott, nem kevés károkkal azoknak. Azonban az Orosz portázó hajók 2 Frégátoknak óltalma alatt, az *Anátoliai* partokról Konstantinápoly felé *Sinopé* mellett el útazó hajók után való leselkedésre kiküldtetvén, el-fogtanak közüllök 8 hajókat, el-sűjlesztettenek 4-et, 2-töt pedig a' partra ki-kergettenek. A' Törökök Tsonakokra szökdétselvén el-akartanak szaladni: de sokan öszve-lövettenek közüllök, sokan pedig Tsonakostól edgyütt a' tengerbe meritettenek. Az el-fogattaknak száma 201-re mennyen: kik között tanáltattanak 80 Törökök, 14 Töröknék, 51 Görögök, 3 Arméniaiak (Örmények), 14 Cirkaszfziai rab férjfiak, ugyan onnan való 27 ifju rab aszszonyok, és 12 töllünk hozzájuk fogságra esett all Tisztek, kik a' nevezett Cirkaszfziaiakkal edgyütt Konstantinápolyba vitettenek vásárra, az el-adás végett. Az Oroszok közzül meg-sebelsedett 4 hajós szolga, egy pedig meg-öletett. Az el-vetetett hajókon gabona vólt.

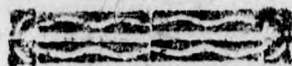
Jul. 5-dikén *Sinopéból* Sámson felé eveztek az Orosz hajók: melly úttjukban 2 Török hajókra akadván, őket a' part felé kergették, és el-is süjlesztették.

Midőn Jun. 6-dikán *Uschakov* a' Sámsoni kikötő helyhez érkeztén, bé-küldötte volna előre az a'probb hajókat, azoknak maga-is utánna nyomult; de 1 Török hajónál föbbre nem akadott: mely-szerint időt vesztetni nem kívánván, a' Várnak rajzolattját vétette, és haladék nélkül *Anopa* felé el-evedzett. Itt Jun. 9-dikén a' Város alatt 8 Török hajók, mellyek között 1 első nagyságu-is tanáltatott, az Oroszoknak szemek eleébe akadván, midőn már éppen azon vólnának, hogy réájok üszenek a' Törökökre, a' szél hirtelen le-tsendesedett; melly miatt kéntelenítettének az Oroszok vas matskájokat kihánván, azok által magokat a' tenger folyása ellen megtartoztatni — Jun. 10-dikén ismét próbált *Uschakov* jobb és bal-felé való oldal evezés által az Ellenség hajójihoz közelíteni, de a' tenger folyásától ekkor-is ujra meg akadályoztattatott. — Jun. 11-dikén ugyan ezt próbálták az Oroszok; mely alkalmatossággal a' Törökök igen sürjen szoríták ellenek a' gollyóbift. Ezen napon a' tenger öblében való külömb-kölömb-féle méjjségeket mérették ki az Oroszok, melly méjjségek több helyen kitsinyeknek lenni tanáltatván, a' vitorláknak lebotsáttatását, és az Ellenség' hajóji ellen tüzes gollyóbifsokkal való ágyuzást parantsolta *Uschakov*. Az Oroszok tüzelésre a' Törökök-is nagy ágyuzással felelgettenek a' Batteriákról, az ő hajóik pedig halgattanak, hogy éjtszakának idején az Oroszok előtt, hól léteket annál inkább el-titkolhassák. Az ágyuzás egész éjtszaka tartott a' Törököknek nagy kárával. — Reggelre kelvén, látván *Uschakov*, hogy nagyobb kárt nem tehet Ellenségeinek, nem közelithetvén hozzájuk jobban, parantsolta az hajók vitorláinak ki-botsáttatását, és külömben-is az már ötöt váró, Sebástopolnál készen álló Orosz Sereghez vizsgálva letvén, *Anapától* ismét vizsgálva indult

dült, 's Jun. 16-dikára ugyan oda, az honnan Máj. 27-dikén kiindult volt, Krimjának Sebástopoli kikötő helyéhez, minden kár vallás nélkül a' *kis Asiai* vagy *Anatóliai* partokról visszsa érkezett.

Oláh országból Tihából Jul. 24-dikén ezt írják. A' mi Gen. Májor *Kráy* alatt lévő Sergeink, minden napokon ki-szoktanak a' táborból Éjfélt után fegyverben rukkolni, és nap fel-jötéig úgy maradnak, várván az ellenséget, melly minket gyakran háborgat. Tegnap előtt 2 Húszárok és 1 Arnauta az ellenség kezébe akadván, mind hárman *Thurnba* vitettenek. Az ide való Basa haladék nélkül ilyen parantsolatot adott-ki: hogy a' Húszárokkal ne bánnyanak olyan fanyaruán, mint közönségesen nállok szokás; mert ezek a' magok kötelességeket vitték tsak véghez: az Arnautához pedig így szollott: *Te kutya! a' mi országunkban nevedtél-fel, velünk egy kenyeret ettél, 's még is árolóvá lévén, a' Németeknek szolgálsz ellenünk. Gaz ember! mit kövottefsek már most veled el.* Az Arnauta azt felelte: *Uram! most a' te hatalmadban vagyok: ütted-el fejemet, vagy tétesd azt velem, a' mi néked tettik. Nem — felel a' Basa — nem fogsz meghalni, hanem nyomoruságos életet kell élned: füleid, orrod, és kezeid fognak el-váogatni, 's úgy az után el-mehetsz a' te Generálifodhoz, és meg-mondhatod nékie, hogy nállunk minden Arnautákkal így bánnak, a' Németekkel pedig nem: gyógyittasson-meg téged, ha neki tettik; mert vagynak elégséges Orvassai.* Ezzel az Arnautának fülei, orra és jobb keze el-váogatván, 's még 2 helyen u. m. a' bal karján és nyak-szirt meg-sebelsítettvén, a' városból ki-üzetett. Most nállunk fekszik az *Ispátallyba* 's ezen történetet maga beszélette éppen így. — — Meg-mérgelődvén a' nevezett Generál ezen történeten, meg-indult az alatta lévő Sereggel, és az *Olt vize* mellett egy Török falut 's egy vizi malmot fel-égettetvén, 60 darab marhát el-hajtatott: néhány Törökök öszve vagdaltattanak, az *Ismaili Kapitány* pedig meg-sebelsedve szolgájával edgyütt hoz-
zánk

zánk fogságra esett. — Egy néhány napoktól fogva a' *Szávoja* Regimentből *Vimmersberg* nevezetű Hadnagyot nem tudott senki, hová lett-el: most tudódott-ki, hogy ő is a' Törököknél vagyon.

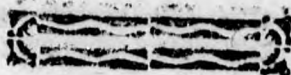
Már 52 Udvari szekerek készen állanak, melyek az Udvari készületet viszik *Frankfurt* felé a' R. Koronázásra — 50 Német Gárda Tisztek, kik minyájon Kapitányok és Hadnagyok lovan, 50 Gárda all Tisztek pedig gyalog, 3 rendbeli arany paszomántos Gála köntösök el-vagynak készülve, kik Ő Felségét fogják követni.

Béts. — Augustusnak 15-dikén, vagy a' végén fog kezdődni, a' Korona' Örökösse *Ferentz*, és a' *Taskánai* Nagy Hertzegség' jövendőbéli Fejedelme *Ferdinand* Fő Hertzegek' Lakodalmokat meg-előző Pompa. Az ide való *Nápoli* Követ ki fog az említett napon menni a' belső Városból, valamely külső Városi Kertbe. — Oda fognak feles számmal hat hat lovas hintajaik gyülekezni a' Bétsi fő Uraságoknak, mind pompásan öltözött Udvari Mesterekkel, és Komornyikokkal rakva. E' meg-lévén, meg-indúl a' Követ egész pompával a' Város-felé, mintha csak most jönne *Nápoly* Országból, 's a' sok hintóktól kísértetve, bé-száll a' maga rendes lakó helyébe; a' hintók is el-oszlanak. — Más nap, 3 hat hat drága készületű lovas hintókkal az Udvarba megy a' Követ, a' kettős Házasságot tárgyaló Audentziára.

Ennek a' hónapnak vége-felé, ide várják a' Nápolyi Királyt 's Királynét, két Leányaikkal a' Menyasszonyokkal edgyütt. 20 dikán, eleikbe indul ő Felsége, *Fiume* Városába; holott a' Királyi Utazók ki szállanak a' hajókból, mellyeken az *Adriai* Tengeren keresztül fognak jöni. (*)

(*) *Had. Tört.* 153. lap.

Költ Bétsben 10-dik Augustusban 1790.

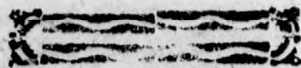

*Bé-zárt Kamarának erőtlen Sáfárja,
Rövid a' Deresnek zabalás Kantárja.*

Elegyes appro jegyzések:

Végzetetlen sok 6 ökrös terhelt szekerek ér-
kezének-bé a' napokban Bétsbe, melyre az
ujság kívánó nép öszve szaladván, senki sem tud-
ja vala; a' vállogatott szég ökröket nézze é, vagy
az ezek mellett lévő szép Magyar paraszt legénye-
ket; kik tsákó-süvegeken minyájon egy *F*-et és
A-t viselnek vala. Midőn ezeken sokan bámulná-
nak, és találgatnak kik és mitsoda járatbéliek lé-
gyenek? egy valaki így izól hozzájuk: ki embe-
rei Ketek? A' Királyé! — felele az edgyik. Hát
mit hoztak ketek? A' *Feld Apotékát* Uram Bel-
grádból. Aha! Ketek hát mind Patikáriusok? A-
zok Uram; de tsak ezek mellett az ökrök mel-
lett. A' Patékáros hintón jött ám előre. Ennek
tsak az a' summája, hogy a' Belgrádi Tábori Pa-
tika Bétsbe vizsza-érkezett; melyből mi azt re-
méljük, hogy a' kívánt békesség is a' helyre állás-
nak jó reménysége alatt vagyon; noha még eddig
a' izéokról háborgós tudósításokat is vélzünk.

*A Szentestye és Szabar vize mellől a' H. Ko-
burg Táborából Julius 30-dikán ezt írják hozzánk:*
„Kedves Kurir Uram! Hogy Juniusban nem tu-
dosítottam az Urat; nem volt tanátsos irni; de
most, mivel nyilvánságos a' dolog, írhatom, hogy
28 ágyukat vesztettünk *Gysurgysonál*. Azt meg ír-
tam vala, még is; hogy Juniu ban *Gysurgystól* 2
órányira vizsza húztuk magunkat; mivel népünk-
nek nagy veszedelme nélkül agyuinkat vizsza nem
vehettük volna; melyre nézve a' vizsza-húzást Her-
tzeg *Koburg* böltsen rendelte vala. Itt 10 dik Ju-
liusig várokoztunk azért, hogy majd talám az el-
lenséget a' várból ki-tsálhatjuk, 's vele szembe
szálhatunk; de a' vár falai közül többé ki-mozdulat

nem bátorkodott. Történt az után, hogy a' vízünk el-fogyott; mert a' Duna szakadéka, a' nagy szárazság miatt úgy el-apadott, hogy lovainkat nem itathattuk; azért H. Koburg bñlts rendelkezéséből *Dájátul*, vagy is *Frdtesnyétöl* 11 dik Juliusban Táborunk el-indult, és most-is *Szentcstye* falu és *Szabár* vize mellett fekszik, a' honnan *Bukoreft* csak másfel óra. Itt a' sík mezőn örömöft meg-ütköz-nénk ellenségeinkel, a' mint-is a' Nagy Vezérnek el-jövele bizonyosnak mondatik — nagy ohajtva várják vitézeink.

Egy örvendetes és bizonyos hirt hozott Orosz Kurir érkezék a' napokban H. Koburghoz olly tudósítással, hogy ezen hónapban *Viburg* városánál, a' honnan a' Tengeren Pétersburg csak 6 óra, a' Svéd számos Gálllyákkal, sok kisebb hajókkal és népével öszve gyülekezvén, a' Muszkáktól körül vétetett, és olly nagyon meg verettetett, hogy a' Svéd 8 Gálllyáit 's más sok aprobb hajóit, és 800 ágyujit el-veztette. Ezen kívül 6000 Svédek, a' meg-ölettek' számán kívül, fogságba estenek; a' Királyt, hová lett bujában, nem tudják. Ezen győzedelemért a' Seregek Uranak, Juliusnak 3 dik napján, megint hálákat adánk, szent áldozatok, ágyuk és más fegyverek zengései között. A' Békelességnek szele ide is el-hatott, melly a' mi tsatázást szomjuhozó Húszárjainknak nem igen nagy örömet okozott. —

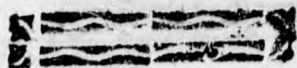
Az Oláh-országi némelley Levelek azt írják, hogy a' Nagy Vezér *Rudfuknál* legelteti Táborát; Generál *Szuvarov* csak egy órányira fekszik Sergével H. Koburgtól. *Klerfe* hasonlóképpen, ki a' *Viddinben* ostrom alá kerített Seráskirra vigyáz. Azonban miolta B. *Herberg* ide Bukoreftbe érkezett, mindenütt a' békelesség' szele fú.

Erdélyből egy néhány helyyekről olly tudósítá-sokat vésünk, hogy a' minden termést, még csak a' gyümölts fakot-is sok helyyeken ki-égetett hószos meleg és szárazság után, éppen akkor, mi-dön

dön az igen vékony termés bé takorittatnék, oly tartós elszőzések valának, hogy kevés terméseket is a' Gazdák károkkal és igen bajosan takaríthatják fok helyyeken. — Kolosvárról azt érjük, hogy már vagy 30 szekér Kormány-székbéli Irálok oda meg-érkeztenek a' múlt hónapban. A' helyye már mindenek ki vagyon rendelve az Ország' gyűlésére; sőt ugy láttzik, hogy itt vólt fő Pro. Komissarius Gr. *Bethlen Sándor* Ur ő Nagyságának minden rendelései arra tzeloznak, hogy a' T. K. Kormány-szék itt maradjon. (Ebben a' M. Kurir kétkedik) és a' sem egészfzen bizonyos, az Ország-gyűlése mikor tartassék. — Noha ezen esztendőben minden-felé szároztság és hévség uralkodik vala, még-is a' gabonának arra nem rend-kivül való fok helyyeken; sőt Debretzen körül kezdett alább szállani; hól a' rosnak köbli 14 márxás, az elegyes búzának 19 — 20 márxás — a' tizta búzának 9 r. forint. — Azonban a' szarvas marha minden-felé óltsodik, minthogy nem mindenütt lehet ezeket ki-tartani. Ha az Isten békességet ad, a' Ló olyan óltsó lesz, melyhez hasonlót alig látunk; mert így azok a' fok 1000 Tábori szekerek mellett lévő hámos lovak, a' gyalog Tisztek fok 1000 lovai mind el fognak adatni, minthogy az élés drága. A' békességhez pedig nagy a' reménység; noha tegnap-is 2000 *Jágerek* indulának Bétsből Morva-felé. — A Belgium-felé 12 Batalion gyalogok, és a' *Vurmzer*, *Eszterházi*, és *Hadik Húzlár Sergei* ki vagynak rendelve.

Budáról azt írják: „ hogy az egész Országból ki-rendelt Députatio szorgalmatosan dolgozza a' Diplomát; hogy a' jövő héten ezen munkának végét reménylik — annakutánna majd többet fogunk hallani. — Zemlinből Aug. 1. napján az iratik: „ A' Serviai Szabad Sereg még-is *Hafsán Pasa Pátnkánál* fekszik, és ottan tseté patéja vagyon a' Törökökkel. Tegnap az itt fekütt *Gréfen Húzlár* ösztálya Belgrád-felé indúlt, hogy az ugy neve-

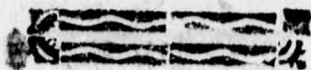

zett tzigány mezejére szálljon. Ezeket fel váltja egy Sqvadrom *Czartorinszki* valása. Tegnap mint egy estvéli 9 óra tályban egy szörnyü egi háború támoda itten Zemlinben, a' midön egy menkö az itt lévő Sz. *Ferentz Szerzeteseinek Tornyokba* ütven, minthogy a' Torony, Templom, és az egész Klastrom nagyobb részént fából vala, tehát egy néhány szempillantások alatt mind ezek az épületek lángba valának borúlva, és egy óra alatt a' fundamentomig ugy le-égének, hogy a' Templomból és Segestyéből alig menthetének ki valamit — de tovább a' tűz nem terjede. — Minthogy már itt ezen Szerzet Templomát, Klastromát el-vezette, kétség kívül Belgrádba fog költözni.

Egy Augustusnak 3 dikán ki-hirdetett rendelése szerint meg-engedte ő Felsége, hogy ennek utánna a' szokott Harmintzodnak meg-fizetése, és a' ki-szabott rendnek meg-tartása mellett szabad légyen a' Magyar dohányt ki-vinni és azzal kereskedni.

A' Palatinátusi Válofztó Fejedelem, mint a' Német Birodalom-béli Tsászárnak képét viselője, vagy *Vitzéje*, Magy Nemes Besenyői *Beöthy Imre Urat*, Rom. Szt. Birodalom-béli Grófságra emelni méltoztatott. — F. II-dik *Leopoldnak* a' vólt ugyan szándéka, hogy a' Néápolisi Kir. Udvarnak egész Fiuméig mennyen eleébe; de mivel a' nevezett K. Udvar, egy tegnap előtt ide Bétsbe érkezett Staféta szerint, még ezen hónapnak 16-dikán fog Néápolisból útnak indulni; ez szerint tehát ő Felsége, szüntelen szaporodó foglalatosságai miatt, tsak Bétsi Nájstadtig fog menni, és a' nevezett K. Udvar Septembernek 9-dikén vagy 10-dikén ott el-fogadván, onnan mind közönségesen *Laxenburgba* utoznak, az hol 3 napokig fognak mulatni, és az alatt *Ferentz* és *Ferdinánd* fő Hertzegeknek számokra, a' már tudva lévő 2 Néápolisi K. Hertzeg Alsözonyok-is el-fognak jegyeztetni. — A' Néápolisi Udvarnak itt való mulatása alatt, 3 vadászatok tartatnak, és egy ujj Enekes-játék fog mutattatni.

Ezen

Ezen tzerémoniókra a' Saxoniai Hertzeg *Antal* és Hidvesse is meg jelenik. Midön mind ezeknek vége lészén, Septembernek vége felé, minden Vendégeinek tárfaságokban fogja a' Király, *Fránkfurt* felé venni úttyát, mellynek alkalmatofságával 3 hetekig lészén távól Bétstöl: Frankfurtban pedig a' Kóloniai Válofztó Fejedelmen kívül, *Albert* Hertzeg, Hertzeg *Aszszony* Feleségével edgyütt, jelen lészén. — Ma u m. Aug. 13 dikán 30 's egy néhány szekek meg is indúltanak a' Királyi bágá'siakkal Frankfurt-felé, mellyeket ezen napokban többen-is fognak követni. —

*F. M. Gr. Kollorédó a' következendő tudofittást tétette a' napokban a' Morva-orfszági nagy tábornál közönségefsé: — „ Boldogul nyugovó Feldmarfchal Báró Laudon ő Excellentiája engemet halála előtt egy napokkal magához hivatván, noha kínos nyavallyában kinlódott, kért még-is meg-illetődött és forró sziv-béli indulattal, hogy ha a' leg-hatalmasabb Feiségnek tet:zeni tanálna ő Excellentiáját a' világiak közzül ki-szollítani: tehát ne tsak minden Generális, Stábális és fő Uraknak, hanem közönségesen az utolsó köz emberig mindeneknek adjam a' *Maga* nevébe tudtára Baráttságokért, Szeretetekért, olly fok rendben való táborozás-tsata és Vözérsége alatt ő Excellentiájához meg-mutatott bizodal-mokért 's közönségesen minden Magával meg-olftott veszedelmekért 's tábori nyomorúságokért Minnyájoknak tartozó szives és határt nem ismérő háladatos közfönetét, mellyet ő Excel. Minnyájoknak a' *Maga* halálos ágyában ajánl, és szivébe méjjen bé nyomvá Magával az Örökkévalóságra el-vinni kíván: egyszerismind kéri ő Excell. valamint a' Generális Urakat, ugy az egész Táborot közönségesen, hogy azon szeretetet és vitézséget, mellynek *Maga* olly fok rendbéli alkalmatofságokkal izemmel látó bizonyysága volt, nem tsak továbbra-is fenn tartfák, hanem minden lehető módon szélesíttfék, és az Aulfriai fegyvernek ditsölségét óltalmazzák. Midön én*

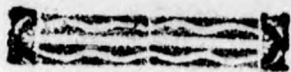

én ezen réám bízott dolog iránt való köteleltségemet le-téstem, 's Nagyságtokat ennek, a' Magok alatt lévő Generalisok és Sergek között való tovább-ki-hirdetésére kérem: ugyan ekkor bizonyos vagyok egyfzersmind, Minnyajoknak ezen minden leg-kifsebb motsok nélkül való ditsőséggel el-enyészett nagy Vezérhez való közönségesen esmeretes indulttyok által, az iránt-is, hogy egy Regiment-is külön-külön vagy akár mellyik Sereg, ő Excellen-tziájához való Izeretetének utolsó meg-bizonyítását meg-nem tagadja, hanem mindenik a' maga tábori Ekleziái közönségében egy innepi halotti Misét fog tartatni; valamint a' közelebb következő Vásárnapon az itt lévő Anya Templombanis ugyan ez fog véghez vitettetni és ki-szolgáltattatni. *Nájtischáin Jul. 20-dikán. Gr. Kollredo.*

A' múlt Szeredán Aug. 11-dikén közönségesétette a' Bétsi fő Hadi Kantzellária, a' B. Devinstól, Tzettinnek a' napok rendje szerint való ostromoltatása 's meg vétele iránt, bé-küldetett tudósittását: melly Jul. 11-dikén kezdve, az egész dologhoz képeft tsak summáson, így következik.,,

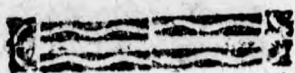
Jul. 11-dikén egy föld kamarát készitettének a' mi Minázóink a' várnak azon oldala alatt, a' melly felöll az ellepség hozzánk leg-közelebb vólt, és azt 2 Má'sa puska-porral meg töltvén és fel vet-tetvén, az által a' vár oldalán nem tsak 8 ölnyi meg-hágható töréft tsináltak, hanem az Ellenségnek ott lévő nagy számú ágyuzó készületeit-is az áerbe fel vetetett földel el-borittatták. — Jul 12-dikén a' Mináknak készittése meg-szűnés nélkül folytattatott. A' Minázók óltalmazására egy ágyuzó töltés készitett: a' vár oldala pedig, noha az első szüntelen esett, szakadatlan ágyuztatott. — Jul. 13-dikán ki-jött az Ellenség szokása szerint a' térségre fő kalzálni: de nem közelített hozzánk annyira, hogy ágyuink el-érhették vólna. A' mi-énkek azonban, hozzá látván az ostromhoz, ezen a' napon 1 embert el-vezttettek magok közzül.

Jul.

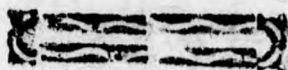

— Jul. 14-dikén tovább vitték jobb és bal-felé a' Minázók a' magok munkájokat: a' meg töretett vár oldalára pedig 4 tizennyóltz fontos ágyukból szorattanak a' gollyóbifok. Dél után nagy számmal jött ki az Ellenség, a' miéinkeknek tsak távolról való meg szemlélésére. Estve, 4 el fogatott Törökök ki mondták B. *Devinsnek*, hogy a' várban lévők el végezték volna magokban, hogy a' Segítségekre meg-érkezett Törököket kérnék arra, hogy haladék nélkül ütnének a' miéinkekre, külömben, meg-lehetne, hogy ha a' mi Bombáink által, az ő még el nem rontatott kevés viz tsatornáik is el tanálnának romolni, ők tovább a' várban meg nem maradhatnának 's a' t. Ezen napon 3 embereinket vesztettük el. — 15 dikben semmi nevezetes dolog nem történt. A' miéinkek hozzá láttanak a' magok munkájokhoz: a' Törökök pedig ki-jövén a' várból, löttének egy néhányat a' mi vigyázó házainkra, de minden haszon nélkül lévén azok, tsak hamar vissza tértenek a' városba. Ketten közülünk ezen napon sebet kaptanak, egy pedig meg-öletett — 16 dikban is a' Vár-törés tágosított, a' Sántzok tisztítottak és méjjítették, a' leg-belsőnek oldala Spanyol Sorompókkal meg-rakatván, egyéb munkáink éjjel-nappal folytattattak, és a' főbb kö-fal alatt egy 3 ölnyi által-járó út áfatott. Dél után, a' várbólieknek kívülről táborozó segítsége, ujjanton 400 fejjel szaporodott. — 17 dikben minden módon közelittemek a' miéinkek a' várhoz: az ágyuknak tüzei igen jól szolgáltanak, annyira, hogy 3 órák alatt a' vár közepin egy torony, és ugyan egy más bástya forma torony, féligre a' közepe tályáig öszve omlott. Az Ellenségnek Serge, melly ismét ujj segítséget kapott, táborát egy kevésé hátrább a' *Kladusi* dombokra szállította. Közülünk meg-sebesseden ezen napon 8 an, 1 pedig meg-öletett. — 18-dikban valamint a' Mináknak készítése, ugy szintén az ostromló Sántzoknak ásása, és azok közül a' szélsőnek, Spanyol Sorompókkal való meg-rakatása az ellenségnek apró

pus-

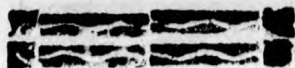

puskából való sűrű lövöldözése, és kövekkel való hajgálása között-is, olly szerentsésen folytattatott, hogy a' miénkek az alatt 1 meg ölettetnél és egy meg felsittetettnél többet el-nem veltettének — — 19-dikben is illyen formán közelítvén a' várhoz a' miénkek, edgyet közzüllök meg öltének a' vár-béliek. — Jul. 20 dikán következő rendel véte-tett meg a' vár. A' Törökök szokások-szerint ek-kor-is ki jöttek, hogy eleséget szerezzenek lova-iknak számára: az alatt a' miénkek mind a' vár-nak törésére szorgalmatosan ágyuztanak, mind pe-dig a' Mináknak készítéséhez hozzá láttanak. Dél után 5 óra tályban ki-rendeltettek B. *Devins* ál-tal a' Gr. *Gyulay* Szabad Sergéből 7 köz-emberek 1 Strázamesterrel edgyütt, és ugyan tsak 2 mago-kat önként ajánlott köz-emberek a' *Prájsz* Rege-menttyéből, kik az Intsinerektől a' vár-törés felé készítettett búvó-sántzokon a' vár-töréséhez közelit-vén, magokat gyujtó szerszámokkal edgyütt mind a' két rend-beli vár oldalának törésén a' városba bé-lopván, az ott lévő rakás fát meg-gyujtották, midőn az alatt a' Komendérozó Gen B. *Devins* a-latt Adjutánkodó Májor *Viese*, a' *Dújtsmáister* Re-gementtyéből egy néhány önként vállalkoztakat a' várnak főbb kapujához ki-küldvén, ezek hirtelen tett larmájok által a' vár-bélieknek figyelmetességeket két-tségessé tették, és onnan az hol leg-inkább vigyáz-niok kellett volna, el-vonták. Ugyan ekkor a' Bombiknak a' Városnak hátulsó részébe való há-nyatása is ollyan jó móddal esett; hogy fél óra a-latt az egész vár lángba borúlván, a' vár béliek, kik már vizektől is meg-folztattak vólt, minden bátorságokat el-veltették, és a' hátulsó kapun ki-rohóván, segítő táborjok-felé kezdettének szaladni, de innen is rész szerint a' miénkektől vissza kerget-tettének a' várba, rész szerint pedig öszve-lövöldöz-tettének. — Hogy az Ellenségnek félelmét a' miénkek annál jobban használhassák, haladék nélkül ki rendel-tettek egy néhány önként vállalkoztak, hogy a' vá-ron, az hol az öszve lövöldöztetett vólt, bé-ron-

tsanak, egyszersmind pedig Oberstl. Gr. *Gyulay*-is parantsolatot vett, hogy Szabad Seregének 1 Kom-pániájával az hátulsó kapun bé nyomúllyon. — A városra rohanóknak első vezetője volt Májor *Viese*, ki erre magát önként ajánlotta, melléje pedig magát Agyuzó fő Hadnagy *Gallot* önként társúl ajánlotta. A Szabad Seregbélieket vezette Gr. *Gyulay*, ki a vár-faláról egy nehéz kő által meg sebelsített. Jelen voltanak ezeken kívül Oberstl. Gr. *Brándájsz* 2 Tzuggal a *Dájtsmájszter* Reg. böl, a *Kinszki* Könnyü-lövérsainak Oberliere *H. Likhtenstáin* az önként vállalkoztakkal. — Segítségére rendeltetett ezeknek 2 Kom-pánia a *Schröder* Reg. böl, 2 pedig a fő *H. Ferdinándéból*. — Májor *Viese* alattaival a vár törésén szerentsésen bé hágván, mindenek, kik a várba tanáltattanak rész-szerint kardra hányattanak, rész-szerint pedig fogságra téttenek. — Ez alatt az ellenségnek lovasai a mi Sergeinknek bal szárnyára, gyalogjai pedig a jobbra ütni szándékoztanak: de az elsők a Szabad Sereg-béli Húszárok által, az ő Májorjoknak *Kne'sevitsnek* vezérlése alatt, az utólsók pedig a mi Gyalogjainknak ágyuzásaik által vízfőzra térítettvén, minden öltve tsapásnak vége szakasztatott, és az egész hellység a miénkeknek hatalmába esett. — A nagy tűz's némelly puszkaporos házak miatt, mellyek közzül tsak ugyan 2 fel-is lobbant, nem tartották a miénkek tanátsosnak azonnal a várba belé szállani, hanem az ellenség felől egy töltést és egy vigyázó házat készitettének, arra az esetre, hogy az ellenséget illendő módon fogadhassák, ha kedve tanálna érkezni a miénkeknek az ujj szálláson való meg-látogatására; mellyet ő tsak ugyan nem tselekedett, hanem más nap reggel Sátor-fáját fel szedni kezdvén, egy órányi mezlizeségre magát hátrább vonta.

A különb különb féle módon meg-kevesedett vár-béliek közzül, tanáltanak a miénkek 144 férjfiakat, kiket fogságra téttenek. Ezek közt van maga a *Desdár* vagy Vár Kapitánnya *Agha Ali-Begh*

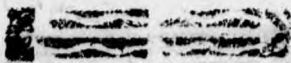

Begh Befsirevits, kit mingyár a' bé-rohanáskor 14-ed magával, a' Sántz ásók fő Hadnagya *Piringer* a' fő kapu mellett való Kazamátba fogott - meg, 's még 2 Aghák u. m. *Szustzub* és *Mohamed-Befsirevits*, és egy Lelki Pásztor *Akhmeth*. — A' nevezett *Befsirevitsnek* mondása szerint a' Tzettini lakófoknak száma előbb valami 1200-ra ment fel: ezek közzül fogságra estenek 144-en, el-szaladtanak valami 60-on; el-kellett hát ezeren esniek: a' kívülről való tsatákban-is többre lehet az ő el-eseteknek számát 1000-nél vetni: és így többre került a' Törököknek Tzettinnek oltalma 2 ezer meg-öletteknél. A' Tzettin meg-vételének napján ölettenek meg közzüllünk 10-en, sebet kaptanak 33-man; mind együtt pedig a' vár ostromlásának kezdetétől fogva meg-vételéig, vesztenek-el közzüllünk 51-en, sebet kaptanak 229-en: ez utólsók között tanáltatnak, a' már fellyebb nevezteken kívül, Kapitány *Fuhrman*, Hadn, *Quosdánovits*, *Miháilovits*, *Oliévítz* és *Chafák* a' Gr. *Gyulay* Szabad Sergéből. — A' Sántzók közzüi ditsértetnek, *Szaboranszky*, *Artzoliny*, *Soos* 's a' t. — A' magokat ezzel az alkalmatossággal jól vívelt Tisztek közzül, az előttünk ismeretesebb nevűek lehetnek, a' fellyebb meg-nevezteken kívül, ez következők: — Gen. Májor *Pehárnik*, Májor *Ceriny*, Kapitány *Fuhrman*, ki Intsinér Májor *Cerinynek* meg-sebessítettése után, *Biánkhy* és *Martonitz* nevű Hadnagyoknak segítségük által a' munkát igazgatta, 's a' t. — Ő Felsége igen kedvesen vette mindeneknek itt meg-mutatott hiveségeket: különösön pedig Májor *Viesenek* a' *Mária Therésia* hadi Rendjének kitsiny Kereszttyét, minden köz embereknek pedig a' B. *Devins* kérésére 2 napi ingyen gálit rendelni méltóztatott.

Külső-országai Hírek.

Stokholm Jul. 17-dikén. — A' Királlytól *Stokholm*ban meg-érkezett Kurirnak erősitése szerint, azon könnyű hajós *Serge* az Oroszoknak, melly Jul. 9-dikén a' *Svenkzundi* ki-kötő helyben a' Svédektől meg-veretett, 230 külömb-külob-féle nagyságú hajókból állott: a' Svédéké pedig tsak 190-ból. Ezzel az alkalmatossággal el-vesztették az Oroszok 693 darab nagyobb és kisebb ágyujokat: a' Svédektől pedig Jul. 3-dikán el-foglaltanak volt éppen 600 darabokat. A' *Südermanlándi Károly* Hertzeg alatt, 20 első nagyságú hajók állanak még a' Svéaborgi ki-kötő-helyben készen, mellyek az Oroszok közzül épségben menekedtenek-ki egyéb aránt, hanem az *Arbótz-fákban* és vitorlás kötelekben vallottanak némü-némü kárt; az azokon lévő katonák közzül pedig majd semmi nem veszett-el. — Ezen tudósítást a' Svédék magok vizsgálásokra, közönségessé tehetik: sőt *Stokholm*ban a' 9-dik Jul. történt győzedelmekért, a' Királynénak neve napján *Te Deumot*-is egész örömmel énekeltének: tsak ugyan az Oroszok ezen győzedelemről más hangon beszéllenek, a' mint egy következő

Reváli Jul. 16-dikán költ *Levélből* ki-tettzik. — „Nékünk — így szól ezen *Reváli* tudósító — annyin vagynak itt a' Svéd fogjaink, hogy helyet-is alig tanálhatunk már számokra. Jul. 9-dikén és 10-dikén ugyan, némü-némü győzedelmet vettünk rajtunk a' Svédék; de olly drágán, hogy talám magok sem kívánnák többször ilyen módon győzedelmeskedni. Ezen egész történetet leg-felnyebb-is tsak ollyba gondolhattuk, mint a' melly által mi, ha nyertesek lettünk volna, nagy szerentsénket tsináltuk volna; így pedig, ha nyertesek nem voltunk-is, leg-alább semmit sem vesztettünk. A' mi könnyű hajós *Sergünk*, még mindenkor megfelel a' Svédeknek: melly tsekélly pedig a' mi kárunk, mellyet itt vallottunk, ahhoz képeest, a' mellyet a' Svédék Jul. 3-dikán vallottanak? azonban

ők Svéaburgburghban most-is bé-rekesztetve tartatnak, és az egész *Báltikum* tengeren mi vagyunk az Urak. „

Páris Jul. 29-dikén. — Nem lehetetlen, hogy a' Frantzia változásoknak is, még olyan vége ne lehessen, mint többnyire minden erőltetett dolgoknak szokott lenni: leg-alább az *aspektuok* igen homályosok, 's kevés jó ki-menetellel bizhattyak az ujj Polgárokat. Az egész Párisi nép ujjantán felkezdett zudulni: mellynek oka csak az, hogy a' nép bizonyos öszve esküvésnek akadott nyomába. Ezen egybe esküvésnek, az ujj Constitutzionak elrontása lett volna egyenes tzéllya: és minek-utána az egész dolog meg-visgáltatás alá adatott volna, világosságra jött, hogy: — már az ország ujj Constitutiojának idegen ország' fegyvere által lejendő öszve rontatása, ki volna dolgoztatva; — hogy ezen munka bizonyos Frantzia fő emberek által, a' *Sárdiniai* Udvarnak és az *Artoisi* Crófnak, mostani *Artois* Uramnak, ajánltatott volna; — hogy ezen dolognak kiváltképpen való részesei Generál *Maillebois*, *Savardin*, és Sz. *Priest* Urak vólnának 's a' t. — A' tzéllya a' Nemzeti Gyűlésnek már most az, hogy a' nevezett 3 Urak, törvény elejébe idéztessenek. — Mind ezen dolgok iránt pedig Minister *Montmorin* a' Nemzeti Gyűlésnek bővebb és tökéletes világosságot szolgáltatott, megmutatván azt; — hogy Hertzeg *Conde* ezen egybe esküvésnek feje, a' *Turini* Királyi várban maradt; — hogy ezen Hertzegnek minden kintse egybe gyűjtve magánál volna; sőt Párisból-is pénz gyűjtetett hozzá; — hogy ezen Hertzeggel még más Hertzegek is fognák magokat öszve tsatolni, ha jószágaikat régi szabadtságaik szerint *Alsátziában* nem birhatnák; — hogy Anglia éppen más tzélből készülne az hadakozásra, és nem Spanyol ország ellen; — hogy a' *Sárdiniai* Udvar-is számos hadi Seregnek készítésében szorgalmatoskodik. — Jul. 26 dikán bizonyos emlékeztető irást adván-bé a' Nemz. Gyűlés eleébe annak egy *Dupont* nevezetű tagja,

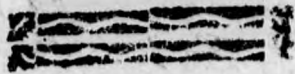
tagia, meg-mutatta hová tzeozzanak minden készületei az Anglusnak, mellyeket a' Spanyol ellen való név alatt íészen. — „ Tsak fogás — így szól a' n vezett Deputátus — a' *Nootkai* kereskedés iránt formált kívánsága az Anglusoknak. Az Anglus hadat készít a' Spanyol ellen: de miért? — nevetéséges dolog azt gondolni, hogy ezt a' *Nootkai* tengerben a' Kalifornia mellett fel-állítandó kereskedéséért tselekedje: az egész dolog nem ér annyit, mint a' mennyibe, egy hajónak fel készítése kerül. Egyéb tzeilyának kell az Anglusnak lenni. Novemberig akarja az időt tsak szóval való perlekedéssel húzni halasztani, azért; mert mindenünnen a' tengerekről akkorra gyülekeznek haza sok ezer hajós legényei. Tudják azt az Anglusok, hogy más időkben, midön ők hadra készültének, akkor azt soha a' Frantzok bé-húnt szemekkel nem nézték, hanem ők is fegyverhez nyultanak, mihelyest amazok akár mitsoda fogás alatt, hadi mozgásokat kezdettének: most pedig éppen ellenkezöt gondolnak: nem hitethetik-el azt magokkal, hogy a' Frantzoknak ujj Constitutioji nékiek meg-engedhesék, az Anglusok készületeihez hasonlót tenni. Nem lehet azt gondolni, hogy egy olyan el-adósodott Ország mint Anglia, egy bakatella dologért, a' millyen a' *Nootkai* kereskedés, utolsó erejét kotzkára tenni szándékozzék: elébb Spanyol-ország-ra réá ütven, annak és a' több tengeri Hatalmaságoknak akar a' tengeren törvényt szabni, hogy annak utánna könnyü szerrel a' Frantzokra rohanván, az ország ujj Constitutioját fel forgathassa. — — *Az említett Dupont nevü Deputátus* hofszafon meg-mutattya ezen irásában Frantzia-országának veszedelmes állását, és az Anglus Politikának ezer mesterségeit, 's következő tanátsokat ad az ellen: — hogy ha szinte hadat nem izennének is a' Frantzok az Anglusok ellen: tsak ugyan minden hadi készületeket tégyenek-meg, melly által tudokra adattatik az nékiek, hogy azt a' Frantzok meg-nem fognák engedni, hogy az Anglusok minden más tengeri Hatalmaságokat el nyomhassanak 's rajtok

's rajtok uralkodjanak; — hogy, ha szintén el-kés-
tenek volna-is a' Frantzok már a' magok készüle-
teikkel, midőn ellenben az Anglusok tsak nem e-
gészízen kélzen állanak; mindazonáltal vagyon még
a' Frantzoknak módjok a' magok segittségére. Ha
fietni fognak az Anglusok, hogy a' Spanyollal va-
ló hadat, még a' jövő Tél előtt el-kezdhesék:
fegyverkeztesék-fel a' Frantzok minden prédáló ha-
jójikat. Angliának közél vagyon 7-ezer kisebb és
nagyobb kereskedő hajója a' tengeren széllyel, mel-
lyeken majd 25-ezer hajós legények tanáztatnak.
Ezen hajók a' Tél felé szoktanak haza takarodni.
Igen jó fog hát lenni, ha a' Frantzok azzal fenye-
getik az Anglusokat, hogy ha ōk a' Spanyolt egy
ollyan semmiségért, mint a' *Nootka* kereskedés,
haddal fogják meg támogni: tehát a' Frantzoknak
minden prédáló hajóji is ki-fognak a' tengerre szé-
ledni, az Anglus kereskedő hajóknak és hajós le-
gényeknek el-fogdosására. Egy szóval ostoba gon-
dolat volna, azzal akarni a' Frantzia Nemzetet
meg-vakítani; mintha az Anglusnak a' Frantzia ujj
szabadság tettzésére volna; mintha az ō haszna ép-
pen nem ellenkezőt kívánna, 's hogy az Anglus a'
Frantzokat-is meg-támogni nem szándékoznék. A'
Nootka körül való kereskedés annyira tsekéllység,
hogy egy halászó tsonaknak fel-készítettését meg-nem
érdemli. — Már most bizonyos, hogy Frantzia-
ország-is kapkod minden felé, hogy mennél na-
gyobb erővel álhasson a' tengerre-ki. A' Nemzeti
Gyűlés-is kéreéssel járult a' maga Prézesse által a'
Királlyhoz az iránt, hogy az ország tengeri erejé-
nek helyre állittására, a' leg-szükségesebb készü-
leteket meg-tétetni parantsolná: sőt némellyeknek
tanáttsa szerint, perbe akarja hívni a' külső orszá-
gokkal való minden ügyes-bajos dolgoknak első
Ministerét-is, ezen az okon: hogy ō a' Szomszéd
Hatalmaságoknak Frantzia-ország ellen való szán-
dékait tudván, semmi jelentést mind ez ideig a'
Nemzeti Gyűlésnek nem tett. Azonban a' Frantzia
nép azon vagyon, hogy a' fegyveres házak meg-nyit-
tat.

tatván, az egész ország-béli minden szabadsággal élők között fegyverek osztásának ki; mert így 14 napok alatt, 200-ezer Frantziák lábra álván, és a' széleket el foglalván, nem lehetne semmit-is a szomszéd országoknak mefterkedéleitől tartani.

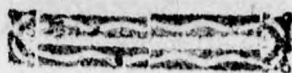
A' Stokholmi leg-ujjabb tudósítások még mind a' Királynak Jul. 9-ken a' *Naszszau* Hertzegen az Oroszok edgyik fő tengeri vezéréen vett győzedelmével vagynak tele. Jul. 19-dikéig, így szoll egy tudósító, már 7-ezer Oroszok estenek fogságra, kik között többen vagynak 2 száznál tsak Tisztek. Agyujok-is vagyon már a' Svédeknek kezébe, jó részt nyóltzadfél száz. A' Svenkzundi szigetek között meg-szünés nélkül üldözik a' Svédok azon Oroszokat, kik ott rész szerint Tsonakokon, rész szerint úzás által el bujkálnak. Maga a' *Naszszau* Hertzeg, midőn a' maga Vezéri hajóját kereltül lövöldözteve lenni látta volna, Tsonakra ülven, a' nevezett szigetek közzül edgyikre szaladott, és onnan menekedett által az Orosz szároz földre. Az hibák, melyeket a' Hertzeg ebben az Oroszokra nézve szerentsétlen ütközetben tett, a' következendők: — előbbször a' bátorsága az Hertzegnek mérték felett való volt: már nem-is képzelte hogy meg verettethesék. A' szél, mikor az Oroszok a' Svédekre ütöttek, olly kemény volt, hogy az Oroszokat egészszen a' Svéd partokig hajtotta: mikor pedig a' Svédeknek hátat adni kénytelenek voltak, vízfsza felé nem jöhettének, mint-hogy egyenesen szembe fútt vellek. A' másik hiba ez volt, hogy midőn hajóját kénytelenített az Hertzeg el hagyni, nem hogy más hajóra ült volna, és onnan az ütközetet tovább-is kormányozta volna, hanem magát egy szigetre vont: melly által az Oroszok rendjeket még jobban el-vesztvén, tökéletesen meg-verettének. Itt a' Svédeknek fekévése olly veszedelmes volt, hogy ha az Oroszok győztenek volna, a' *Naszszau* Hertzeg egyenesen Stockholm alá vezérlette volna, a' maga Sergét, annyival-is inkább, mivel a' Svédok' nagy hajós

Sergének meg-maradott része, a' Svéaborgi ki-kötő helybe vagyon bé szorittatva. Meg-jegyzésre méltó, hogy a' Pétervári Orosz tudósítások még ezen dolog iránt nem érkeztenek-meg, és az eddig valók mind Stokholmiak. Ujjanton ismét Szerentsékeknek hirlettetnek a' Svédek az Oroszok ellen a' száron letteknek lenni. Ez szerint Gen. *Majerfelt* 800 Oroszokat és 16 ágyukat az Oroszok meg-ve-tett Sergéből el-fogott, és az után Pétervára felé nyomúlt elő.

Tzettinről még némelly tudósítások azt jegyzik-meg: hogy annak meredék kő-szálak között való erőlségét; tsak az képzelheti, a' ki szemeivel a' várat kívülről látta. A' benne lévő Kazamátokba bele tér könnyű szerrel 6 száz ember: 2 rendbéli várral vagyon körül véve, és a' kettő között egy 3 öl szélelségű Sántz. Nevezetes régiségek is tartattanak benne: úgy mint a' többi között; egy ágyu, mellyen a' *Pálfi* Familiának tzimere és neve olvastatik; mellyről a' Tzettini ágyuknak régiségére lehet itélni: úgy szintén Tzettinen kívül egy Temető sir illyen irással: — *Hæc igitur in fossa requiescunt Nobilis Georgii ossa, dicti Gergvich Kabinienfis. Hunc tumulum fecit suis impensis M. C. C. C. C. C.* A' Tzettini Basa 120 esztendő: — elég vén d. —

Költ Bétsben 12-dik Augustusban 1790.

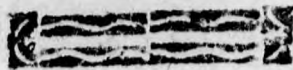
Momus, Nagy Sándor és Demokritus az Elyseumban a' Békák Kerületében.

Tehát egy Gunyáló, Vakmerő, Békás Ujság
(proub venit. —)

Nagy Sándor! Te halhatatlan emlékezetű Világ-Bíró Sándor! ki már végtére az Hóldban lakó embereken is győzedelmeskedni kívántál! Ki sok száz ezer hozzád hasonló — ha ember vóltál — emberek' vérek' ki-ontásával semmit sem gondoltál — ki a' leg-kedvesebb Barátodot is meg-öltöd — ki senkitől, még a' nálladnál győzedelmesebb Haláltól is meg-rettetni nem akartál — ki azt vélted, hogy az egész Világ csak éretted teremtetett; ugyan felelj nékem! tettélé annyi hasznot életedben, mint az a' Svájtzser Tehén, mely egy borjút és egy szegény munkás Parasztnak 3 gyermekeit táplálja tejével? azonban senkit halálra nem öklött. *Mon. ha! ha! ha! — Dem. — ha! ha! ha! —* Ládd Nagy Sándor! be Kítsiny Sándor vagy te most a' hóltak' országában, hól a' pusztitlásnak — hól a' vérontásnak sem helye, sem árra nintsen; hól a' te fegyvereid által meg-öletett — nálladnál a' felső világon sokkal hasznosabb, ellenségeiddel — vagy inkább Felebarátiddal, egy Sátorban, minden rang, minden Királyi hatalom és Korona nélkül heveresz! *Dem. ha! ha! ha! —* Az első Világban minden emberek fel-fegyverkezve valának, és szüntelen való harczat folytatának; — de kikkel? a' magok felebaráttyokkal? — Nem, hanem a' magok ellenségeikkel, kik a' Fene-vadok valának; és éppen ezért is állottanak vala kezdetben az emberek társaságokba, falukba, Városokba, Várme-gyékbe — 's idővel Országokba, hogy magokat egy szivel egy lélekkel és erővel a' veszedelemtől óltalmazzák, egy másnak költsönös segítségét nyujtsanak; nem azért, hogy egy mást öljék, vágják, ug-

T t t

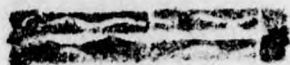
nyok

nyolják, pufztittsák. — Minekutánna az emberi Nemzet ellenségei a' vadak el fogytanak — minekutánna a' fegyver még-is az emberek kezében maradt — minekutánna a' *Pándora* pikfifse a' felső világon esmeretesebbé lett — minekutánna a' böltselkedni szeretők ugy itéltek, hogy a' leggonoszabb dolgok-is a' felső világnak tökéletességére szolgálnak — minekutánna a' *Nagy Sándorok*' nevei oszlopot és örök életet nyertenek — ládd *Sándor* mi lett a' felső világból!! — A' Nemzetek egy másra támodtanak, országokat pufztítottanak, öltenek, vágtnak, rablottanak — és ezt jószágos tselekedetnek képzelték. — Ha a' világ tsak esztendeig mind *Nagy Sándorokból* állana — mi lenne a' világból? mit falatoznának ezek esztendő múlva? — Szükséges a' fegyver; de tsak az óltalomra és a' belső tsendesség' fenn-tartására, hogy kiki káposztát, dohányt és murkat ültethessen. — Szükséges a' fegyver; de tsak azért, hogy az orjával fött borsót kiki tsendesen ehesse-meg a' maga honnyában — hogy a' Gonosztévőktől tsendesen alhassék kiki nyoszollyájában. — Látodé *Sándor!* amaz el-halaványodott mutskos *Lokot?* Ez egy *Pesth Vármegyei* hires gonosztévő vala, kit ez előtt 2 hónapokkal akasztának-fel *Pesten* másodmagával. Ennek neve *Rajkó* vala — egy olyan Gonosztévő — a' kitől való félelemnek miatta már 3 *Vármegyei* tsendes és munkás lakafok rettegnek vala — ki a' halálos hajó húzásbéli fogságból-is magát ki-szabadítván, véghetetlen károkat okoz vala. Az ilyenek ellen való a' fegyver. — Szabolts *Vármegyéből* hozta az *Elyseumba* maga egy Gonosztévő a' hirt, hogy ezen a' *Környéken* mostonában sok tolvajságok esvén, *Szabolts* és *Bihar Vármegyék*, a' *Hajdú Városokkal* edgyet értvén, számos nép rendeltetett-ki külön külön tsomókba; minden gyanus erdőket, pufztákat és tseréket körül fogtnak, 's a' mely lappangókat kaptanak, azokat a' *Kálloi* és *Debretzeni* tömlőtze szállították. Látdd *Sándor!* már az ilyenek ellen jó a' fegy-

fegyver — de te nem az ilyenek ellen hartzoltál. Maig-is a' te maradékid azok, kik a' belső tsendiséget fegyverrel és vérrel zavarják! kik a' Nemzetek' vérét szomjuhozzák! — Ama véres Belga lélek-is most érkezék ide a' felső világról. Egy 3-dik Augustusban költ Levelet hozott *Limburgból* magával. Nézd meg a' felső világon mint folynak a' dolgok:

„Tegnap a' Pátriotáknak 822 főből álló Táborjok *Herve* mellől fel-kerekedvén, meg-szállának *Olnéhez* nem meszle. Ezen bátorsággal szinyártig teli lévő Tábor ütközethez készíti vala már magát, midőn más nap jó reggel az *Austriai Márs* 50 Királlyi Húszárokkal és 25 gyalogokkal ellennek mozdulván, nézd! — mit tselekvének ezen Vitézek? ellent-állánaké? nem — el szaladának!! egész vakmerő bátorsággal szaladának — a' magok jószágaikat; fegyvereiket és 3 ágyujokat hátra-hagyván, minden Tiszttestől edgyütt tsak nem mezittelen úgy szaladnak vala; mint a' kik a' szaladásnak Lelkétől vezéreltetnek. A' Húszárok közzüllök sokakat le aprítottának, és el-fogának. Az egész Környék, ezen *Adám* tsak nem mezittelen fiaival eltelvén, a' Húszárok, kik már most *Hervéig* érkeztenek, nyomba követik vala őket. *Dem.* ha! ha! ha! — „*Limburgból* Aug. 4-dikén azt irják, hogy 50 Húszárok 800 Zenebonásokat hajtottanak ki a' mi Tartományunkból. A' Pátrioták Tábori Papja *Brofius* egy dobra fel-álván eleget inti vala a' népet, hogy magát óltalmozná — de minden szalad vala, a' kinek tsak lába vala, és már most egész *Limburg* Tartománnya üress a' Pátriotáktól. Azonban 8000 lakások vagynak *Leopold* mellett fegyverben; tehát már *Luxemburg*, *Limburg* belső tsendiségben lenni mondatik. — *Mastrikhtból* pedig Aug. 3-dikán azt irják, hogy a' Királlyi Sereg már ezek ellen-is ki-mozdúlt. Hátha még a' Tseh-or-szágból ide rendelt Sergek meg érkeznek — mi leszel *Van der Neótból*? *Jobb tsendesen enni, inni,*

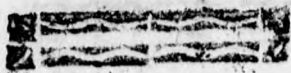

és nyugodni. Mint a' Vander-Noót Sergével szaladni!!

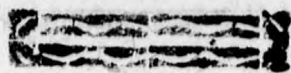
A' Fegyverrel, hazafiúi vérrel, belső zenebonnával keregett Frantzia-orzági rendelésekről azt gondolodé Sándor, hogy már ezek meg-gyökereztek? Oh nem!! Aug. 1-ső napján azt írják Parisból: „Már 4 napoktól fogva tudja a' Nemzeti-gyűlés, hogy *Lionban* és a' *Szávolyai* széleken mindenkinek támodásra gyuladoztak, sőt a' mondatik, hogy, *Hertzeg Kondé* 26-ezer fegyveressel a' széleken volna, és hogy az egész Nemesség és Papság hozzája szaladna — Kárdinál *Rohán* el-hagyta Frantzia országot, Német törvény és óltalam alá adta magát — és keresi julsát. Azt beszélik, hogy egész Párisban és Frantzia-országban lángalég a' tűz — és bizonyoson amaz — országokat, Nemzeteket vesztett veszedelmes Hazafiak között lévő háború fogna támodni. — De még több: azt kiáltozzák Párisban, hogy az Anglus a' Spanyollal öszve-beszélt volna, hogy ők készittség a' hadra magokat egy más ellen, 's midőn kélzen vólnának, öszve-vetett erővel ütnének Frantzia-orzágra, hogy 'a Király a' maga előbbeni julsába helyre álltassa. (De még többet-is beszéllenek) Erre nézve minden Frantzia ki-kötő helyekben nyakra főre dolgoznak és készölnek a' hadra. — *Fayette* Ur 12-ezer Nemzeti fegyverest rendelt *Lion* felé, *Szt. Priest* keményebb őrizet alatt vagyon, és meg-győzöttettek rólla, hogy *Májlébois*nak meg-esküött társa lett légyen. Frantzia-orzágnak felinél nagyobb része *Aristokráticus*. Minden hegygyel tövel fel-fordúlt itten. Látodé Sándor! mit tsinálnak a' te fiad, millyen a' fegyver? Ez a' mindent nevető *Demeter* neveti, hogy a' Közönséges-Társaságban edgyik ember Grófnak, a' másik Báronak, a' 3-dik Nemes.embernek születik — hát azt miért nem neveti? hogy edgyik méh Anya-méhnek, a' másik vialz-tsináló méhnek, a' 3-dik mézet hozó méhnek, a' 4-dik Herenek születik? Látod ezek mind így szükségesek. Így állhat fean a' méh *Respublica*, 's a' más emberi Társasá-

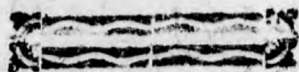
saságok-is : mindeniknek maga hafzna van ennek. Végy fel tsak egy sereg katonát, egy Regimentet — meg-álhat-é ez Tiszt nélkül, és másoktól való függés nélkül. Ki vezérli, tanítja 's igazgatja ezeket, ha mind köz-emberek? Ki bünteti a' hibáikat, ki jutalmaztatja az érdemeiket? Kel hát a' világon Rangnak és Tisztviselésbeli gráditsoknak lenni az emberek között, valamint az óra kerekei között, hogy az egy mástól való függetlenség miatt meg-ne álljon ez a' nagy óra, vagy zenebonáson ne ülsen. Ha 10 katona nem lehet már 2 Tiszt nélkül egy fő Káplár 's egy Frajter nélkül — ha egy Regimentnek Tisztjei majd tsak nem többbe kerülnek, mint a' köz-emberek — ha még is az hadi Tiszt maga nem hadakozik, hanem tsak másokkal hadakoztat — ne mond, hogy ezek ingyen eszik a' Király kenyérét — ha ez olyan szükséges, hogy más-képpen egy hadi-sereg-is fenn nem állhat — ne gondold hát, hogy a' Grófok, Bárók, Nemeselek, kik a' nép között Tisztviselők, örállók, igazság kiszolgáltatók, gyakran a' Király személyét-is viselik — éppen ne gondold, hogy ezek nem vólnának szükségesek, és hogy egy közönséges társaság enélkül fenn állhassan. — Parisba bé-száll nem régiben egy Magyar Gavallér egy vendég fogadóba. Kérdi a' Vendég-fogadóstól: vagyon-é itt egy szolgálga, ki engemet ide 's ide vezetne? Uram! felel a' vendég-fogadás — itt szolgálga egy lints. — Ez a' Nemzet egészfzen Ur, még tsak a' neve sem él itt a' szolgálgnak. — Nem olyan szolgálga, mond a' Gavallér — ki nékem szolgálga legyen, hanem tsak egy olyan betsületes ember, ki nékem fizetésért egy kis szolgálgatot tenne. Itt az Urnak senki szolgálgatot nem tészen; mert ez a' Nemzet senkinek sem szolgálga! — Nem szolgálga képpen — mond végre a' Gavallér — hanem barátságból és egy jó ajándékért tselekeszi talám valaki velem, hogy ide 's ide vezessen. Már jó ajándékért barátságból Uram mindent tselekesziak. Ekkor hül el a' mi Gavallérünk, hogy Frantzia országban a' napláz-

mos-is olyan Ur, mint az, a' kinek dolgozik, és hogy ez nem fizetésért dolgozik, hanem barátságból — pénzért. *Dem.* ha! ha! ha! — Ládd *Sándor* az ilyen Ország, melly vagy mind Urakból, vagy mind Szólgákból áll, tsak olyan, mint az az Ország, a' mely mind *Nagy Sándorokból* állna. Minden tsak ölne, pufztittana; és senki sem szántona, vetne. Szükség hát minden testnek, hogy egy jozon feje legyen, és ennek parantsolataira halgató, egy mást meg-értő szorgalmatos tagjai; és edgyiknek nagyobb tisztesége légen, mint a' másiknak. A' jobb kezen lévő kis-uj viselhet briliántos gyűrűt azon kívül, hogy a' nagy láb-ujj irigyelhesse tölle azért, hogy ő-is ujj; még pedig nagy ujj, 's ama kitsiny — a' kéz kesztyüt, a' láb botoskört, vagy tsizmát — a' has emésztszen — a' láb hordozza az egész testet, 's a' fő mindezeket vezérelje; egy szóval midön mindenik tag, a' maga Rangja és hivatala szerint teszi a' maga külömb külömb kötelelségét, akkor áll jól az egészséges test. — Mikor a' Paraszt szánt vet, mikor a' Nemes-ség törvényt tanul, a' Pap prédikál és a' Szentségeket szolgáltatja, a' Prokátor a' Perre fülel, az Aszszonynak orsó 's főző kalán a' kezibe, a' Kotsis lovaira vigyáz, a' szolga engedelmes szó fogadó, az Ur okos és bölts — egy szóval, mikor minden tagjai egy Közönséges Tárfaságnak a' magok rangjok szerint kötelelségeket tseleklszik, a' Före, a' Tisztviselőkre és a' Törvényre engedelemmel fülelnek — böldog az a' Tárfaság. — Vallyon így van é most Frantzia-országban? hól a' sóss-halat áruló Kófa, Királynéja ellen nyelvel, a' szolga azt mondja: ő olyan Ur, mint az első Hertzeg — hól sem fő, sem láb, sem kéz nintsen, tsak az egy emészto has — és a' hól minden tag ellenkező tselekedeteket kezdet gyakarolni? Koránt sem. — Ládd *Sándor*! ennek mind te, és a' te vitézségedet szomjuhozók az okai; mert a' háborgós *Nagy Sándorok* tették ezen szép Országot 's Nemzetet a' 11 esztendő's tengeri háborúban adófsá 's szegényé

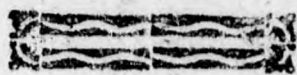

nyé — hogy már most mindenik Urrá akar lenni — e' szülte azt, hogy a' Papoktól jószagaikat elszedték 's t. egy szóval e' szülte, hogy ezen pallérozott Nemzet emberi természet ellen való tselekedetekre vetemedett, és egy másnak véérébe keverte, fegyverét — e' szülte azt, hogy most ezen Ország csak nem olyan, mint a' fel-háborodott Tenger, hól a' fel-fúvalkodott habok egy mást tsapdofsák. — De ne retteny meg *Sándor*! Eppen ma érkezék ide az *Elyseumba* egy Frantzia Ur véres fővel, ki nékem azt bezzélé, hogy ő egyenesen a' Nemzeti gyűlésből jön, és azt az örvendetes hirt hozá, hogy a' szél vesztes Tengeri háborúknak le-tsendesítő Istene *Neptunus* már rendelést tett ezen háborgó Tengernek le-tsendesedéséről. Azt mondá, hogy egy néhány Hatalmosságok Követeket küldet-tenek volna a' Nemzeti-gyűléshez, és azt izenték volna, hogy egy más között a' tsendességet állítsák helyre, a' Parlamentumot állítsák-fel, mint az előtt vólt, és a' magok koronás Királlyoknak hatalmát tovább ne piszkálják, hanem azt hadgyák fértetlenül. Mit felele erre a' Nemzeti gyűlés *Sándor*? *Te Nagy Sándor*, az az a' leg-vakmerőbbik ember vóltál az egész felső világon, ugyan mit szóllottál volna erre? Tudodé mi ebből a' következés? az, bár pökjél nékem *Momusnak* szemébe, hanem az — hogy a' Frantziák idegen erővel fog-nak arra kényszerítettetni, hogy köztök barátságból — de minden pénz nélkül — Szolgák-is, Urak-is, Törvény-is, tsendesség-is légyen; és hogy ezen nagy Testnek minden tagjai a' magok köteleltségeket rangjok-szerint tselekedjék, barátságból-is — pénzért is — *pro ut venit*. — *Concordia res parva, crescut, discordia maximæ dilabuntur!!!* — Láda *Sándor!!* hogy én egykor az Istenek' gyülekezetében az igazat mindeniknek szemibe mondottam, a' felső Poéták azt költötték róllam, hogy *Momus* a' tsúfolódásnak és gunyalódásnak Istene; mert, jól meg-jegyezd! a' felső világon sokszor olyanak kell lenni a' szemnek, hogy a' három szegeletü hely-

lyett kereket kelletik látni, különben hamar vakká teszik a' szemet. — Mi itt az Elyseumban most azzal nem vagyunk kéntelenek; mert itt azon kívül is minden dolog mezittelen.

Látván Nagy Sándor, és meggyőzöttetvén fölle, hogy bizony Momus nem a' gunyalódásnak és rágalmazásnak Istene volna, hanem mind igazat beszéllene, meg-tsokolá Momust, és karan fogva elé-fétalának egy tó mellett — a' mosajgó Demeter nyomba kifirvén őket. — Ez a' tó éppen az a' nagy Békás tó vala az Elyseumban, a' hová minden felső világbéli Békák le-szoktak takarodni. Itt már Momus hijában beszéllé Sándornak; mert tsak egy szót sem lehet vala beszédjéből érteni. Kr! Kurty! Rukh! Rukh! Kissebb és nagyobb hangon ugy kiábálnak vala a' Békák, hogy nevető Demeter alig tartoztathatja vala magát a' mosajgástól. Azonban oda érkezik egy kiss jádzó gyerek, egy követskét vet a' Tóba, 's hát minden Béka el-halगत. Ezt én Momus eddig-is tudtam, hogy a' Békának tsak a' nagy leptses szája, 's azonban el-halगत, de hogy ezek még-is ekkor olly szörnyön lármáztak, egy kitsiddég boszongkodtam-is — nem-is réájok — gondolván: a' Béka Béka, hogy kiáltson, azért van az a' nagy leptses szája! Azonban el-mosajodik nagy hahatával Demeter, 's kérdem tölle mit nevet? Hogy ne nevetnék Uram Momus! ki az ördög álhatná azt nevetés nélkül!! — mit? nem lát' ama sereg Békának — mindeniknek két akkora lakat van vetve a' szájára mint maga az egész Béka! Lád' Demeter! mond Momus — nem nevetésre való dolog az? Ezek mind Kolosvári, és Komáromi Békák vóltanak a' felső világon. Ezekből panasz jött a' felső világról, hogy ezek leg-lepesebb szájú, leg-irigyebb Békák vóltanak, és ha ezeknek szájokra ollyan nagy lakatok nem vólnának vetve, egy Béka sem maradhatna itt-meg az Elyseumban, nem hogy mi érthetnök egy más szót. Itt Démokritus nagy hahatával el-nevetvén magát, némely itt fétáló Afzszonyok, kik azt vé-

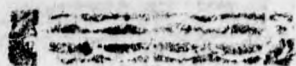

lik vala, hogy *Demeter* őket neveff, borzos szemöldököt vetének *Démokritusra*; de *Démokritus* mentegeti vala magát, hogy ő nem őket nevetné — hanem azokat a' lakatát érdemlett leptses szájú Békákat. — Én *Momus* azonban tudakozom vala ezeknek az Afzszonyoknak neveiket — de edgyik sem méré meg mondani, mivel, a' mint az után érttettem, ezek az egész tiszteletre méltó Afzszonyságok valának azok, kik a' *Magyar Kurirról* a' felső világon azt költötték vólt nem régen, hogy néki az első Felesége egy 50 ezer forintos özvegy vén Suszterné vólt, 's most azért van pénze — a' másik azt költötte vólt, hogy ennek az ujságírás meg tiltatott, és 5000 forintal adós; — 's attól féltek, ne hogy meg-irjam a' M. Kurirnak a' felső világra, ki ottan ottan Levelezek vele az *Elyféumból*.

Felső-világbéli Tudósítások.

Béts. — A' Felséges Udvar kivánt egészségben vagon. Ő Felsége tsak ugyan indul 20-dikban, és a' maga kedves vendéginek *Fiuméig* eleikbe mégyen; már Gr. *Brigidót Triestbe* előre el-küldette, hogy készületeket tegyen. Ez alatt *Ferentz* fő Herzeg fog helyette all-írásokat tenni, ki már nyavallyáiból fel-gyogyúlt. — Bétsbe váratnak a' M. Ország Députátusai minden órán. — A' Tábornál minden Tisztségbéli elé-mozdulások, Contractusok, Ló-vásárlások és eleségbéli rend-kivül való költöz-kedések meg-szüntenek.

Egy Lembergi 6. Augustusban költ Levélből azt olvassuk: Mind a' 2 Szabad-Sergek, mind a' *Kerneré*, mind a' Gr. *Odonellié*, mellyek a' Verbunktól meg-szüntenek vala azért, mivel katonájok száma tellyes vala, ismét parantsolatot vettének, hogy még egy Bataliont állítsanak-fel, még pedig lietve. Tegnap azért trombita és dob szónál kezdének megint a' Verbunkhoz. — Titkok titka. Innen-is a' múlt héten 2000 Jáger indúla Morva felé.

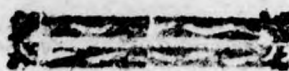
N. B. Azt írja vala a' *Návidi* Iró a' 800 Belgákrol, hogy mint az *Adám* mezittelen fiai, ugy szaladnak vala a' rájjok-ütött 50 Húszárok előtt. Egy későbbben érkezett Levél így magyarázza ezen történetet: „A' Húszárok virrat előtt éppen akkor ütének a' 800 Belgákra, midőn minyájon alvó ágyokban hevernek vala, és így az 50 Húszár lármájára fel-serkenvén, minthogy a' Bugyogohoz gagyát nem szoktak viselni, az egész Tábor egy egy térdig érő ingben szalad vala fegyver nélkül, úgy hogy a' Húszárok nem tudják vala, nevelséké, vagy kergelsék ezen Paraditsomi Tábort. A' Belgák az egy ingeken kívül mindeneket itt hgyták a' Húszároknak.

Egy Hazabéli Ujság Levélből ezt olvasom: „Minekutánna a' Pruszszus Udvarral a' mi Udvarunk békekeséses edgyezést tett *Rájkhenbakhban*, következő punktumak küldöttettek hozzánk: 1.) *Austria* megtartya magának a' *Török Horvát-országot* az *Unnáig*, *Serviában* tsak *Belgrádot* a' *Rájával*, *Orsovát* és *Ersébeth* várát. *Oláh-országot* az *Olt* vizéig, és 18 milliom *Piástert*. 2.) *Pruszszia* jót áll (garántirozza) *Austr. Belgiumnak* régi törvényeit és szokásait, melyre nézve *Austria* ellene nem lézzen, ha *Pruszszia Dántzigot* és *Thornt* meg találja nyerni. 3.) Ezek a' 3 *Hatalmosóságok*: *Pruszszia*, *Austria* és *Orosz-ország* egy egy-mást óltalmazó frigyet kötnek, úgy, hogy ha edgyiket egy más 4-dik *Hatalmosóság* meg-támodná, segittségül lézzenek egy másnak, és a' mellyik ezt nem akarná tselekedni, az el-veszti a' frigyet. Ezen punktumokat mik nem egészszzen hiszszük, tsak azért iktattuk ide, mivel már *Hazabéli Ujjságban* találtuk, 's nem-is lehet az efféléknek addig hinni, mig az *Udvar* maga a' békekeséget, 's ennek punktumait közönségessé nem teszi. —

Ezt-is Hazabéli közönséges Ujsgából olvasom: — „A' *Görög Nemzet-gyűlése* ezen hón. 26-dikán lézzen *Temesvárt*, melyre már minden készületek megtétettek. Ezen *Nemzet*, hogy a' maga *Fejedelméhez* való

való indulatját ki-mutathassa, ugy iratik ezen Pofoni Ujjságban, 100 ezer forintot ajánlott volna önként ő Felségének, és midőn a' szükség fogja kívánni, ahoz a' mostani 70-ezerből álló Nemzeti Sergekhez, 30000-et önként ajánl. E' sem egészen igaz előttünk; azért erről is bővebben máskor. Ezeket azért iktattuk ide, hogy a' Kurir *Deresse* felett ne láttassék más böltselkedni.

Minekutánna az Auszriai Ház a' *Rájkhembakhi* Jul. 27 dikén al-irással-is meg-erősített edgyezés után, a' jelen való Török háborunak további folytatásától el-állott volna, tudtára adta a' Berlini Udvar az Orosz Tsászárnénak is ott mulató Követye által, hogy ha az Orosz Udvar, a' Pruszszus békeiséget munkálodó közben-járást, el-nem akar ná fogadni; tehát a' Király kéntelenítettni fogna a' Törökkel kötött alkujának bé-töltésére lépni. Kívánva várja minden a' Tsászárnénak, a' Pruszszus Királynak ezen maga ki-jelentésére tejendő feleletét, 's különösön pedig, hogy mi formálog fogja az Auszriai Udvar az Orosz Tsászárnénak feleletét el-fogadni. Némellyek azt jegyzik meg ezen dologra nézve, hogy a' Pruszszus Udvar az-óltától fogva fogja olly erősen pártját a' Portának, miolta bizonyos kezd lenni az iránt, hogy Anglia, Hollandia és Lengyel-ország *Dantzka* és *Thorn* várainak el-foglalását nem akarják meg-engedni a' Királynak. — Az Oroszok utánna járnak a' magok dolgoknak. *Akkirmant* es *Bendert*, mig idejek vagy on ronttyák, 's ugy itélnek némellyek, hogy nekünk-is ugy kellett volna *Chotzimmel*, *Berbirrel*, *Schabattzal*, *Dubitzával* 's *Belgráddal*-is tennünk, miheltyt a' reménség azoknak meg tarthatása iránt el veszni kezdett, 's minek-elötte ama politicus *In Státu quo*, ezeknek le-ronthatását késővé nem tette: melly szerint jelen-való állapottyokban adatnának, az hirek-szerint vizsgálja, a' Töröknek.

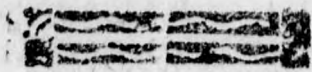

Oláh-országból Tiha mellől azt írják Jul. 24-dikén a' többek között. „ Gen. *Kráy* a' *Turni Basa*tól Jul. 16 dikán egy Levelet vévén, kérete t benne, hogy engedne által 100 Parasztokat a' Törököknek az hozzájuk tartozó kerületből, széna tsinálásra. A' *Generális* réá állott a' *Basa* kívánságára ilyen fel-tételek alatt: hogy a' Parasztok kész pénzel fizettségnek, a' több körül-bé lévők pedig a' magok mezei munkájokban bátorságba hagyassanak, 's ezen idő alatt egyéb ellenséges puszttítások is megszűnyenek. A' dolog éppen ellenkező képpen történt: a' többek között ezen idő alatt esett azon 2 Húszárokna és 1 Aruautának el-fogattatása is Jul. 20-dikán (kiknek szerentsétlenségéről a' közelebb költ *Kurir* bővebben emlékezett vólt) kik az elejebbe adatott rendelés ellen igen távol menvén a' vigyázáton, az utánok leselkedő ellenségnek kezébe akadtanak. Ez az az *Arnauta*, kit a' *Turni Basa* olly kezvellenül meg-bennittatva küldött vólt *Gen. Krájhoz* tsúfoson vissza. Az e' féle bolzsúság tétéleken a' *Gen.* felindulván Jul. 21-dikén az *Ólt* vizének mind jobb, mind pedig bal partyain bizonyos *Sereget* indított le a' *Duna* felé. Jobb felől rendeltettének 300 *Toskna* Húszárok *Májor Báró Szentkereszt*y vezérlése alatt, és 200 *Szávoja* Dragonyosok az *Oberst Janthálé* alatt. Ezeket követte maga a' *Gen.* 2 osztály Gyalagokkal a' *Splényi* Reg. ból, kiket *Oberstl. Adorján*, és 2 Osztályal a' *Nadasdy* Reg. ból, kiket *Gr. Sális* vezetett. Meg-érkezvén ezen *Sereg* a' *Duna* mellé, és a' többek a' szakadásos helyek közt rendbe álván, az Húszárok magokat a' *Duna* partról murovatták, hogy a' Törököket által tsalhassák, sőt *Girila* nevü falut is egy malommal, kazal szénákkal, 's más házakkal edzvüitt fel-égetttenek: de mind ezek által is a' Törökök keresztül nem tsalattathatván, a' miéinknek minden puska szó nélkül a' Táborba vissza jöni kéntelenítetttenek. Azok, a' kik ugyan tsak Jul. 21 dikén éjtszaka, az *Ólt* vizének bal partyán indultanak le, u. m. 300 *Szávoja* Dragonyosok, 50 Húzá-

Hőzárók, ugyan ennyi Szabad Sereg-béliek és a
 Osztály Gyalogok az 1-ső Oláh Reg. ből, Oberftl.
 Báty és Májor *Kaballini* vezérlések alatt, szerentsé-
 sebbek vóltanak; mert alig érkezének-meg a órányi-
 ra azon helyen, az hol nappal a' mi *Udai* tábo-
 runknak 1 Káplárból 6 köz Dragonyosokból és 6
 Szabad Sereg-béliekből való külső vigyázó Sergets.
 kéje szokott vólt állani, hogy azonnal 200 el-bujt
 Törökökre bökkenének; kik a' végre küldettenek
 vólt ki *Turnból*, hogy a' mi reggel oda vigyázatra
 ki menő egy néhány embereinket körül vévén, el-
 fogják. Olly móddal-is állották vólt körül a' mi
 vigyázoinknak szokott helyeket, hogy tsak egy-
 is azok közül a' Törökök kezéből ki-nem mene-
 kedhetett vólna, ha reggeli ki-érkezéseket ezen éjt-
 szakai történet meg nem előzte vólna: így pedig
 a' lett vége a' dolognak, hogy a' mi Lovasaink
 véletlenül réájok tsapván a' Törökökre, 28-tzat
 közzüllök ölvé vagdaltanak, az *Ismaili Agát* pe-
 dig *Dély Basát* egy társával edgyütt fogságra hoz-
 tak; közzüllünk edgy-is el-nem veltett.

Külső-országgi Hirek.

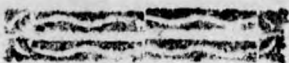
Svéd, Orosz, és Frantzia Országok mind na-
 gyobb nagyobb mértékben kezdik a' Közönségnek
 figyelmettségét magokhoz vonni. — Az Oroszok
 és Svédok meg-ölthatatlan gyűlölségeket, szüntelen
 való vér-ontással gerjesztik egy-más ellen. A' *Nasz-
 szau* Hertzeg az igazgatása alatt meg-veretett O-
 rosz hajókat a' *Fridrikshámi* ki kötő helyhez vizs-
 sza vezérelvén, rész-lzerint jovittattya, rész-lzerint
 Kronstadtból ujj-hajókkal 's ujj néppel pótolgat-
 tya, hogy mennél hamarább lehet, a' Svédok Ki-
 rályával ismét szembe szállhasson. Ugy láttzik,
 hogy a' *Rájkhembakhi* edgyezések, nem sok válto-
 zást okoztanak még eddig az Orosz Császárnénak
 Svétziára nézve el-nézett plánumaiban: mely lzerint
 bizonyosnak erősiitetik lenni, hogy a' szározon
 Pruszizus Sereg, a' tengeren pedig 10 Anglus hada-
 kozó

kozó hajók vólnának útba, kik a' Tsászárnét akaratya ellen-is eugedelmesebb gondolatokra fognák ingerleni. — A' Izározon ujjantán 350 Gyalogokat és 70 Dragoonosokat a' Svédok közzül körül vévén az Oroszok, 4 órányi mérges tsatázás után kéntelenítettének a' Svédok fegyvereiket le-tenni: kik közzül 67 köz-emberek, 2 Kapitányok és 2 Hadnagyok fogságra esvén, a' többek mind egy lábíg fel-áldoztattanak. — A' több Északról érkezett tudóíttások, tsak a' már egy néhány izben elő számláltatott teengeri tsatáknak viszfzonozásai inkább; mely szerint most k-maradhatnak. — Hogy a' Frantzoknak ügye igen terhes légyen, meg-tet-
 zik egy Párisi Aug. 3 dikán költ Levélből, melly a' leg-hitelesebb külső Országi Ujjság Levelekben következő szomorú hangon peng. — „Ezen napokban 2 veszedelmes irások adattanak által a' Nemzeti Gyűlésnek. Egyiknek Titulusa ez vólt — *Oda vagyunk!* — a' máliknak pedig ez — *A' Frantzia-országi és Brábántziai Revoluzio.* Nevezetes, hogy mind ketten ezen könyveknek Iróji isméretesek: a' dolgok pedig olyanok, hogy akár-kiben irtodzált indíthatnak. Például szolgálhatnak az elsőből a' következő néhány sorok. — „Tudjátok-meg minden idejű's rangú Polgárok! hogy a' Nemzeti Gyűléstől véghez vitetett eszközök, nem fognak benne-
 teket a' veszedelemtől meg-oltalmazni. Oda vagytok örökösön, ha olly bátorsággal fegyverhez nem nyultok, mint a' millyennel Jul. 14-dikén és Oktob. 8-dikán a' múlt esztendőben Frantzia-országot 2 versben meg szabadtottátok. Szaladjatok Sz. Kludba, ha még időtök vagyon; hozzátok-el onnan a' Királyt és a' Daufint magatok hatalmatok alá; ő-rizzétek-meg őket szorgalmatosan; és kényszerítsétek arra, hogy minden eshető következesek iránt állyanak jót (felellyenek) Fogjatok-el minden Ministereket, tegyétek azokat az ő alatta-valóikkal edgyütt fogságra. Vessétek minden szem-ügyeteket Generál Fayettére, foglallyatok-el minden ágyuzó készületeket, Puska poros házokat, malmokat, olz-
 szá:

szátok-ki az ágyukat vidékek szerint. Szaladjatok ha még időtök vagyon: külömben számtalan Legio ellenségek fognak rátok rohanni: — — ellenségeitek fognak titeket ölni, vágni 's a' t. „ — Irtozás ezen irásnak minden jövendőléseit említeni. — — Roszszul vagyon a' Frantzok dolga. — *Nekker*-is bútsuzik v, talám már el-is bútsuzott a' Nemzeti Gyüléstől.

Azon Protestátziok között, mellyekkel a' Frantzia Nemzeti Rendnek némelly tagjai, a' Nemzeti Gyülésnek, midőn az a' Nemesi minden igazságokat el-törölte, ellene mondottanak, meg-jegyzésre méltok *Mirabaunak* némelly következő izovai, — „ Én született Nemes-ember vagyok, melly elsőséget az én Nemzettségem sem a' Frantzok Királyának, sem pedig a' Nemz. Gyülésnek nem köszönhet. Ezt az én Nemzettségem ez előtt 500 esztendővel hozta Florentziából. Ezen *Nemesség* az én Elejimnek szolgálattyaok és vérek által erősített-meg 's vált természetessé. Én nem reméllem, hogy magam nemtelenné tehessem, hanem hogy úgy fogok meg-halni mint igaz Nemes-ember: a' Frantzia Törvény-adó-hatalomnak pedig tettett meg-határozni, hogy ne legyek az, a' mi vagyok, hogy ne légyek Nemes. A' Király meg erősítette ezen végezést, 's már nékem-is alája keli magamat annak adni. De nem áldozhatom fel azoknak, kiktől ide küldtettem, 's kiknek biztossok vagyok: leg-kedvesebb tulajdonnyokat u. m. Nemességeket és Titulusaikat; mellyeket eddig, a' Gyülésben jelen nem lévén, nem óltalmazhattam: de meg-bizattalomat, köteletségemet, betsülletemet és az ezekért le-tett hitemet gondolnám meg-bántodni, ha azon Végezés ellen nem protestálnék, a' melly azt a' Nemességet törli-el és bennünket tölle meg-foszt, melly a' mi hazánkhoz mutatott szolgálatainknak jutalma. Nékem azt erősítik, hogy a' Nemz. Gyülés semmi Protestátziót meg-nem halgat: én ez szerint a' magamét, egy olyan Arkhivumba télszemle, melly hozzá éppen illendő, és számára nyit-

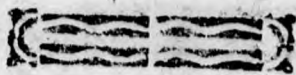
va is vagyón, u. m. minden Frantz Nemes-embernek szívébe öntöm ki jelen-való Protestátziomat: ez egy olyan különös tulajdonság-is, mellyet gondolatom szerint, semmi-féle Decretum, semmivé nem tehet.

Tudósíttások.

1.) Meg-halálozván *Bojtzai Huttman Klebs* Mihály ugyan a' nevezett Bányász Hellységben Bojtzában, némelly vagyonyai maradtanak, mellyeknek árra 395 R. for. 16 kr. betsültetik: semmi örökölsei pedig vagy testvérei nem ismértetnek: mely szerint törvényesen hirdettetik és adatik mind azoknak, kik a' nevezett *Klebs* meg-maradott vagyonyaihoz valami julsakat formálhattyak, tudokra; hogy magokat a' fellyebb említettett hellységbeli Bányász Hivatalnál, a' folyó elztendőben Oktob. 15-dikéig jelenteni el-ne mulassák: külömben azon-túl semmi julsokkal meg nem fognak halgattatni.
— Erdélyben *Zalathnán* Jul. 13-dikán.

2.) Ha valamely ifjú, ki oskolai tanulását elvégezte 's a' *Magyar, Déák, Tót, Német* nyelveken szollani tud, azonba a' Frantzia nyelv megtanulására-is magát ajánlja, Praktikánsi nevezet alatt, Könyvárosi hivatalom folytatásában való segedel-mül, hozzám jöni szándékozik: igérem magamat arra én is, hogy nem tsak szabad alztalt, ahoz tartozó fűtéssel, gyertyával, fogok számára szolgál-tatni; de azon fellyül a' többi Polgári inasok minden szükséges házi szolgálatot körülette el-fognak végezni, ugy hogy ez szerint tsak rúnájára lesz magának gondja. Két elztendők után pedig már öltözetére 's egyéb szükségeire-is elztendőnként 200 R. forintokat ugy igérek, hogy hűségét 's szorgalmatóságát tapasztalván, fizetését meg jobbitani kötelességemnek tartom. — *Strohmájer Ignátz Antal*, Könyváros.

Költ Bétsben 17 dik Augustusban 1790.

B É T S.

A' Felséges Udvar kívánt egészségben vagyoni. — Felséges II-dik *Leopoldné* Afiszonyunk tegnap délután, a' Szakszoniai *Antal* Hertzegnek, és ennek Hitelsének, a' Felséges II-dik *Leopold* első szülött Léányának *Therésiának*, *Stokherauig* eleikbe ment, és ezen kedves Vendégeivel edgyütt estvére szerentsesen bé-érkezének Bétsbe.

Itt közönséges hír, hogy a' Frantzia Nemzet a' maga eddig Bétsben mulatott Követjét visszahivatta légyen — — Tegnap, tegnap előtt, és a' múlt étzaka meg-érkezének Nemes Hazánk Országgyűlésének 52 Députátusai Bétsbe ő Felségéhez, kik ugyan Diplomát nem hoztanak, hanem a' Felséget az Ország' gyűlésére hívják, a' mint hallatik. Ma, u. m. 20-dikban kíván vala ő Felsége vendége eibe indulni, de minthogy ezen Hazánk Députátusai meg-érkezének, itthon maradott, és ma dél-előtti 11 órára adott magához való menetelt.

A' Deputátus Urak Rangjok és Nevek-szerint e' következők: „

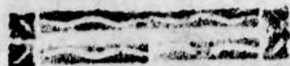
A' fő Rendek részéről: Gr. Kolonits László Kálotsai Érsek Ur ő Exja. — Gr. Bothyáni Ignátz az Erdélyi Püspök Ur ő Exja — és Püspök Konde Ur ő Nagysaga.

Az Ország Bárói közzül: — Gr. Fálfi Leopold Ur ő Eja. — és Gr. Bothyáni Josef Ur ő Eja.

A' Mágnások közzül: — Hertz. Battyány, Vas Vármegyei fő-Ispány. — B. Ortzy László Abaujj vármegyei — Gróf Erdödy Josef Posgai. — Gróf Kázimir Eszterházy 'Sollyomi — Gróf Eszterházy Ferentz az öregebbik — Gr. Hadik.

A' Bárók közzül: — B. Ráday Gedeon az ifjabb — B. Jeszenák.

Az ifjabbak közzül: — Gr. Károlyi Josef — Gr. Erdödy az ifju — Gr. Barkotzy János.

A Státusok részéről. A Királyi Tábláról: — Prothonot, Atzél, és Alsószor Gányi Urak.

Horváth-ország részéről: Bedekovits és Skerletz Urak.

A T. T. Edgyházi Rend közzül: Arady Esztergomi Kánonok — Herfing Nyitrai Kán. és n. Prépost. — Solnay Velzprémi Kán. — B. Físer Egri Kánonok.

A Vármegyék részéről: — Jezernyitzky Nyitrai Deputátus. — Horváth Sopronyi Dep. — G. Illyés-házy Trentséni D. — Somfity Szaladi D. — Inkey Sümegi D. — Somogy Velzpremi D. — Darvas József Pesti D. — Jankovits Pösegai D. — Fáy Abaujvári D. — Rhedey Szathmári D. — Vay Szaboltsi D. — Pletrich Gömöri D. — Meltzer Borfodi D. — Almásy és B. Podmányitzky Hervefi Deputátusok. — Lonay Ugotsai D. — Gen. Gr. Fekete Aradi Dep.

A Jelen nem lévők közzül: Boros Lajos, Májláth József, Tarodi, Kazintzy, Bartzy Miklós.

A K. Városok részéről: Murgavits Budai — Makosing Antal Bártfai — Bányai Kalsai — Szombathi Debretzeni — Barbarits Krisztián. — — Egy néhányon el-nem érkeztenek.

Mikor ma már el-érkezett volna a' 10 óra, minden Députátus Urak gyűlnek vala Gr. Kolonits Kalotsai Ersek Úr ő Excellentziájához, mivel innen indulának edgyütt-bé az Udvarba, és mind Gala Hintókban. Már ekkor annyi vala a' nép az útzákon, hogy a' Deputátusok Hintóinak ember köfal között kelletik vala menni — és holdog ember a' ki ekkor itt nem forgott, mert tsak annak ép az oldal-bordája. — 20 Magyar és 20 Német Gárdák tsináltak vala útat benn a' Palatán. — Tsak ugyan ma dél-után indul ő Felsége Vendégjeinek elejekbe. — többet máskor.

Buda. — Ezen hónapnak 12-dikén egész Ország-gyűlés tartaték, mely reggeli 9 órától fogva egészzen délutáni 6 óráig tartá. — 13-dikban megint el-kezdődék a' gyűlés reggeli 9 órakor, és dél utáni 5 óráig tartá. Ezen gyűlés emlékezetes arról, hogy az *Unitus Görög* Püspök Urak, u. m. a' Munkátsi Püspök Mélt. *Batsinszky* András Ur ő Excellentiája. — a' N. Váradi Püspök M. *Darabanth* Ignácz Ur — és a' Krisiumi Püspök M. *Bastich* Ur a' fő Rendek Tábláján a' *Prælátusok* székében ülének. — 14-dikben megint egész Ország-gyűlése tartaték; mellyekről ezután bővebben.

A' két Hazából, de nevezetesen a' Hegyaljáról hozzánk útasított minden Levelek azt erősítik, hogy 50 eszendők alatt még olly bőv Szürettyek nem vólt a' Lakásoknak, mint az idén reménylenek, mivel a' gerezdek már-is tsak nem földig lehúzták, sok helyyeken a' szőlő veszőket. A' hosszú szározás után már most gyakor eszözések szoktanak némelly helyyeken járni, melly a' szüretezők' reménységét nem külömben táplálja. Ebből szármozott az, hogy már most a' bor minden-felé kezdett óltsodni. A' Búza, Zab és Arpa nagyobb résziben Hazánknak olly mértékletesen termett az idén, hogy a' kik 5 vékát vetettek, alig kaszáltak 15 vékát sok helyyeken belölle — így hát mit fogunk falatozni? mit fogunk vetni? A' Zab ritka helyt látott sarlót az idén, még a' Kaszáló sem vastag rendet vágott belölle. Sok helyyeken szereztsések vóltanak azok a' Gazdák, kik zöld korában le-kaszáltatták, és szénát tsináltak belölle. A' Miskóltziak örömeft oda adják Barmaikot felibe ki-tartani a' télen; de feliben-is ki fogja ki-tartani? mikor sem *Pálnak*, sem *Péternek* nints mivel, ha tsak bort nem ád néki enni és inni. Ezekből láthatni, hogy a' hús és a' bor az idén óltsó, de a' kenyér, és a' jövő tavasszal a' marha olly drága fog lenni, mellyen szemünk szájunk el-hül.

250

A' Lengyel-orzági Levelek hitel-felett való dolgokat, vagy leg-alább olyanokat hird- nek ezen Közönségestársaság felől, mellyek talám soha bé-nem tellyesednek, vagy még eddig a' környül-állásokkal igen erőssen ellenkezni láttatnak. U. m.; — hogy a' Pruszszussal eddig fenn tartott barátságok hidegedvén, ismét az Oroszszal kezdé- nének tartani; hogy ők is Moldovának és Oláh-or- szágnak senkitől nem függő tartományokká való lé- telet, szintugy mint az Oroszok munkálódni kíván- nák: hogy az Oroszok *Chotzimot* magoknak meg- akarnák tartani, és az Auszriaiaknak belölle való ki-jöte után, ezeknek helyekbe szándékoznának bé szállani; hogy *Bender*-felé sőt *Bender* el-foglalására Lengyel Sergek készülnének; hogy *Varjovba* egy nagy Orosz Generál volna meg érkező-félben; hogy ugyan innen a' *Svéd* Követ készülne. Egy szóval, hogy Lengyel-országban mind muzika, mind tántz ellenkezöre változott volna. De, noha az egész Europai környülállások tsak nem olyan változók naponként, mint az Aprilisi idő járása, még-is mi ezen hireknek tsak annyit hiszünk, mint annak, hogy a' *Svédek* nem régiben az Oroszoktól egy *Monoceroft* (egy szarvú állatot) nyertenek, és 28-at fogtanak-el közüllök.

A' *Párisi* Nemzeti-gyűlésben Juliusnak 31-dikén azt-is meg-határozta vala a' Frantzia gyűlés, hogy békeféségnek idején állandó és 'Soldat fogó katonát 154-ezernél többet ne tartson; de azonban fél mil- liom mindég fegyver mellett nyugodjék. Ezen 154- ezerből, 110-ezer gyalog lágyen, 31-ezer lovas, 10- ezer ágyuzó és Intsinér, és ezek a' Sergek az ed- dig vólt lábön áljanak — minden Obesternek 12- ezer Livra légyen esztendei fizetése.

A Bétsi fő Hadi Kantzellária Aug. 18-dikán következő hadi-történetet hirdettette-ki. — „*A Törökök két helyeken, u. m. Florentinnál és Kaléfáton* fellyül *Tsetatenél*, a' Dunán Oláh-országba kersztül jönni, 's a' miénkekre edgyfersmind két felöll réájok ütni szándékozván, ezen tzellyoknak elérhetésére már Jul. 27-dikén egy néhány százan a' mi partyainkra a' környül-állásoknak előre való meg vizsgálása végett, által jötenek; de ekkor minden proba nélkül tértenek vissza. Jul. 28-dikán 500 *Spáhi* jötenek ki kémlelődésre *Tsetateig*; ezen kívül nagy Sereg *Spáhi* és *Jantsárok* gyűltenek öszve *Florentinnál*, kikhez a' *Séráskier Jusuf Bafa* maga-is meg érkezvén, sok előre öszve szerkeztetett hajókon és tsonakokon, *Sergének* 2500-ból álló részét előre által-küldötte. — *Fegyvertármester Gr. Klerfe* el-várván, hogy a' *Tsetateig* jött 500 *Spáhi* vissza mennyenek, már népével készen állott, és még azon napon u. m. Jul. 28-dikán, *F. M. L. Báró Venkháim*' és *Gen. Májor Gr. Likhthenberg*' társaságokban, 4 *Batalion* *Gyalogsággal* és ugyan annyi *Osztály Lovasokkal*, *Florentin* felé meg-indúlt, olly tzéllal, hogy az előre küldetett *Török Seregre* réá üsön. — *B. Venkháim* és *Gr. Likhthenberg* az alattok való *Sergekkel* a' *Florentini szigetnek* 2 ódalaival által-ellenbe rendeltetnek. Mihelyt az ellenség a' miénkeknak közelítését észre vette, azonnal az hajók felé kezdett szaladni: de *Gr. Klerfe* jobb felöll *Erdödy Húszár Kapitány Szaler Urat*, bal felöll a' *Vürtemb. Drag. Oberflájdinántyát Festenberget*, segítségül pedig ezeknek a' *Jordis* és *Károly Reg.* böl 2 *Batalionokat* ki-rendelvén, maga-is a' még hátra lévő népével az ellenséghez közelitvén, olly bátorsággal ütett a' *Törökökre*, hogy mig magokat az hajókig vissza vonhatták, nagy részint meg-ölettenek, rész-szerint pedig a' hajókhoz meg érkezvén, a' vízbe fülladtanak, 2 tsajkák pedig a' rajtok lévő *Sergekkel* edgyütt el-süjjettenek. — Az el-fogat-
taknak és *Kémeknek* vallás-tétele-szerint 350-re
men.

mengven a' meg-öletett Törököknek száma. Köz-
züllünk effenek - el 4-en, meg-sebesítettének ugyan
annyin: ez utolsók között tanáztatik *Vürtemb. Drag.*
Hadnagy Czekk. — Ez meg-esvén a' miénkek előb-
bi helyekre Jul. 31-dikén vizsza érkeztenek. „

Tsernovits 8. Aug. — Kedves jó Barátom!

Az el-múlt éjtszaka 12 és 1 óra között annyi-
ra havazott, hogy a' föld egészfzen meg-fejéredett
de nem tartott semmit; hanem azonnal el-olvadott,
és egy felette vastag Ködöt vont maga után. It-
ten a' Gabonának árra ez: — O, Tiszta Buza 1
Köböl 6 for. 30 kr. — Tavallyi termés 4 for. 30
kr. — a' Ros. 3 for. — a' Törökbuza 3 for. —
az Arpa 1 for. 30 kr. — a' Zab 2 for. — A'
Bornak árra: Budai Bor egy Oka vagy Kupa 48
kr. — Auszriai, melly Bétsben 16 krajtzáros, itt
48 kr. — Krentzinger Bor 1 for. — Magyar-or-
szági közönséges Bor 1 for. — Máslás — egy Bu-
tella 2 for. 30 kr. — Tokai Bor, de még nem a'
jova 6 for. 40 kr. — Moldovai ürmös 20 kr. —
Moldovai közönséges de márez rosz 20 kr. — Erdél-
lyi Bor 30 kr. — A' Ser 4 kr. — Szilva Pálin-
ka nintsen, azért mikor valaki hoz, felette jó árra
van, mert okkája el-megy 1 for. — A' marha
árra: — 1 pár jól fel-hizott ökör 21 arany. — 1
Tehén 6 arany. — 1 Remunda Csikó 16 's 19
arany. — 1 Juh $\frac{1}{2}$ arany. — 1 Ketske 3 for.
— 1 két esztendős jó húsba való Sertés 2 arany
— 1 pár Dántzigi kövér Sertés 20 arany.

Az itten álló Ország Commissáriátusza szoross
parantsolatot veve tegnap, hogy a' Provisio ugy
tétessék Bukorest felé az eleségre nézve, mintha min-
den nap 20-ezer emberrel szaporodnék az Armá-
dia. — A' Békeiségről itten is sok a' beszéd, de
senki sem levelezet még e' felől a' Török Tsászár-
ral, a' jelek mindazáltal olyanok, hogy kéntele-
nek vagyunk belölk békeiségre való következést
vonni; mert, az 6 heti fegyver-nyugvás publikál-

va van, a' Muszkák leg-kiszebbet sem mozdúlnak, hanem az ellenségtől 20 mért-földnyinél távolabb helyben nyugosznak, azokon kívül, a' kik Fok-sánnál vagynak Gróf *Suvarov* alatt. — Lengyelország mind eddig olly tsendes mint egy leg-erősebb békeiség idejébe, és az egy máshoz való által járást semmi sem akadállyoztatja. Az ide való Remondirungs Commendáns Kavallér Ur ismét által méne ezen napokban Tatár-országra, hogy onnan 9000 ifju Csikókat ki-hajtasson.

A' *Tzettini Táborból*. — A' Tzettin szerentsés meg-vételének hírével Bétsbe küldetett Oberflájdinánt *Viese*, Jul. 31-dikén a' táborhoz szerentsésen vissza érkezvén, minden itt lévő köz-embereknek a' 2 napi jutalom fizetés ki-olztatott. Ennek feletten ezen kevés számú nép közzül 8-tzan kaptanak arany emlékeztető jutalom pénzt, ezüstöt pedig 13-man: mellyet némelleyek meg-jegyzésre méltónak lenni itélnek azért, hogy Belgrád ostromának 's meg-vételének alkalmatosságával olly sok nép között csak 3 arany és egy néhány ezüst jutalom pénzek olztatának-ki. Különös parantsolattyaából ő Felségének a' *Sróder* Regementtye-béli egész *Smid* Kompániának, az ostromban tett különös érdeméért, ezen jutalom rendeltetett, hogy 6 Káplárok-nak négy-négy for. — 31 köz embereknél két-két for. — 98 köz-embereknél pedig egy-egy forintok adassanak. — Az ostromnak ideje alatt Tzettin mellett készült kajbák a' Kom. General parantsolattyaából fel-gyujtatván el-égtének: minthogy Aug. 1 ső napján 90 Törökök a' *Kladusi* Török táborból magokat ezen kajbák közzé lopván, innen egy heted magával vigyázaton lévő Káplárukra lövöldöztenek, 's egyfersmind egy 1 köz-embert és 2 lovakat meg-is sebessitettének. — A' *Viháts* felé vezető utak szorgalmatosan készittetnek.

Oláh-országnak, Kusmir nevezetű helységéből következendő Tudósítás érkezett hozzánk:

(*Had. Tört. 202, 203, 204, 205 dik lap.*)

„ A' *Kalafáti* Verekedés után, *Florentin* alá 22 Tsajkákat, 's 2 Kompokat szállított apródonként az

Ellenség, mellyeken néhány száz Gyalogjait Jul. 26-dikán a' *Dunán* által tette. Ezek, az ott állott *Boyer* szabad Vadász - Seregét meg-támodták, 's azt, mivel nállánál felesebb számmal vóltak, azonban a' Tsajkákban lévők-is derekassan kezekre dolgoztak ágyuikkal: vízsza kergették. Ezt látván Gen. Gróf *Lichtenberg*, 3 Osztály *Erdödy* Húszárokból, és a' *Josdis* Regimentjéből álló Seregével, ellének indúlt. De már ezeknek nem akart szemekbe nézni az Ellenség; hanem, meg elégedvén azzal, hogy az említett szabad Sereg' kunyhókait fel-gyujthatta, vízsza lódúlt. A' meg-nevezett Generál Ur mind-azáltal egész virradtig ott maradt: a' midön látván, hogy az Ellenség tsak nem akar alkalmatosságot szolgáltatni a' viadalra; vízsza tért előbbeni helyére. Nem tett le azonban az Ellenség, győzedelmeskedni kívánó szándékáról: erre nézve, dél felé (27-dikén) az előbbenieknél számosabb Gyalogokból, 's már Lovasokból-is álló Népet szállította Partunkra; melly rész-szerint *Vrata*, rész szerint pedig *Szlatsa* nevű helynek indúlt. Az utóbb említett helyből 50 embereket hajtott-el, néhány szarvas marhákkal edgyütt. — Hamar el-kezdődött a' Viadal. Mert a' Tábor előtt vigyázó *Erdödy* Húszárjaink, addig-is szembe szállottak vele, míg B. *Szörényi* Fő-Strázsamester Ur, *Erdödy* Reg. béli Osztályával, segítségére küldetett vólna. Akkorra Gen. Gr. *Lichtenberg*-is *Obrusfinben* termett; honnan, F. M. L. B. *Wenkheimnak* jó számú Seregével edgyesülve, a' régen ki jegyzett tsata-helyre indúltak. A' *Károlyi* Reg. je 2 négyszegben ment középeben, mellynek bal oldalát *Erdödy* Húszárjainak, 's *Württemberg* Dragonyosainak egy része; a' jobbat pedig 3 *Erdödy* Húszár, és 1 *Württemberg* Dragonyos Osztály fedte, a' *Jordis* Reg. jével edgyütt. Hadi-Tármester Gr. *Klerfe* Tudósitást vévén a' dolognak miben léte felől, maga-is ide érkezik *Caraulból*, 's parantsolja az előre lévő *Gödör* Kapitány Urnak, hogy hajtson rajta az Ellenségen; *Zaturetzky* Kap. Urat pedig segítségére rendel:

deli: kik-is az eleibek hagyományok szerint tellyesít-
 vén vitézi kötelelségeket, tsalmás Szomszédinkat
 a' posványnak szoritották. A' nád közzé bútt Jan-
 tsárok erősen kezdettek tüzelni Húszárjainkra; ket-
 tőt közzülök el-is ejtettek, négyet pedig meg-sebe-
 sitettek: de mihelyest ágyuink el-érkeztenek, azok-
 nak hathatós tüze által, szaladásba hozódott az
 Ellenség; 's igen szerentsésnek tartotta közzüle ma-
 gát, a' ki hajóra kaphatván, életét meg menthette.
 Sok hátra hagyott lovai kerültek diadalmas Sere-
 günk' kezére. Kerültek volna kétség kívül magokis
 ha a' hir nem érkezett volna, hogy *Kalafát* felől,
 nagy számmal nyomúlnak ellenünk; mert ez azt
 okozta, hogy a' Haditármester Ur kéntelenítettett
 Vitézeinket a' Duna partról visszra húzni, kiket
 olly tzállal állított vólt oda ki, hogy a' setétben
 hajókra nem kaphatott Törököket keleptzébe kerit-
 tenék. — A' tsata délutanni 5 órától fogva, est-
 véli 10 óráig tartott. — A' Töröktől hozzánk ál-
 tal szökött Parasztok azt bézzélik, hogy 3 Tsajká-
 ja süllyedt-el az Ellenségnek. Eggy el fogott Tö-
 rök' vallástétele szerint pedig, oda lett még azon
 kívül egy Komp, mellyen ő 28-ad magával
 vólt, 's úfzás által szahadította magát, a' mint
 mondotta, a' vízbe való vesztéstől. — Más nap
Obrusfinbe gyülekezett az egész Sereg; de mivel
 nem mutatta magát többé az Ellenség: maga a'
 Hadi Tármester Ur, némelly részeivel a' Seregnek,
Csetate felé vette útját; egy részt *Obrusfinben* ma-
 rasztott; a' többeket pedig előbbi helyeikre visszra
 térítette. — Eppen most (Jul. 3-dikán) jön egy
 Paraszt *Florentinból*, 's azt bézzéli, hogy az Ellen-
 ség 300 embert vesztett, és hogy gollyóbisaink sok
 házaiknak falait meg-lyuggatták *Florentinban*. —
 A' *Bodoni* Basa mindenüvé visszra botsáttatta az el-
 fogott Parasztokat, hogy a' terméft bé-takarit-
 hafsák. „

Austr. Belgium. — (*Staats Rél.* 98.) *Aakhon-*
ból Aug. 8-dikán: „Éppen most esik értésünkre,
 hogy az *Auszriai* Sergek magokat *Herve* Várofsá-
 ból, és az egész *Limburg* Tartományából vizsgál-
 húzták. Meg-látának ezek tegnap reggeli 4 és 5
 óra között egy 600 főből álló *Brabántziai* Serge-
 ellenek jöni; melyre ők, noha az ellenek jöttek-
 nek száma sokkal nagyobb vala, leg-ottan rá üté-
 nek, és minden bizonynal vizsgál-is verték volna,
 ha egy nagy Tábor *Lüttikhi* fegyveresek, kiknek
 számok egy néhány ezerre számláltatik vala, meg-
 nem érkeztenek volna, kik a' *Brabántziaiakkal* ma-
 gokat öszve-kaptsolván, végtére az *Auszriai* kato-
 nák kéntelenítettének vizsgál-térni; és az *Olnánál*
 ezen hón. 3-dikán, ezektől el-vett ágyukat-is itt
 hagyák, népjeikből pedig igen keveset vesztének-
 el — sőt, a' mint a' *Návidi Ujságból* értjük, csak
 9-et. — Már a' *Pátrioták* Serge bé költözött *Lim-*
burgba. Midőn innen az *Auszriai* katonák a' zene-
 bonás Pártosokat ki-kergették vala, a' *Limburgi* la-
 kasok úgy nézik vala az *Auszriai* katonákat, mint
 az ők szabadittóikat; ezeknek tiszteiséget tevének;
 sőt mindenekben segítették őket, és mellettek valá-
 nak; már most féltő, hogy a' Pártütőknek erőt
 vett Serge keményen ne bányék ezekkel; a' mint
 hogy a' *Návidi* Levelek szerint *Herve* Várofsában
 némely házakot fel-is prédáltak. — Már most az
Auszriai katonák megint csak *Luxsenburg* Tartomán-
 nyában vagynak. — Minekutánna a' *Brabántziai*
 Pártosok által fogságba tetetett Hertzeg d' *Ursel* a'
Flándriabéliek által ki szabadittatott, 10 ezer *Flán-*
driaiakat mondatik a' Pártosok ellen vezérelni,
 melly Seregbéliek *Vonkról Vonk*-követőinek nevez-
 tettek. A' *Brabántziai* Pártosoknak pedig fejek
Vaudernót és *Vanajpen*; kik ellen már most a' *Vonk*
 követői, d' *Ursel* Hertzeg alatt, keményen vitéz-
 kednek, és nem csak *Flándriában*, hanem ezen 10
 ezerrel *Brüsszel* körül-is *Kordont* akarnak húzni,
 a'

a' *Gentből* Aug. 6-dikán érkezett tudósítások szerint, nehogy *Vandernót* és *Ajpen* a' kapu sarkától bútsuzzanak, 's *Brüszszelből* el-illantsanak. — — Azonban; azt írja *Luksenburgból* egy Magyar Hadi Tiszt, (H. T. 205) hogy a' Pártosok katonáinak száma háromszorosan is nagyobb, a' miéinkénél, 's ők nagy részént erdős, tserés és dombos helyeken fekszenek; azért-is igen bajosan lehet hozzájuk férni. Oda hadjék ugyan ottan ottan bátorságos helyeiket és maroknyi Sergetskénk ellen indulnak szerezte próbálni — de miért ilyen bátrak? — jól tudnak egy ingben fél mezittelen szaladni. — A' Pártosok között 3-dik Augusztusban el estenek a' miéink által Kapitány *Ellier*, és Hadnagy *Mertens* Táborig-Pap *Brosiussal* edgyütt, kit éppen akkor találta egy gollyóbis, midőn inté a' népet, hogy hiven vitézkedjék a' Vallásért. Itt egy átaljában nagy vólt a' Pártosok' veszedelme, és fél mezittelen szaladása. — — Ezen tsatában egy *Blánk* nevű Gránátéros éppen akkor tsapá-el egy Pattantyus Pártosnak a' jobb kezét, midőn az ágyut el-akarja vala sütni, melly tselekedetéért emlékeztető jutalam pénzt kapott. — A' *Luksenburgi* Hadi-Tudósítás által különösen dicsértetik a' többi között *Vurmzer* Hadnagy Zay Ur. — Májor Gr. *Kolonits* Ur pedig itten beteges. — *Brüszszelből* Aug. 7-dikén azt írják, mely valósággal a' nevezetesebb ujjságok közé tartozik: hogy a' Pruszszus Király azt irta légyen *Brüszszelbe* a' Pártosok Tanáttsának, hogy *Leopoldot* Aufr. Belgiumnak fő Hertzegjének és Törvényes Urának lenni esmeri. E' mellé az-is oda vagyon téve, hogy *Brüszszelben* minden órán 3 Külső Udvaroknak Ministerei jelennek meg, kik itt a' Pártütök zenebonáját fogják le-tsen-desíteni. Ebből igaznak tettük előttünk az, a' mit a' *Berlini* Levelekből olvasunk, hogy tudnillik a' Pruszszussal való Békecségünknek edgyik punktuma szerint a' Pruszszus és a' mi Udvarunk egy másnak minden Országait és Tartományait, költsönösön *garántérozták*.

904
Olasz-országból írják: — „Az Apostoli Felség *Leopold* a' *Toskánai* fő Hertzegségben lévő fő és más Püspökökre azt bizta, hogy a' magok Kerületekben edgy egy Pásztori Levelet botsáttának - ki, melly által a' már rég zenebonáskodó népet mind a' valláshoz, mind Fejedelmekhez és a' Státusokhoz való engedelmessegre tanítanak és serkengetnék — és így a' közönséges tsendességnek helyre-állittását edgyütt munkálódnak. — A' *Pisai* fő Püspöknek Pásztori Levele már a' Sajtó alól ki is jött, mellyet minden Lelki-Pásztori Levelek Remekjének lenni mondonak.

Frantzia-ország. — „A' Frantzia Király (a' mint a' Bétsi Udvari Német Ujjság Levelekből olvashatjuk) egy fogfájástól okoztatott hideglelésbe esvén *Sz. Kloudban* fekszik, és már jobban kezdett lenni. Azon fenyegetődző idegen Hatalmosságok ereje ellen való szorgalmatosságok és nyughatatlan-ságok a' Frantziáknak, melly már egy néhány napoktól fogva nem tsak a' *Párisi* népet, hanem a' Nemzeti-gyülelt - is egészfzen fel-mozdította vala, mind a' Külső dolgokra vigyázó Ministerhez, mind magához a' Nemzeti Gyüleléshez tett izenetek és Levelek által le tsendelítettettnek mondatik lenni; és már mindenek ujra tsendességben lenni tartatnak. — Azonban Juliusnak 26-dikán a' *Párisi* 48 Hivatalak, vagy Tisztiszékek, a' Nemzeti-gyülelés ujj végezése szertint el kezdődtek, és ez után két napok alatt, a' valóságos Polgárok bé-irattak — és a' Nemzeti-gyülelés folytatja a' maga el-kezdett munkáját.

London. — Az Anglus *Parlamentomnak* minden eddig vólt Tagjai helyett mások vállasztatván, már most ezen ujj *Parlamentom* kész. Aug. 10-dikén kell vala ezeknek öszve-gyülni; de a' Király a' Gyülelt Oktob. 10-dikére halasztotta. — Azt erősitik az Anglus Levelek, hogy a' Svédok veszedel-

delmes tengeri tsatájoknak Stokholamból érkezett hire egy rendkívül való Státus Tanáts gyűlésre szolgáltató alkalmatóságot *Londonban*, és leg-ottan parantsolat adaték a' Tengeri vezérséghez. Ez Aug. 2-dikán gyűlést tarta, és leg-ottan parantsola, hogy mingyárt 8 első nagyságú hadakozó hajók, és bizonyos számú Frégaták induljanak a' *Báltikum* Tengerre segítségül; a' hová a' Hollándusoknak - is *Kingszbergen* alatt lévő hajós Seregök induló vitorlákra készítettének; mellyek az Anglus hajós Sereggel edgyesülvén, jó szolgálatot tehetnek. — — A' *Notka* nevezetű Tenger-öble felett való Per-ről az Anglus Követ *Fitz-Herbert* Ur, a' Spanyol fő Minister Gróf *Florida Blánka* Urral Madritban ugy végeztenek, hogy a' Spanyol Udvar az elfoglalt Anglus hajókat vissza adja, és a' kárt egészben meg-fizeti. Ezt az Anglus Udvar szivesen veszi; de ez után-is a' nevezett Tengeröblebéli kereskedés jussáról le-mondani nem akarván, mire megyen ezután a' Per, meg-haljúk. Elég az, hogy mind az Anglus, mind a' Spanyol máig-is nagy hadi-készületeket tesznek, és tsak alig — ha valami bé-nints álortázva a' készülettel.

Török-ország. — Konstantinápolyban, egymás után 2 örvendetes hírek érkeztenek-meg. Előbb a' *Török* és *Algiri* szövetséges hajós Seregnek Orosz Obersteren *Lámbro Katztzionin*, Máj. 16-dikán a' Görög-országi szigetek között vett győzedelme. A' Török Tengeri Vezérnek hir-adása szerint 4 Orosz hajók estenek fogságra a' Törökök kezébe: 2-tő elsűjdedt: a' többeket pedig magok az Oroszok égették-el. Ez meg-esvén, a' Törökök az Oroszoknak *Zéa* szigetén lévő élés házakot elfoglalták. A' Török vezérek, minekutánna azon szigeteket, mellyeket az Oroszok töllök elfoglaltanak vólt, u. m. *Zéa*, *Tino*, és *Andros* szigettyeit, ezen tsata után ismét vissza kapták, minden-féle kegyetlenségeket véghez vittének a' lakosokkal, okúl adván, hiveségtelenségeket: meg-ölettenek sokokat közüllök, a' többek között sok fő Nemeseket, és az oda való Püspököt-is, fel-akasztatták. — —

Tsak

Tsak hamar ezen hir után, meg-érkezett a' Törököknek Gysurgysovnál a' miénkeken Jun. 8-dikán vett győzedelmek-is, melly Konstantzinápolyban ugy hirdettetett ki, hogy a' Törökök 4 ezeret öltének-meg a' *Kóburg* táborából 3 százat pedig fogásra tettek. Ezen kívül elfoglaltanak 21 ágyukat, 15 Mo'sár-ágyukat, sok szekereket és bágá'siát. — A' leg-nagyobb hajós Serge a' Törököknek Jun. 18-dikán evezett ki a' tengerre. — Jun. 6-dikán 2 Svéd fő és igen híres Intsinérek indultak a' Török táborhoz, kik azt a' tsatákban igazgatni fogják. Ugyan ezen tzelből, és ide indult Pruszsus Oberster *Goltz*-is Konstantzinápolyból, ki egy darab időtől fogva mulatozott a' Török Udvarnál. Ezen Pruszsus Obersternek számára a' *Porta* 15-ezer Piáftereket rendelt úti-költségére 's készületeinek meg szerzésére; valameddig pedig a' Török tábornál marad, minden napra 100 Piáftereket fog fizetésül kapni.

Német-ország. — A' Lüttikhek vakmerőbben láttatnak magokat óltalmazni a' Német Birodalomtól ellenek küldetett Sergek ellen, mintsem remélni lehetett volna. Már most a' nevezett Német Sergek egész erővel meg-indultanak feléjük. Billsennél keményen ágyuztanak egymás ellen, de tsak távolról, és minden kár tétel nélkül. A' *Lüttikhi* Városok közül *Hasselt* az első, mellyet a' Német Sergek nem sokára bé-keríteni és ostromlani fognak.

Lengyel-ország. — A' Korona' Kintsére vigyázó Kommissziónak számadása szerént, az 1788 dik esztendőnek első Sept. étől fogva, ezen folyó esztendőnek utolsó Juniusfáig, 63,756,405 Lengyel Forintokra ment a' Jövedelem; a' Költség pedig 60,067,747-re: következés-képpen még 3,694,638 Forint maradt meg a' Korona' Kintsés-Házában. — A' *Lithvánini* Kintstartó Hivatal is hasonlóképpen fog számot adni a' Rendeknek.

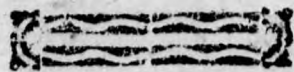
A' *Porta*, nagy kívánságát jelentette, a' *Lengyelekkel* való új Frigykötésre; minekokaért meg ed-
gyez-

gyeztek benne az Ország' Rendjei, hogy a' *Konstantinápolyban* lévő Követjeket, Gr. *Potockit*, arra megkivántató hatalommal fel ruházzák.

Hogy a' Görög Valláson lévő, és ugyan azért az *Oroszokhoz* mindenkor különösen szított Tagokat annál szorossabban egyesithesse a' *Lengyel* Testtel az Ország' Gyűlése; azt végezte, a' Király' javallására, hogy az egyesült Görög Ekklesiának *Kiövi* Ersekje ezentúl mindenkori Tágja legyen az Ország Tanátsának; melly Méltósagra senki sem léphetett ekkoráig, ha tsak a' Római Hitnek Sorsosa nem vólt. Néhány Katholikus Püspökök most is ellenzették ezen Ujjitást: de egy *Naruszevitz* nevezetű, igen tanult 's józanon gondolkodó Püspök hathatóssan meg mutogatta, hogy említett Határozásával, az *Egyenességnek* 's *Okosságának* kívánfágát tellyesítette az Ország' Gyűlése. — Erre már *Sobiesky* János-is törekedett; 's ezen igyekezete egy is azok közzül, mellyek az ő emlékezetének különö. tiszteletben való maradását eszközlik.

A' *Lengyel Ország'* Gyűlésének Közhaszonra intézett szorgalmatoskodásai közzül méltán említést érdemel az is, hogy kebeléből bizonyos Személyeket rendelt ki, a' kik az Ország'nak leg nagyobb tapasztalású Kalmárjaival együtt közre tanátskoznának, a' belső Keréskedésnek minél jobb labra lehető állításáról.

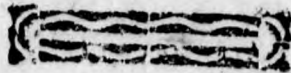
Pétervára. — Innen a' közönséges Levelek által olly tudósítást vészünk, hogy az *Oroszok* és a' *Törökök* között a' *Fekete* tengeren egy eleven tsatara került a' dolog. Az *Orosz* hajós Seregre, melly 10 első nagyságú hajókból, 6 Frégátákból, és 13 kisebb hajókból az all Tengeri Vezér *Ujchakov* alatt a' *Jenikallei* Tengeröblében áll vala, a' *Kapután Bafsa* alatt 36 Tengeri hadakozó hajókból 's sok más apróság hajótskákból álló hajós-fergével, Juliusnak 19-dikén éppen 12 óra tályban ütének a' *Törökök* reájja. A' tsata egészszén délutáni 5 óráig tartott; melly idő alatt egy néhány-
szor

szor kezdettének ujj tsatához a' Törökök, de mindenkor vissza-verettenek, míg végre kéntelenítettének hátrálni, melly hátrálás az estvének eljövételével szerentsélteték. Ezek itt számos népet veltettek, és egy hajójok minden népestől edgyütt felvettetett; sőt a' több hajójokban-is nagy kárt vallottanak. A' Muszka hajók ellenben olly kevés kárt vallottanak, hogy más nap megint szélnek eresztett vitorlakkal keresik vala az ellenséget; de minthogy ez a' *Roméliei*, vagy talám a' Konstantinápolyi partokig húzta vala magát, meg nem találhaták. — Ezek mind kegyelmes tudósítások !!

Itt van még egy megjegyzés Frantzia-orzágról.
 „ A' Frantziáknak minapi rendkívül való felzendülések nem minden ok nélkül valónak tethetnek, és noha ezen zenebona láttatott-is valamit tsendélni, de még-is ennek azok már is következései, hogy a' magok fegyvereseiket rendkívül szaparitják — azokat a' Ministereket 's más Tisztviselőket, kikre gyanujak vagyon, hogy a' külső Hatalmoságokhoz follyamodnak, fogságba teszik; azokat az Hertzegeket 's más nagy Urakat, kik innen elszaladtanak, jószágok' örökös elvesztése alatt hívják vissza. A' széleken nagyobb vigyázatot tartanak, és fél millio fegyveres Hazafiakat kívánnak jó rendbe tartani. Tengeri hadakozó hajós Sergeiket szorgalmatosan készítik, hogy akár mely történetre készen légyenek.

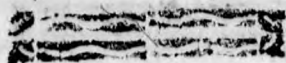
Költ Bétsben 20 dik Augustusban 1790.

B E T S.

Meg-irtúk vala, hogy Felséges II-dik *Leopold* a' maga útban lévő Kedves Vendégjeinek elejek-be indulván, a' maga Királyi Vározsában jelen nintsen, de minden órán váratik, kedves Vendégjeivel edgyütt.

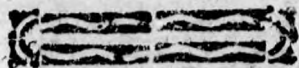
Minekutánna az Országának, a' F. Udvarhoz küldött 52 ki-rendelt Személyei a' múlt Pénteken, a' Kolotsai Ersek, Gr. *Kolonits* Ur ő Excellentiája szállásán öszve-gyűlve, 10 és 11 óra között a' Felséges Udvarba kívánnának mind edgyütt az ő Felségétől adott Audentziára menni; elé állának 30 Gála hintók, mellyekről ki-tett legyen tendelést? nem tudhatjuk. Elég az, hogy a' Députátus Urak közzül senki-is a' maga fogadott szekeren nem mene az Udvarba, hanem ezen szekerek rendre elé-álván, az egy-mást minden utzákon élre vert sokóság között bé-menének a' Députátus Urak az Udvarba, hol a' fő őrizeten álló katonaság ki-álván, fegyverrel köszönti vala ezen Követtséget. A' Királyi Udvarban a' Hintókból, szép rendel a' grádits végén le-szálván, az Uniformában Kalpagoson és Tarlajos Kardal igen drága köntösben öltözött *Deputátus* Urak' sokasága fel-takaradék a' Királyi Palotába, hól már a' Felséges II-dik *Leopold* kélzen várja vala. Már előre meg-vala jelentve, hogy ő Felsége előtt térdet fejet ne hajtának, hanem g-izot meg hajták magokat ő Felsége előtt, mellyet ő Felsége-is viszontagálván; a' Kalotsai Ersek el-kezdé a' maga beszédét, Deák-nyelven, és eleibe adá ő Felségének azokat a' dolgokat, mellyek az Orzágtól réa bizattának vala. Erre ő Felsége-is Deák Nyelven ezt felelé: — „*Invitationem Statuum grato accepimus Animo; ac erga Litteras Statuum, Scriptam resolutionem, Statibus expediendam nobis reservamus.* — Innen ő Felsége elől az Ország Követjeinek díszes Serge, háromzori maga

meg-hajtása után megindulván, a' ki-vont fegyveres 2 rendbéli Testőrök parádé sorja között, egy más szobába menének a' Kiralynéhoz, ki hasonló képpen Deák nyelven ezt felele nekik: — „*Invitationem Statuum gratiose acceptamus.* — A' 12-kott 3-szori fő hajtás után innen Ferentz fő Hertzeghez megint más szobába menvén, a' Fő Hertzeg ezen szókat mondá: — „*Invitationem Statuum quemadmodum grater acceptamus, ita quid quid ad promovenda Regni Commoda, & Constabilienda Jura Conferre potuerimus, id intermissuri non sumus.* — Innen egy 4 dik szobába mennek, hol Ferdinánd Károly, Leopold, és Josef fő Hertzegek valának, kik között az Öregebbik Hertzeg ezt felelé: — „*Invitationem Regnicolarem grato animo excipimus.* — A' 3 Hertzeg Kis Aszszonyok megint egy 5-dik szobában lévén, végre ide tére a' Députátus Urak' díszes Serge, hól a' nagyobbik Hertzeg Kis-Aszszony a' szeme eleibe tartott legyzőjéről ezt olvasá-el: — „*Invitationem Statuum grato animo acceptamus.* Ezek alatt, midőn mint egy 5 fertály óra tölt volna, meg-fordulának a' Députátus Urak, és hasonló pompával, ugyan azon szekereken, a' már sokszor nevezett Érsek Ur izálására vilziza térének. — Meg-jegyzésre méltó az-is, hogy mivel az Udvari gyásznap éppen utolsó napja vala ez, és többnyire ezen Députátus Urak Serge szines Uniformában vala, azért a' Hadi-Tisztek' gyalziza szerezént karjaikra fekete fatyolt kötöttének vala. A' Királyi Városok részéről küldöttek között csak a' Debretzeni Deputátus Ur vala Uniformában, t. i. a' N. Bihar Vármegyeiben, a' többi mind tiszteletes Polgári Magyar köntösben valának. — Szombaton az Augusztána és Helvetica Vallású Urak különösen ebédre valának a' F. edgyesült M. Kantzellárius Gr. Pálffy Károly Ur ő Excellentziajánál hivatalosok; Vasárnap pedig a' F. Királyi Udvarban 80 személyekre terítettven egy asztal, valamint a' már tudva lévő Deputátus Urak, ugy a' F. edgyesült Magyar Kantzelleria fobb Tagjai és

Tanátsófsai egy Fejedelmi ebéddel tiszteltettek meg. Az ebéd alatt le-jötte nek vala a' fő Hertzegek és Hertzeg Aszszonyok-is ezen asztalhoz, és beszélgetnek vala, külömbb külömbb Députátus Urakhoz. Ebéd után minyájon fel-menének a' Királynéhoz kéz-tsókolásra, és ugy oszlának-el. — Hétfőn megint ebéden valának fő Kantzellárius Gr. *Pálffy* Károly Ur Excellentziájánál a' R. Katholikus Députátus Urak közönségesen, és már Hétfőn sokan vissza-is indulának Bétsből Buda-felé. Mely sok külömbb külömbb féle beszédre, tolylongásra és figyelmetességre szolgáltatott légyen alkalmatóságot ezen Követtség, alig lehetne ki-irni. — Ezen Ország Követtséget rész-szerint az-is okozhatta, a' mint Budáról értjük, (H. T. 219.) mivel Jul. 29-dikén mind Ország-Birájához, mind pedig a' Király jelen-létének képét viselő Urhoz, az edgyesült M. Kantzellária fő Kantzelláriusza Gr. *Pálffy* Károly Ur ő Excellentziája Levelet küldött volna, mellyben azt tudakozá az ő Felsége parantsolatjából, hogy mi volna az oka? hogy ő Felsége még mind eddig is az Ország-gyűlésére nem hivittatott; holott haza Törvénye, hogy 2 hónapnál tovább ne tartson az Ország Gyűlése, mivel ez alatt az idő alatt, a' Haza Törvényeinek értelme szerint, félbe kelletik szakadni a' Törvényes dolgok folyomatjának; most pedig mingyárt 2 hónapja lészen, hogy a' Státusok és Rendek öszve-vagynak gyűlve, 's még el sem kezdődött jó formán a' Diéta. — A' mi pedig a' külömbb külömbb vallásbéliek között esett vetélkedéft illeti, mely ezen Ország-gyűlésen nem kevés időt foglalt el, a' Hazafiúi sziveknek örökös edgyesíttésére, kegyelmesen így mondatik ő Felsége gondolkozni, a' mint ezen hozzánk érkezett, és szoról szora ide iktatott Deák igék rajzolják:

„ In id suam Majestatem omnino benigne propen-
 „ dere, ut Jura Evangelicorum, *Augustanæ* et *Helve-*
 „ *ticæ* Confessionis, per fundamentales priorum tem-
 „ porum Leges et Pacificationes, signanter Vien-
 „ sem Anni 1606, et Lincensem 1646. Stabilita, ad

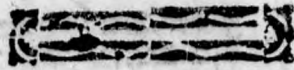
„ animorum unionem perpetuo firmandam, his
 „ Comitibus declarentur, atque in illarum Conformi-
 „ tate Lege Publica Confirmentur. Una tamen e-
 „ tiam Clementer cupere, ut Græcorum non Unito-
 „ rum quoque condigna habeatur Reflexio. “ —
 az az : *Magyarúl*: Kegyelmesen arra hajlik ő Fel-
 sége, hogy az Evangelikusoknak, u. m. az *Augu-
 stána és Helvetica* vallást tartóknak Törvényei, a'
 Régi-időbéli Fundamentális Törvények és Békeség
 Kötések szerint, nevezetesen az 1606-ban *Bétsben*,
 és 1646-ban *Lintzben* kötött Békeségek szerint meg-
 állittatván, a' sziveknek örökös edgyeztetésére, eb-
 ben az Ország-gyűlésében kifejeztésének, és azok-
 nak voltak szerint, közönseges Törvénnyel meg-
 erősítésének. Egyfersmind azt-is kegyelmesen ki-
 vánnya ő Felsége, hogy a' nem edgyesült Görö-
 gökről-is illendő és méltó meg- emlékezés légyen. —
 — Ezen igéket szoról szora küldötték vala Bétsből
 és Bétsben mi hozzánk; mennyiben légyen ezen
 dolog igaz? azt mások jobban tudhatják, mint mi;
 kiknek egy Fejedelem Levelébe, vagy akaratiába
 belé-kukkanni ritka szerentse.

A' múlt Vasárnap tartaték itten Bétsben Szt.
István Királynak innepe, azért az itt lévő Députá-
 tus Uraknak nagyobb része a' Magyar Templom-
 ban jelenvén - meg, hól ezen napon, a' meg - irt
 Szentnek tiszteletére, mindég különös Isteni tiszte-
 let szokott tartatni. Innen mind edgyütt az Olofz
 Templomba menének.

Ezekben a' napokban, *Velentzén* keresztül, egy
Kurir érkezék Konstantinápolyból a' Lengyel Kö-
 vettől, a' Bétsi Udvarnál lévő Lengyel Követhoz,
 mellyet ez azonnal Varsóba küldé. Azt mondják,
 hogy ez a' Kurir egy nagy petsétes Levélben azt
 a' hirt hozta volna, hogy a' Török a' Lengyellel
 Frigyet kötött: sőt hogy ezen Levélben volna az
 egész frigy kötésnek formája. — Az Anglus a' Spa-
 nyollal tökéletesen meg-békéllettek, mely már Lon-
 donban-is, az onnan jött Levelek - szerint, ki-va-
 gyon hirdetve. — — A' Frantzia Követ, a' múlt
 Szom.

Szombaton, bizonyosan elment Bétsből vissza. — Némellyek hiszik, hogy már meg határozott dolog legyen az, melly - szerint Belgiumba egy alkalmas hadi - test küldetik, melly fog állani 6 Regement Gyalogokból, 4 Regement Lovasokból, 4 Kompánia Tyroli vadászokból, és 6000 Horvátokból.

Erdélyből N. Enyedről: „ Itten Augustusnak 1 - ső és 2 - dik napjain az Alsó - Fejér Vármegyei Státusok gyüleést tartván, az első napon mint egy 400 - on, szép készülettel és rendel gyakorlották magokat ló - háton, még pedig úgy, hogy az itten jelen lévő Hadi - Tisztek - is egész meg - elégedéssel nézik vala ezeket. — Maros Vásárhelyt - is hasonlóképpen gyakorolván magát a' Nemesség, edgyet közzüllök a' Lovak öfzve rontottanak. Azt is írhatom bizonyosan, hogy Szászsebesben és Szászvároson a' Szásfok Magyar Oskolát állítottanak fel, hogy a' Magyar nyelvet tanulhassák, és az ezt tanító Magyar Mesternek 150 R. forint fizetést 's t. rendeltenek. Költsön esik; de még - is hogy a' Szásfok ezt tselekszik, méltók a' ditséretre — jő az előre való nézések — és ezzel mutotják - meg, hogy ők a' Hazánk édes fiai kívánnak lenni. Adja Isten, hogy minden Hazánkban lévő idegen Nemzetek Anyai - nyelvünket tudják, Nemzeti köntösünket viseljék, hogy így végre minnyájon az egész Hazabéli Lakók egy Név és Nemzetbéliek lévén, már valahára azon veszedelmes egy máfsal való ellenkezést, gyűlölséget izzadhassuk - ki — és a' mi Szomszédjainkot, Felebarátinkot azért, hogy ők más nevet viselnek, vagy más vallásbéli értelemben vagynak, borzos szemöldökkel ne nézzük. Ez a' fok név — és tsupa név — vólt örökké a' mi veszedelmünk !!!

Buda 18. Aug. — Az 1790-ben Kis-Alf. szony Havának 12-dik napján tartatott Ülésben a' Státufok és Rendek Tanátskozások tzellya vólt a' Koronázandó Fejedelemnek le-hívása; régen ohaj-tatták vólna a' Státufok és Rendek ezen buzgó ki-vánságokat tellyesíteni, és azon Fejedelmet, Kinek Igazság Szeretete felől tökéletes bizodalommal van-nak magok között látni. De 25 esztendők forgása alatt Ország-Gyűlése nem tartatván,

— — — — —
 — — — — —
 hogy tartván az Ország Rendei attól, ne talán az Haza boldogulására szükséges K. Kötésnek 's Di-plomának Pontyai, 's azokhoz tartozó Törvényes Czikkellyek meg-határozva nem lévén, idő előtt való le-hívását a' Fejedelemnek hoszizas és ked-vetlen várokozás követné; illendőbbnek itélték buz-gó Kivánságokat, mind addig tartoztatni, mig bi-zonyosabb tzelra intézhetik Felséges meg-jelenésének ki-kérését; most tehát a' midőn már ezen munkának tetemes része, a' Mixta Deputatio által meg-készí-tett vólna, 's rövid idő alatt, tellyes ki-dolgozá-sát reménleni lehetne, úgy hogy egyedül az egész Orzágnak itélése, 's határozása alá botsátathat-nék; ehez járúlván az is, hogy a' Békeesség szerzés iránt való, Törvényes Julsait a' Nemzetnek előb-beni kivánságára az Orzágnak a' Fejedelem né-melly részekben meg-esmervén, a' mennyiben még ez eránt az Ország Rendjei hianóságot tapasztal-nának, azt leg-alkalmatosabban lehetne a' Fejede-lemnek személlyes jelenlétiben pótolni, 's folya-matba hozni: Közönségesen meg nyugodtak abban, hogy a' Fejedelemnek a' Hazába való meg-jelené-se, különös váloztott Követtyei által az Ország-nak kérettefsen-is, hogy pedig ollyas történet, a' mellytől való tartozkodás eddig hátráltotta ezen

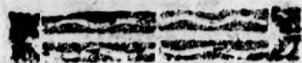
Szándékát az Országoknak elöl ne fordullyon, szükségesnek vélték a' Státusok és Rendek a' Királyi Kötés iránt való munkát, minden úton, 's módon sürgetni; e' végre leg alkalmatosabbnak találták, elébb ugyan a' *Mixta Deputátionak* munkálkodását siettetni, az után pedig előre el végezni azt, hogy azon munka nem szokás szerint a' két Tábla által különösen, hanem *Mixta Sessziókban* vizsgáltafson: De a' *Mixta Sessziók*nak tartása eránt, a' midőn a' Státusok és Rendek szándékokat az Első-Táblával közlötték volna, sok Kérdések támodának.

Azon közben elöl fordúlt a' N. Gréven Regimentbéli némely Tiszt Uraknak állapottyok, hogy tudniillik: némellyek közüllök fogságba vitettenek, némellyek pedig mind az itt lévő Divisionál, mind pedig az All földön lévő Seregnél üldöztetnének, tsak azon okból, hogy: az Ország eleibe Könyörgő Leveleket bé nyujtották, a' mellyben sérelmeik enyhítése végett esedezének, hogy: a' Magyar Regimentekben a' főbb Tíztségekre tsak Nemes Magyar Ifjak tételssenek; hogy: Békeségnek idejében a' Magyar Seregek az Országban maradhassanak; és hogy: a' katonai gyakorlások Magyar Nyelven mennyenek végbe.

Ezen dolgot a' T. Státusok szivekre vévén kiváltképpen Gróf *Festetics* Oberstlájdinánt Urnak esetét, a' ki azért: hogy ezen Instántiának készítésében munkálkodott volna az Ország-Gyűléséről, a' hól mint Magyar Mánás Királyi Levél mellett vala, el-hivattatván, felelet alatt tartoztattatni hirtetett.

Ehez képeft el-is végezték a' Státusok, hogy ő Felségének ezen állapotot mindjárt különös Levél által meg-jelentsék, sőt hogy az ő Felségéért küldendő Deputatio a' Fejedelemmel ezen dolgot sürgeffe.

13-dikban tartatott Ülésben, ismét elöl vétetvén azon katoná Tiszt Uraknak állapottyok, és az
más

más közönségesen lett meghatározás szerint a' T. Státusok sürgették, hogy ő Felségéhez irántok küldendő Levél botsájtalson. Mellyet is meg jelentvén a' T. Első-Táblának, és itt a' dolog helybe hagyatván, azon Levelet ezen Ülésből el-is küldötték; mellynek Párját a' mint vagyon ide rekesztjük *Sub A.*

Azonban Nagy Méltóságú Gróf Országunk Fő Birája a' többiek eránt is, a' kik még azon Tiszt Urak közzül, vagy itt a' Divisionál, vagy pedig másutt-is üldöztetnének, a' T. Státusok Végezéséből azonnal rendeléseket tenni bátorságos maradások végett el-nem mulasztotta,

14-dik Napján tartott Ülésben. Ujjabbi Tanátskozásra fel-véteget azon sokszor említett Királyi Kötés Levélnek az *Mixta Sessziokban* lejendő megvizsgálása, az mellyet is a' T. Státusoknak Tagjai a' T. Első-Táblánál elébbeni okokra nézve sürgették, de a' Fő-Rendek tovább is akadályoztatván ezen kívánságát a' Státusoknak és Rendeknek e' miatt a' Fejedelem, le-hiyásánál végső meg-állítása ismét el-haladott,

16-dikban, ismét Tanátskozásúl véteget azon sokszor fent forgott Kérdés, a' T. Első-Táblának Rendei tellyes bizodalommal lévén, hogy a' Fejedelem ha hivattatni fog, azonnal meg-jelenénd, ezen Történetre pedig nem éppen illendő volna annak hosszvas várakoztatással unalmat tenni, nem találván a' Királyi Kötés Levélnek sijnettetésére alkalmatosabb módot, mintha az a' *Mixta Sessziokban* fog dolgoztatni, a' fent említett bizodalom Fejébe meg állapodtak abba, hogy e' folyó hólnapnak 22-dik napján azon munka minden halasztás nélkül a' *Mixta Sessziokban* fel-vétegesen, és minden szorgalmatossággal sijnettessen. Ezen tehát az egész Ország Rendei meg állapodván a' Levél, mellyben mind a' Békeség szerzésbe való Jussainak el-intézkése végett, mind egyéb mostani Környülállások-

sze.

szerint való dolgoknak bé-fejezései, a' Fejedelemnek le-jövétele kérettetik, el-készítetvén, mint *Sub B. B.* olvasni lehet, ennek bé-nyújtására Követek neveztettek.

A.) *Sacratissima Regia Majestas!* Legiones quædam Hungaricæ id a Nobis petierunt, ut Leges de Milite Hungaro sæpius jam latæ renouentur, et Vigori suo reddantur, petitionem hanc factam, nonnullis Officialibus culpæ dari, eos Libertate Privatos, Inquisitioni subjici, et Legionibus transferri, tum ex Publica Fama, tum ex recurſu Nobis insinuato intelleximus. Licet ipsa adjuncta veritatem secundent, Nos tamen plenam Fidem non damus, Nihilomnius Officii Nostri esse duximus, de hoc *M. Vram demisse interpellare:* Nam si fama hæc in Populo divulgata fuerit, neque ulla ratione seu fides, seu suspicio animis Regnicolarum evulsa, id Publicæ rei summopere damnosum esse posset Idcirco *M. Vram* Oramus, dignetur ea Mandata dare, ne quisquam Præfactorum Militarium quempiam Officialium, qui ad Comitia Supplices Libellos porrexerunt, aut ad Cottum Congreg. scripſerunt, seu Pæna aliqua afficiat, siue ulla ratione infectetur, neque unquam recurſus iste pro aggravante Circumstantia, in Causis illorum habeatur, imo pro actu Innocente, cum omnibus Accessoriis declaretur; illud enim acerbissimum dolorem adferret, et maximum Servitutis Genus esset, si pro Crimine qualicunque titulo haberetur, quod siue Civium aliquis, seu Miles, qui dum Vitam pro Patria offerendo, præcipuum ei Officium præstat, Jure Civitatis se non exemit, nec Generali Lege, quæ omnem ad Diætam querulantem, sub salvo Conducto esse vult, excludit, Leges in Favorem suum Iatas invocet. Nam, si Militare tantum Delictum admiserunt, pro eis intercedere, et per id Disciplinam Militarem, à qua Salus Reipublicæ pendet, quocumque Facto nostro, nolumus. Confidimus in *M. Vra*, quod hanc nostram demissam Intercessionem, pro Testimonio Fiduciæ Benigne acceptura sit, et Benigno Responſo

Status

Status et Ordines Regni hujus Consolatura. Qui se Gratiis, et Benignitati Matris Vrae devovent. Datum Budae Die 13^a Aug. 1790. Humillimi Capellani, Perpetuique Fideles Servi Status et Regni Hungariae, Partiumque adnexarum ad Generalia Regni Comitia Congregati.

B. B.) *Sacratissima Regia Majestas*

E Benigno Majestatis Vestrae Rescripto sub 30^a Julii emanato, intellexerunt Status, & Ordines, curae futurum Majestati Vestrae, ut Leges, quoad Pacem cum Turcis ineundam sancitae, ubi Tractatus Turcis Confectionem pro scopo habens, saum sumplerit initium, effecum sortiantur.

Quemadmodum hanc Partis Jurium Suorum Legibus Conformem Asseruationem, Status & Ordines debita Veneratione suscipiunt, novumque hoc praebet argumentum, quanta apud Majestatem Vestram, modo debite de iis informetur, Legum sit Sanctimonia: ita ex adversa Parte, Summo cum dolore intelligunt Tractatum Pacis, nec Exordium adhuc legitime summere potuisse, quum iis quae in Sensu Legum praevie agenda requiruntur, manus nec dum admota habeatur.

Quare ut Tractatus Pacis circumstantiis Regni ita exigentibus, in sensu Legum inchoari possit, *neceffe est, ut collatis inter Majestatem Vestram & Regnum*

Consilio utatur, neceffe est, ut collatis inter Matrem Vram et Regnum Consiliis, ad ea, quae e salute Reipublicae fore vidbuntur instructi ad Pacis Tractatus quantocius dimittuntur Legati.

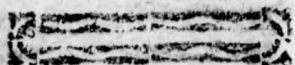
Nullibi Negotium hoc melius, quam hic Congregatis in unum Statibus & Ordinibus pertractari posse res ipsa loquitur, cum et inter Status & Ordines numerentur illi, qui Majestati Vtrae hac in re,

a Consiliis esse possunt, et in quantum Negotiorum horum pars Secretiorem agendi rationem exposceret, facile hoc scopo necessaria ad hoc Individua seligi possent, sed & circumstantiis exigentibus, si Gloriæ, & Honori Gentis, ac Majestatis Vestræ Contrariæ formarentur Prætenfiones, Status et Ordines Regni illico præsto forent, qui ad tuenda Regni Coronæ Jura, efficacibus simul, ad reprimenda inimicorum molimina, Majestati Vestræ adesse possint mediis.

Cum proinde per Fideles Status & Ordines, circa Puncta Inauguralis Diplomatis, eo jam Res deducta sit, ut ejusdem avitæ constitutioni, Legibusque innixis Conditionibus, et quas Fideles Status & Ordines pro perenni Regni, ac Augustæ Majestatis Vestræ Domus securitate necessarias, justas, ac Proficuas censuerunt, una cum Articulis ante coronationalibus, easdem uberius declarantibus, usque auspiciatissimum Majestatis Vestræ adventum, a Parte eorundem Fidelium Statuum, & Ordinum ultima manus imponenda speretur, tam pro uberiori hoc in Puncto Traetatu, terque et amplius felici Majestatis Vestræ Coronatione, post Subscriptum Diploma Regium, et Juramentum præstitum, in Termino, qui mutuo Majestatis Vestræ, et Statuum, Ordinumque Regni Consensu constituetur rite peragenda, quam quoad ea, quæ desideratam omnium Votis Pacem tangunt, è ré profecto fore; si Mattas Vestra Augusta, sua Præsentia Confesum hunc Diætalem condecorare, Fidelesque suos Status & Ordines consolari dignaretur.

Optassent quidem Status & Ordines ut Conditiones Diplomaticæ, Jura Regis, & Regni diserte declarantes, ac utriusque Partis felicitati in omne ævum propficientes, Cicyjus parare, Majestatemque Vestram Smam, eo Celerius ad Diætam invitare potuissent.

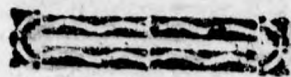
Difficultatibus interim ob Comitiam tanto Tempore dilata,

in ipso opere se se evolventibus distenti, non nisi improbo labore separatis Partim, Partim usque ad Felicem Majestatis Vestrae adventum, ut fundate credi potest terminandarum spê jam affulgentê, ad invitandam Majestatem Vestram se procedere posse existimarunt.

Et quemadmodum sincero corde Majestatem Vestram Præsentem venerari anhelant: ita firmam spem sibi faciunt, eandem altèfatam Majestatem Vestram, quæ Populis hætenus sibi cocreditis, Justitiæ, & Clementiæ uberrima dedit specimina, etiam Hungariæ, Primo inter Coronas suas Regno, quam largissime edituram, unaque benigne acquieturam, ut si adhibito licet omni Possibili conatu, usque desideratissimum Majestatis Vestrae adventum, Opus Diplomaticum ad suam consistentiam perducere haud pollet, exindeque eandem Majestatem Vestram diutius isthic morari contingeret, Casum in hunc, Status, & Ordines in plena libertate cæptum opus continuare, et consummare valeant, quo sic auspiciatissima quoque Majestatis Vestrae Coronatio, non nisi post plenarie perfectum, consummatum, & subscriptum Diploma, acceptatosque ante-coronacionales Articulos suscipiatur.

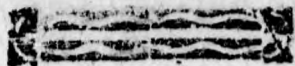
Convincetur sic Orbis Universus, Gentem Hungaram, Constitutioni suæ indivulso nexû adhærentem, ubi primum de ejus securitate certa est, et hoc pacto, nova illimitatæ erga Principem Fideiæ argumenta consequitur, seu in tenerrimo erga Regem suum amore, seu illibata Fidelitate nulli Gentium esse secundam. Qui in reliquo Gratiis, & Benignitati Mattis Vtræ SSmæ Nosmet humillime Commendants, cum omni submissione perseveramus. Datum ex Sessione nostra Diætali, Die 16-a Mensis Augustii 1790. Budæ celebrata. Mattis Vtræ SS-mæ, humillimi Capellani, ac Servi, perpetuoque Fideles Status & Ordines Regni Hungariæ, Partiumque eidem adnexarum; *Diætaliter Congregati.*

Külső-orzági Tudósítások.

Frantzia-ország. — A' Párisi Levelek szerint, a' Frantzok Királya Aug. 8-dikán már meg-gyógyult vólt tökéletesen. — Elő-fordulván Jul. 29-dikén a' Nemzeti Gyűlésben azon kérdés, hogy vajon a' mostani környül-állásokhoz képeest Frantzia-orzágnak Spanyol-orzággal való Familia-béli edgyezései, tovább is megtartásának é, vagy pedig nem, annyiba határozódott-meg a' dolog, hogy egy 6 személyyeből álló Commissio rendeltésék, melly Frantzia-orzágnak minden más Országokkal való kötéseit és edgyezéseit meg-visgálván, tégyen a' Nemzeti Gyűlésnek irántok illendő jelentést. — Ugyan ezen alkalmatósággal a' Kül-földi dolgok-nak Ministere *Montmorin*, azon emlékeztető irását közölte a' *Máltai Rendnek* a' Nemzeti Gyűléssel, mellyben az említett Rend, Frantzia országban való örökségeinek meg-tarthatását 's julsait kérte. Ezen végre-is a' Nemzeti Gyűlés egy különös Commissiot rendelni, és a' dolgot annak által adni olly móddal meg-határozta, hogy ezen Commissio magához, valamint a' Papi, ugy az Katonai, Tengeri, és a' Penziokra ügyelő Commissiokból, minde-nikből ezek között kettőt-kettőt magához vévén, minden környül-állásokat, nem tsak azokat pedig, mellyek a' *Máltai Rendet*, hanem a' *Lajos — Karmel — Lázár — Mihály* és *Szent Lélek* Rendjeit-is illetik, jól meg fontalván, azok iránt a' Nemzeti Gyűlést illendöképpen tudósítsák. Ezen Commissio mellé, a' Diplomáticának 2 tagjaiis ki-rendeltettek. — A' nevezett Minister *Montmorin* Aug. 2-dikán elejébe terjesztvén a' Nemzeti Gyűlésnek, hogy az Anglusok készületei a' Spanyolokat arra indították, hogy Frantzia-orzágot a' Királyi Familiák' köté-seikre emlékeztetvén, az illendő segítségét az Anglusok ellen kérnék: ennek el-igazítását-is a' Nemzeti Gyűlés a' Diplomática Commissiora bizta.

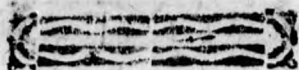
Svétzia és Orosz Országok egy más ellen, szá-rozon és tengeren edgy aránt készülnek. Tsak a-
gyan

gyan némelyek úgy vélekednek, hogy többször nem fogna az idén már köztök tengeri tsatára kerülni a' dolog: azonban a' szározon szakadatlanul folynak a' tsaták. Közelebbről az Oroszok, a' *Szavoláxi* Passusnál 1 Kapitányt, 1 Hadnagyot, és 1 Zászlótartót, 50 alattok való Dragonyolokkal edgyütt a' Svéddek között el-fogtanak. — Már majd bizonyosan meg-vagyon határozva azon kár-vallásnak nagysága, melyet az Oroszoknak a' Svéddek Jul. 9-dikén a' *Svenkzundi* ki-kötő helyben okoztanak: közön-ségesebben azt erősítik, hogy ezen kár-vallás 60 nagyobb rend béli könnyű hajókból, 260 el-fogott Orosz Tisztekből és 6000 Orosz köz-katonákból áll. A' Svédeknek Királya minden Országai-ban találtató Kormány-székeknél ki-hirdettetni meg-parantsolta, hogy valakiknek nap-számofokra szükségek vagyon, magokat jelentvén, annyi Orosz fogjokat fognak nyerni munkára a' mennyit kívánnak: e' mellett pedig nem kívánna a' Király, hogy tsupán tsak a' magok költségeken tartsák a' Svéddek a' nékik által adatott Orosz fogjokat, hanem minden fogollyért az Ország Kátsájából is különö-sön nyoltz — nyoltz Svéd *Stübert* fognak nyerni napjára.

Török-ország Konstantzinápolyból Jul. 22 dikén ezt írják — A' Török Udvar minden nálla lévő Idegen Követeknek ki-hirdettette, azon győzedelmet, melyet a' *Rudschuki* Basa Gysurgysonál az Aus-triai és Orosz öszve-foglalt seregen vett. (pedig az Oroszok között semmi sereg ezen veszedelemben jelen nem völt). A' nevezett Basa, így szoll tovább ezen tudófitás, az Aus-triaiakat és Oroszokat a' magok Lágerekben támogta-meg, és 4000-et közöttök meg-ölvén, néhány százat pedig fogságra tévén, egész ágyuzó Sergeket 's készületeiket el-fog-lalta. A' melly Kurir ezen hirt Konstantzinápoly-ba meg-vitte, a' leg-nagyobb győzedelmi szokott tzerimoniával, és ahhoz való módon fel-öltöztetve kísértetett-bé a' városba: a' nép előtt pedig ennek alkal-

alkalmatosságával közönségesen ki-hirdettetett, hogy nem sok idő múlva meg-fognának a' nép előtt mutatni mind azok a' győzedelmi jelek-is, mellyeket a' Török Sereg, az említett Gysurgysovi győzedelemben nyertenek, 's a' többek között sok elesettkeresztény Generáloknak fejeifognának a' városon meghordoztatni 's a' t. — A' Porta észre vévén, hogy az Austriaiak miatt *Viddin* veszedelembé forogna, parantsolt *Jussuf* Basának, a' volt Nagy-Vezérnek, hogy egész erejével óltalmára nyomúllyon ezen városnak, és *Mavrojéni* is 10-ezered magával foglalja magát ő hozzája. — A' mi *Mavrojényit* illeti, ő a' maga 10-ezerivel *Viddenhez* meg-is érkezett, de nem lézerentsésen, mert hárman tselédjei közül, 40-ezer Aranyait és sok más egyéb kintsét ellopván, el-szöktének. — Ugyan *Konstantzinápolyból* írják még ezt-is, hogy az *Angorai* Basa 4000 Lovasokkal érkezett-meg *Konstantzinápolyba* segítségül, és onnan tovább vette úttyát a' Nagy Vezér táborára felé. Az említett Basa, maga költségén állította fel ezen 4000 Lovaságot. — A' Porta a' Szerrályi Testeknek őrzői közül 4000-et kényszerített a' tengeri hajókra szállani, mivel kütömben a' tengeri katonáknak száma elégséges nem lett volna: ugyan ezek közül a' Nagy Vezér táborához is hasonló számmal rendeltettek. A' Szultánné Anyja is 500 katonákat állított-fel a' maga költségén, 100 Liástereket számlálván-ki mindeniknek Izeméllyére. — Ezekből az tettzik-ki, hogy a' Török Udvar erősen készül. — Nem csak az szározon, a' Nagy Vezér táboránál, hanem a' tengeren-is igen sok idegen Tisztek u. m. Svéd 's más Országbeliek vettek a' Törököknél szolgálatot: kik csak ugyan minnyájon jó fizivvel oda hagynák ezen gazdag kénye-
ret; mivel valamint a' *Konstantzinápoly* mellett lévő tenger szorosnak partjain, ugy az hajókon-is a' tengeri katonák között *Pestis* kezdett uralkodni. — Az a' hir terjedett-el az idegen Tiszteknek a' nagy Vezér táborához való meg-érkezésével, hogy éppen akkor egy Kurirja érkezett volna oda-meg

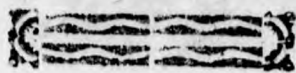

Potemkinnek, ki sokkal engedelmesebb fel-tételeket ajánlott volna ez úttal a' Portának, hogy sem ez előtt, és hogy ezen hír, a' Török nép között-is igen nagy örömet okozott; mivel az elés minden felöll szükülni kezdvén, a' népnek semmi kedve tovább a' háborúhoz nintsen. Annyira rá únt a' köz-nép a' Törökök között a' hadnak további folytatására, hogy nem csak a' Ministerek, hanem az egész Diván sőt maga a' Tsászár-is igen metskos irásokkal kezd gunyoltatni.

Utolsó jegyzések.

Az Oláh-orzági Aug. 3-dikán költ tudósítások szerint, még akkor ott igen keveset tudtanak a' békéségről, leg-alább még semmi kezdete az edgyezésnek nem volt; sőt ugy remélttenek, hogy mi-nek előtte ez meg-eshetnék, a' Nagy-Vezérral könnyen fegyverre kerülhetne a' dolog, ki is Gysurgysovnál a' Dúnán által tévén Sergeit, a' miéinketől leg-felnyebb / mértföldnyire fekszik. A' nagy Vezér tábora 80-ezer fejekből áll: részünkről pedig H. Koburg alatt 15 Batalionok, és 10 Osztályok táboroznak, nem meszse pedig hozzájuk 6 Batalionok állanak, kik, és még ezeken kívül 8-ezer Orcsok *Suvarov* alatt, ha a' szükség kívánni fogja, magokat H. Koburgal öszve foglalják minden órában. Bukerestből sok Bojérok takarodtak Erdélybe bé Brásóba. — A' mi Belgrádba és körül-bé lévő Sergeink jól meg-tekintvén a' dolgót, fülelni és vigyázni kezdettenek; minthogy nem meszse Vajdánál nagy Török Sergek kezdik magokat mutogatni.

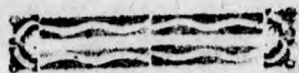
Költ Bétsben 24-dik Augustusban 1790.

Mi az ujjság Bétsben ?

Mi ? Erre nem könnyü a' felelet — itt bizony semmi nevezetes nintsen. Mit tsinál hát ilyenkor a' Kurir? — hazudni szégyelli — szót szaparittani nem okos emberhez való — hizelkedni tsalárdot- pletykálkodni Vén- aszszonyt illet. Hogy telik-bé hát az árkos? mert ennek török, szakad, meg-kell lenni. — Ugy, hogy iszunk, mint a' tsap, 's jó példát adunk Olvasóinknak. — Tegnap előtt vala *Ludovika* — az az, a' mi Felséges Királynénknak neve napja, — hogy ne ittunk volna hát ezen kegyelmes Aszszonyunkért két 3 pohár bort! — Tegnap *Sámuel* napja vala — mit tselekedtünk volna jobbat? ittunk a' *Sámuelekért*-is u. m. 2 P. 2 D. 2 I. *Sámuel* Urakért; sőt az *A* — tól fogva a' *V* — ig minden *Sámuelekért*. — Ma *Rufus* napja — igyunk a' Veres emberekért-is. — Te pedig *Deres* ballagj az üres Táskával, 's tsak azt vidd, a' mit vihetz.

Már el-múlt egy hete, hogy *Mária Klementina* fő Hertzeg - aszszonyt, ki most éppen a' 13-dik esztendőben jár, a' *Nápolyi* Királyi Korona örökös Hertzegjével, ki maga is éppen most 13 esztendős, ki-hirdették, és minden órán hittel fogják el-kötelezni egymást a' házossági életre — még pedig ugy, hogy sem a' Hertzeg ide nem jő Bétsbe, sem a' Hertzeg Kis-aszszony Nápolyba. — Hát, hogy esbetik-meg a' Lakadalom ?! Az esküdtetés lészzen per

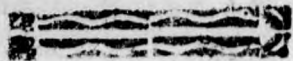

Procuracionem, az az : A' fő Hertzeg aszszonyka edgyik fő Hertzeg Testvérjének meg-fogja a' balkezét, 's ennek személlében jegyefsét képzelvén, le-telzi vele a' hitet — 's meg-van az egész historia — 5 esztendő múlva pedig, ha az Isten élteti ő Hertzegséget, meg-lészen az öszve kelés-is.

Minek-előtte ő Felsége II-dik *Leopold* a' maga kedves Vendégeinek elejekbe *Fiumába* indúlt vólna, egy maga tulajdon kezé-irását mondatik ki-botsátoznak lenni, melyben kegyelmesen azt rendeli, hogy a' fő Hadi Tanáts ennek-utánna egy valóságos — ugy nevezett — Hadi Collégyomból áljon. Az alatt mig ez meg-lenne-is, F. M. Gr. *Vallis* Mihályra bizta ő Felsége a' Hadi-tanátsnak Présidiumát mind addig, mig ez más lábra fogna állani, annak-utánna pedig, minekutánna ezen ujj Hadi Törvény-szék fel-áll, ennek örökös Présesse fog neveztetni. Ajánlja ő Felsége ezen munkában a' szorgalmatos Gazdaságot, melly-szerint ugyan kinek kinek a' magáé meg-adafsék, de a' szükségtelen költségek el-töröltessenek, vagy leg-alább meg-kiszebbittessenek. Ezután mind azt, valami tsak a' Hadi Tanáts-széken történik, kívánnya ő Felsége tudni; melyre nézve ezután minden Tanáts gyűlésben egy egy fő Hertzeg jelenik-meg, ki ő Felségének mindent, valami tsak ott történt, fel-fogja adni. — Ezen Hadi-Collégium következő Férfiakból fog állani: u. m. az Idő szerint való Présesből F. M. Gr. *Vallisból*; a' Lovas Seregnek vezére *Tige*, Fő-Hadi-Fegyvertármester *Rrovné*, Feldmarfal Lájdinánt Gr. *Vartensleben* és *Czesvits*, 's megint 2 Generál Májo-

Májorokból, kiket ő Felsége még meg-nem kívánt nevezni, minthogy ezek közül talám még Obesteri rangal lehet valamellyik, a' mint vélekednek, és még ennekutánna fogna Vezéri rangra lépni. A' többi Tagjai ezen Hadi Collégyomnak az eddig vólta-akból telnek-ki. 's t.

Ugyan ezen irásában ő Felsége következő fő Vezérségeket; következő fő Vezéreknek adott által: — A' Tseh-orzági fő Vezérséget által adta a' Lovas Sereg Vezérének Hertzeg *Hohenlohnak* az Erdély-orzági utóbb vólt fő Vezérnek. — A' *Morvait* Fő-Hadi-Fegyvertármester *Klerfónek*. — A' belső *Austriait* Fegyvertármester Gróf *Kollarédó* Venzelnek. — A' Magyar országit Feldmarfal Hertzeg *Koburnak*, kinek segítségül melléje adták a' Lovas Seregnek Vezérét Gr. *Kinjszki* Jofefet. — Az Erdély-orzágit adta a' Lovas Sereg Vezérének B. *Barkónak*. — Az alsó *Austriait* Feldmarfal *Bottának*. — Az *Austriai* Belgiumit Feldm. B. *Bendernek*; — kinek a' Lovas Sereg Vezére Gr. *Vurmzer* mellette lészzen mind addig, mig a' jelen való belső nyughatatlanság le-nem tsendefedik, ki az után kétség kívül Gallitziai fő Igazgató fog lenni. — Generál Májor Hertzeg *Vürtemberg* (a' meghólt kedves *Erjébeth* Hertzeg-afzizonyunknak Testvére) Feldmarfal Lájdinántá tétetett, és *Luxemburnak* Komendánsává. — A' múlt héten vala a' *Mántovából* érkezett Députá usoknak-is Audentziájok ő Felségénél. Ezeknek minden kérések tsak abból áll, hogy engedné-meg ő Felsége, hogy ők ennekutánna többég a' *Májlándi* Kormányozás alatt

ne légyenek, hanem légyen magoknak tulajdon Törvény-székek, mint hajdon, a' II-dik *Joséf* Uralkodása előtt. Erre ő Felsége kegyelmesen azt méltóztatott felelni, hogy ez után *Mántovanak* maga Törvény-széke lészzen, és egyedül Bétsbe fog apellálni. — A' Kolonai Papi Fejedelem *H. Maximilián* is váratik Bétsbe, és a' mint erősítik, *Ferentz* és *Ferdinánd* fő Hertzegeket, a' Nápolyi Királyi *H. Kiss-aszfzonyokkal* ő fogja öszve-adni, és annak-utánna a' *Frankfurti* Koronázásra az Udvarral edgyütt fog indulni.

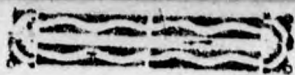
Az Auszriai Birodalmokból már ez után igen kevés hadi-tudósításokkal fogunk szolgálni — tsak ugy gondolkozunk. — Azonban — tsudálatos! még Augusztusnak 8 dikán költ Levelek-is érkeztenek hozzánk az Oláh-orzági Tábortól, hól még ekkor tsatázó vigyázattal valának Sergeink, és *Belgrádból* is Aug. 16-dikán ezt irják: „Egy néhány napoktól fogva az a' hir támodott itten, hogy a' *Skutari* Balsa egy Táborral, melly 20000-től fogva mint egy 30000 főből állani mondatik, útban vagyon *Valjevó* felé *Serviában*. Mi légyen ebből igaz, és miért történnyék ez, kétség-kivül rövid időn meg-hajuk. — Azonban a' mi részünkről is olly ellent-állásra való készületek tetetnek, mellyek a' hadnak további folytatására egyenes ujjal mutatni láttatnak. *Belgrádba* ágyuk költöztettetnek: a' még nem egészszén kész Sántzokat *Belgrád* körül rontják, nehogy az ellenségnek szolgálatul lehelsenek; étzaka a' *Várba* senkit bé-nem bocsátanak: a' Szélső-vigyázatokat erősítik. — *Ujj-Patánka* és *Pán-*

tsova-felé-is ágyuk mondotnak költöző félben lenni, és ugyan ide egy néhány *Sqvadron Czartorinszki* Sergebéli *Vasafok* már meg-indúltanak.

Ennek-előtte az hir támodott vala Bétsben, hogy 6 igen gazdagon öltözött Magyar Urak jelen-vén-meg az *Udvari Traktérnél Schönbrunban* 2 — 2 R. forintért ebédelnek vala, és Budai bort kérének. Midőn ezt tettenek vólna az asztalra, 4 Kupa *Auftriai Ó-bort* parantsolának, és a' Budai bort ebben hivesittik vala 's t. mely 4 Kupa *Auftriai borért* 4 aranyot vett vólna rajtok a' *Traktér* 's t. Ezen költemény ugyan már rég hazugságnak tartatik Bétsben; de minekutánna a' *Grátzi Ujjság* és ez után a' *Bétsi* 'szárnyáló Levelekben tsak ugyan ezen költemény meg-jelent vólna, azon *Udvari Traktér Ján Ignátz* Ur maga tulajdon Keze-írásával és petsétjével adott egy bizonyság Levelet, melyben azt erősti, hogy ezen dolog nálla soha sem történt, és hogy tsupa költemény légyen. — Vigyázni kell hát a' *Hazabéli Német Ujjság-íróknak*, hogy az e-féle hamis költeményeket meg-tzáfolhassák.

Oláh Országból ezt írják. — „A' *Törökök*, kik *Gysurgysovnál*, a' *Dunán* által költözvén, táborba szállottanak vólt, ismét kezdenek visszafelé takarodni; mellynek ezt az okát gondollyák lenni, hogy *Potemkin* nagy Sereggel nyomúl *Ismail* felé, *Suvarov*-is meg-szállotta *Brajlovát*, *Koburg* pedig midőn 9000 *Oroszok* segítségére érkezvén, uj-janton nagy erővel indulna *Gysurgyyov* ellen, éppen akkor vette az ellenkező parantsolatot.

Kassáról írják: — Itt nállunk egy Paraszt Legény az *Alvintzy* Regementtyébe el-verbuválván magát, az Attyára, a' ki az el-múlt Szombaton a' héti vásárra egy szekér búzával jöve-bé, rá akad, 's kéri hogy adjon neki egynéhány forintot utóljára, ugy-is vagy látja ötöt többé vagy soha sem, mert már ő katona. Egy krajtzárt sem adok Lélek kurva az Anyád, felele az Apja: hirem 's akaratom ellen a' mit tselekedtél vedd hasznát, egen vagytok otthon, kell azoknak-is, az Anyád-is sir, te miattad, bűt keferüséget hoztál az én fejemre, eredj lodúlj előllem, nem kellez. A' fiu el szomorodva kér ha tsak három forintot-is, azt állítván, hogy ő neki soha sem ad többé, hiszen eleget árult ma Kend (mondá) a' búzából, adhat. De az öreg a' szavát sem akarta halgatni. Adjon Kend Apa, bizony meg-bánnya kend ha nem ad. Ekkor még jobban öszve-szidta fenyegetődzéséért. Fel-tüzesedik az ifjú Recruta, hirtelen meg-kapja az Apja kezét, 's kiált Káplár Uram! *Recrutám van*, az eb a — t *Recrutám van!* Mundúrt hamar, ehen bé-adta a' kezét ne! A' Káplár előtt menti magát az öreg, hogy az nem igaz vólna, és hogy ő Apja ennek. De a' fiú: Nem vagy illyen szedte vette vén embere, ha katona vagy, süveget hamar az eb a — nak a' fejébe, nem kell ennek hinni Káplár Uram, hazud e'. A' Káplár hitt neki, 's az öreget fel-öltöztetik, 's fél nap katonáskodván 12 forintért nagy Instántziájára ki-eresztik. Ekkor mond a' fia: meg-mondám Apa ugy-é, hogy megbánod, jobb lett vólna, ha nekem 3 forintot adtál vólna, most nem kellene 12-töt fizetnek.

Külső országi Tudósítások.

Anglia. — Az Anglus népnek szeméi előtt sokkal tsekélyebb dolognak tettzik a' Király Ministereinek 's különösön *Pittnek* a' Spanyol Udvarral kezdett, folytattatott 's nagyobbára el is végeződött perlekedése, hogy sem a' készülétekre tett költséget meg érdemelte volna. Mi szükség volt erre? — így szollanak: — minthogy a' Spanyol Udvar az Anglus Udvarnak leg-első jelentésére magát önként ajánotta, hogy a' *Nootkai* Tenger öbölben el-véte-tett Anglus kereskedő hajókat vízfőz adattya. — Meg-fizetik é a' Spanyolok tett költségeinket? — fel-állithattuk é, a' *Nootka* béli hajókázásunkat, kereskedésünket és a' halászat béli szabadságot? — Sőt ha mind ezeket véghez vihettük volna-is — meg-fordul é mostani hadi készüléteinkre tett költségünk 100 ezrtendők alatt, az Északi Amériká-nak Nap-nyugóti partjain fel-állitandó kereskedésünkből? — A' Ministereknek barátjai erre azt felelik, hogy eleget tselekedett *Pitt* a' Nemzetért e en dolog által: mert meg mentette azt azon gyalázattól; mellybe a' Spanyolok által kerítettethett volna, és az Anglus Nemzetnek ditsőségét nevelte. — Azonban a' hadi készülétek semmit nem szűnnek; mellynek okául a' Ministerek azt adják, hogy valameddig az Északi háborgások le-nem tsendesednének, 's mig a' Spanyol Udvarral való tökéletes végzése az egyezésnek az Udvaroknak utolsó áll irásával meg nem petsételtetnék, addig a' készüléteket-is félbe szakasztani nem lehetne.

Orosz Ország. — A' Pétervári Levelek szerint, következő keze irását küldötte az Orosz Tsálszárné a' *Naszszau* Hertzeghez, a' *Svenkzundi* ki-kötő helyben Jul. 9-dikén szenvedett szerentsétlen meg-verettetése után. — „Én még el-nem felejtettem azt, hogy a' Hertzeg, *Délen* és *Északon* (érti itt a' Tsálszárné a' *Fekete* és *Báltikum* tenger) 7 versben volt Győzedelmes. Az a' mit az Her-

Hertzeg most ki-állott, nem egyéb vólt, hanem egy kemény szélvész, melly is egy ugy a' tengerhez szokott emberben, a' millyen az Hertzeg, nagy meg-változást nem okozhat. Az Hertzeg Nékem szolgált, most-is Nékem szolgál, tovább is Nékem fog szolgálni, hogy az ez úttal szenvedett kárt kipótolhassa: melly bizodalommal vagyok 's a' t. — *Benderből* azt irjak, hogy meg-értvén H. *Potemkin* a' Törököknek a' *Fekete* tengeren esett megverettetéket, és Konstantinápoly felé való vizsza szaladásokat, parantsolatot adott, hogy *Otzakovnak* kö-falai a' leg-nagyobb szorgalmatossággal rontassanak, míg-nem a' föld színével egyenlővé tétettetnek. Ezen időtől fogva a' több erősségek is, a' mellyeket az Oroszok a' Törököktől a' jelen való háboruban el-foglaltanak, hasonló módon rontatnak és töretnek. *Otzakovnak* kö-falaiból a' leg-nagyobb és erősebb darab kövek ki-vállogattatván, *Kinburnhoz* takarittatnák keresztül, az hól *Kinburn* mellé még edgy nagy erősség fog ezen kövekből épittetni, melly kettős erősség által, a' *Limán* nevü tenger-öbölbe való ki 's bé hajókázás óltalmaztatik ezen-túl minden tilalmas hajók ellen. Ezen rendeléseiből 's készületeiből H. *Potemkinnek*, némelleyek méltán olyan következt húznak - ki; hogy ha szinte kéntelenítették is az Orosz Tsászárné egyéb el-foglalt helyeket 's öszve-rontatott erősségeket a' Töröknek a' Pruszszus Szövetség miatt vizsza botsáttani: Krimiónak vizsza adásán tsak ugyan nem-is gondolkodik: melly annyival-is inkább bizonyos, hogy mind azon Tatárok Krimióban, kik még a' Portával tartani gondoltatnak, bellyebb takarittatnak mint hallatik az Országba, Krimióba pedig *Potemkinnek* azon Tatárjai szállitattanak mint lakófok, a' kik az Orosz Birodalomhoz hiveknek gondoltatnak.

Spanyol-ország. — A' Spanyol Királyi hajós Sereg ki-indúlt ugyan Jul. 20-dikán a' *Kádixi* ki-kötő helyből a' tengerre; de nem valami ellenség

993
ség ellen: hanem az *Atzori* szigetek körül állapodott-meg, az hól 2 hajókra várokozik, mellyek *Peruból* 14 Millio Piáfterekkel vagynak útban Spanyol ország-felé. Ezen Királyi Kintsnek kísérésére 's minden történetekben való óltalmára evezett hát ez szerint-ki a' Spanyolok hajós Serge, a' tengerre. — Tudjuk hogy már 2 esztendőknél el-follyások alatt, valamint előbb Angliában ugy az után Frantzia-országban-is munkába vétetett, és törvényesen is folytatott az Afrikai Négerekkel való kereskedésnek el töröltetése: de olly erősen vagyon öfzve foglaltatva ezen szegény fekete rab szolgáknak baromi sorfok, a' meg nevezett Országok Amerikai kereskedéseknek virágzásával, hogy az, ennek megtsökkenésétől való felelem miatt még eddig az ideig tohol az edgy Északi Amerikai ujj Közönségestársaságon kívül, el-nem töröltethetett. A' jelen való időben már még a' Spanyolok-is szivekre vévén ezen dolgot, minden módon azon munkálódnak, hogy a' mennyiben lehet magok részéről ezen nyomorúlt sorfú emberekkel való nem emberi bánásnak véget vessenek.

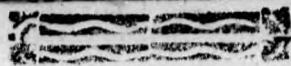
Frantzia ország. — *Páris* Aug. 10-dikén. Mindenek emlékeznek a' Párisiaknak azon motskos tselekedetekre, midőn tavaly Okt. 6-dikán a' *Verfáliai* Királyi Udvarra réá rontván, a' Királyi Familiát a' Királynénak élte-veszedelme között, lehet mondani, mint fogjot Párisba kísérték. Ezen tselekedetnek, egy bizonyos arra rendeltetett személyekből álló Tanáts, 10 hónapoknak el-follyások alatt végére járván, nyilvánságossá tétetett most; hogy egy *Miklosnak* öltözött, vagy *nagy szakállú embernek* neveztetett személyen kívül, ki ezen alkalmatossággal a' Királyné körül 2 Gárdistákat ölt-meg, 's még valami húszig való Afzszony ruhába öltözött személyeken kívül, ezen dologban a' Nemzet Deputátusai közzül 2 nagy emberek-is u. m. az *Orléánsi* Hertzeg, és *Gr. Mirabó*-is magokat belé elegyítették. A' fellyebb említett Tanáts, melly a'
Fran-

Frantzoknál *Chateletnek* neveztetik, egy emlékeztető irást terjesztett közelebbről a' Nemzeti Gyűlés eleébe: mellyben a' többek között azon való örömet jelenti, hogy hofszas és terhes fárodozása után a' Tanátsnak, tsak ugyan világozságra jött az, hogy kik lettenek légyen azok a' személlyek, kik igaz hazafiságból vezéreltetve mentenek Okt. 6-dikán Versáliába a' Királyi Udvarra; kik pedig azok, a' kik roszsz tzellyokat az hazafiu indulat alatt palástolván, olly dolgokat követtenek-el, mellyekért büntetést érdemlenek. A' bünösöknek száma között tanáltatván fájdalmára a' Nemzetnek, annak 2 Députátussai-is, u. m. az *Orléánsi* Herceg és Gr. *Mirabo*-is: ki-kéretnek már most mindketten, hogy vagy ártatlanságokat oltalmazzák, vagy pedig, ha bünösöknek tanáltatnak, ezeknek a' Nemzeti Gyűlés, mint *Törvény-adó Test* párttyokat ne fogja, hanem mint maga tagjainak, az igazságnak fegyvere által fizettefsen.

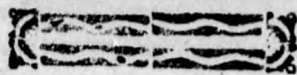
Német-ország. — A' *Lüttikhi*ek közönséges Ujjság Levelokban hirdettették-ki minden felé azt, hogy költemény lett légyen azon hir, melly szerint nem régiben 3000 Lüttikhi rendes katonák magokat a' Brábántziai Pártosokkal együve kaptolván azokkal edgyütt ütöttek volna az Ausriaiakra Limburgba: sőt azt-is adják tudokra mindeneknek, hogy ők az Ausriaiakhoz mindenekben olly módal szándékoznak viseltetni, mint leg-igazabb Neutrálitákhoz illik. — A' Német Birodalomtól a' Lüttikhi ellen rendeltetett Sergek, ismét viszfanyomúltanak a' magok fekvő helyekre, az honnan közelebbről *Hasselt* felé ki-mozdúltanak vólt: holott minden azt gondolta, hogy már most tovább is fogják szorongatni az el pártolt lakófsokat, mint-hogy leg-előbb-is szerentsésen verték vólt viszfza a' Lüttikhieket. Meg-lehet, hogy a' Birodalombéli Sergeknek ezen magok viszfza hívását-is a' *Rájkhem-bakhi* edgyezés okozta; a' mint hogy a' leg-ujjabb hirek szerint, bizonyos punktumokat mondatik a' Prusz.

Pruszszus Király a' Lüttikhieknek elejekbe tettnek lenni, mellyek alatt ha az engedelmeiségre vizsgálva nem térnének, a' Pruszszus Király is 6000 fegyveres Serget fogna ellenek küldeni. A' fel-tételekre való feleletet pedig, 3 napok alatt kívánnya a' Pruszszus Király.

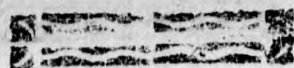
Auftriai Belgium. — *Brüsszel* Aug. 3-dikán. A' Brábántziai Státus meg-értvén a' Pruszszusnak Auftriával tett edgyezését, minden meg-indulás nélkül ki hirdettette azt a' nép között: tagadja mind azonáltal azt, a' mi közönségesen *Vandernótról* 's ezen Státusnak más több tagjairól hirdettének, hogy a' *Leopoldal* való edgyezést a' nép hire nélkül munkába vettek volna alattomban. — A' Brabantziai Berlinbe mulató Agenseknek tudósítása, mellyel ök a' Státust, a' Rájkhembakhba véghez ment dolgok iránt tudósították, ide megyen-ki rövideden. — „Az Auftriai Udvar réa állott, hogy a' Töröknek minden tölle el-vett földjeit vizsgálva adja, némelley széleken lévő Városokon kívül, a' mellyeket magának meg-kiván tartani, ha a' Török véle abban meg edgyezik, hogy ezeket nálla, u. m. az Auftriai Udvarnál, meg-hagyja: ezért ellenben az Auftriai Udvar is a' Pruszszustól azt kívánnya, hogy a' Király is edgyezzék meg a' Belgáknak az Auftriai Udvarnak hatalma alá való vizsgálva jövetelben: a' mi azonban illeti azokat az országokat, mellyeket az Oroszok a' Törököktől, vagy tsak magok erejek által, vagy Auftriának segittsége által el-foglaltanak, noha ezekre nézve az Auftriai Udvar semmit nem ígérhet, könnyen el hiszi azt mindazonáltal, hogy az Oroszok is meg-fognak elégedni egy kis darabotska tartománnyal, és az abban lévő fő erőseget is el-fogják rontani, ha a' Törököknek kíványsága a' tanál lenni. Sőt még ennél is többre ment a' Bétsi Udvar, és meg-edgyezett abban, hogy Khotzimon kívül mindent vizsgálva enged a' Töröknek, mellyet egyedül, míg a' békeiség tökéletesen meg-lereztetik, meg-fog tartani: azért mivel Khotzi-

mot az Oroszokkal egybe foglalt erővel vették-meg az Auszriaiak, 's ugy edgyeztek-meg edgy-más között, hogy azt a' békefészek meg-szereztetéséig viszsa nem fogja adni: mihent pedig az Oroszok a' Törökkel békefészekre lépnek, kötelezi a' Bétsi Udvar magát, hogy ezt-is viszsa engedi haladék nélkül; sőt ha az Oroszok békélni nem akarnának, nem fogja őket segíteni. Továbbá a' Pruszsziai Udvar-is kötelezze magát erre, így szólnak tovább a' Belgáknak Agensei a' magok tudósításokban, hogy a' Király mindent el-fog követni a' Belgáknak a' *Leopold* páltzája alá való viszsa térítéseiben. A' Pruszszus Király maga-is akarta ezen dolgokat garantérozni: de az ellenkező fél ezt mondotta, hogy nem volna az szükség, midön már Anglia, Hollán-dia, és Német-ország garantérozta; mivel Német-országhoz Pruszszia is oda értetnék. Tsak ugyan a' Király el-nem állott azon kívánságától, hogy a' Gárantérozó, vagy az edgyezésnek punktumaiért jót álló Hatalmaságok között, személ'yesen is befoglaltassék. Már most valamint az Auszriai, ugy a' Pruszsziai Sergek-is olzlanak, de nem fognak fegyverekből ki-öltözni, az az, hadi lábbon fognak maradni. A' Pruszsziai Udvert minden módon el-akarták hitetni, hogy magát a' Belgak dolgában nem elegyithetné, a' nélkül, hogy tiszteletét 's méltóságát az által, a' mas Hatalmaságok előtt nem kitsinyittené. De *Mi*, (az Agensek Berlinben) ezen okoskodásnak minden mesterséggel ellene kívántunk állani. Nékünk jó volna meg-betsülni a' Frantzok barátságát. Hasznosabb volna a' velek való szövetségünk, mint a' Pruszszizussal, melly utolsó min-

minden 10 esztendőben háboruba elegyithet bennünket Német-országban 's a' t., — Midön a' Brábántziai Státus az Agenseknek ezen tudósítását kihirdettette, hozzá tette egyfzersmind azt-is, hogy semmit a' Státus az idegen Udvaroknak együtt való edgyezéseikre, nem nézne; — lépjenek ök egymás közt éppen olyan kötésekre, a' millyenek nékiek tetzenek: ök magok pedig edgyel-is azok közzül semmi alkura lépni nem fognának, ha az előre való Artikulufok közzül a' leg első ezen az Artikulufon nem kezdődne: *hogy a' Belgák örökösön mástól nem függöknek fognak maradni.* — A' nép ugyan csak itt sem mindenben és mindennek kezd már hitelt adni: sőt a, mint másfzor-is iratott vólt, szemmel tartatnak a' *Vandernótok*, ne hogy bútsuzatlan mennyenek-el Brülzfelből. — *Limburgból* ezt írják a' folyó hó napnak 14-dikén: hogy innen a' pipájokkal üzték ki az Húszárok a' Brábántziai Pátriotákat. Ezen Pátrioták közzül 2072-ten *Herve* és *Batist* között táborba szállván, körül fántzolták magokat, és Sántzaikra 10 ágyukat vontattanak-fel. Ugyan azon napon Kapitány *Asper* az alatta lévő már esméretes 90 emberekkel a' Pátrioták-felé közelítván, senki sem kételkedett rajta, hogy a' dolog tsatára nem fogna kerülni: annyival-is inkább, mivel az Auszriaiaknak egy 4 száz fejeből álló segítsége éppen alkalmas idöben érkezett vólt meg, és kevés hijjával 5 százra szaporodván, a' tejendő próbának jó ki-menetelét lehetett remélleni. 13-dikban kellett volna meg-esni az ütközetnek, melytől Limburgnak Izerentsés, vagy Izerentsétlen állapottya füg.

függött. De szerentsés tsata! — midőn az Auszri-
aiak táborjokba keresnék az ellenséget, nem taná-
lának egy Lelket-is: mert még éjfélnél mindenestől
fogva fel-pakkolván, virrattkor *Fléronnál* tanálták
magokat a' Pátrioták. Az ő vezérek azzal biz-
tatta őket, hogy 2000 Lüttikhiiek fognának min-
den órán hozzájuk segítségére érkezni 2 ágyuk-
kal edgyütt. Az ágyuk ugyan valósággal-is útban
mondattak lenni: de nem vehették hasznát a' Pá-
trioták: mivel egy hegyen 2 pipájokba tüzet ütő
Húszárokat észre vévén, annyira szaladtanak, a'
mennyire tsak láttanak szemeikkel. — Ezen ijed-
tségben a' Lüttikhi kapuk felé vették útjokat: de
itt-is magok előtt a' kapukat bé-zárva tanálván,
fő nélkül tévejegtének, mint a' pásztor nélkül va-
ló juhok, apró Sergekre el-olozolva. Ezen ijedtsé-
get egy Húszár pipa tselekedte: és így 2072 Pá-
triotákat egy Húszár pipa kergetett-ki Limburgból.
Már most a' Limburgiak azt mondják hogy hálat
adnak az Istennek, hogy egy pipa által ezen Ka-
nibáloktól, ember évöktől, meg-szabadulhatta-
nak. Más helyen *Bovigné* mellől-is alkalma-
sint véres fővel indultak útnak 's mentek a' Mó-
sa vizén kereftül a' Brábántufok. — Az ujjabb
hirek szerint *Namurra*-is réá ütöttek a' miénkek,
's azt mondják, hogy 3 órák alatt bé-is vették völ-
na ezen Vároft. — Tsak ugyan meg-lehet, hogy
mind ezen hirekben tanáltathatik valami, a' mi
az igazságnak nem állaná-ki leg-elevenebb proba-
tüzit; — különben mit? — nem olly dolog, hogy
a' pipa-is ne tehessen tsádákat, kivált ollyan kön-
nyü futók közt, mint a' Belgák.

Tudósítás.

Wéber Simon [Péternél, Posonyi és Komáromi Könyvtárnál találtattnak más Magyar Könyvekkel együtt, im ezen következők-is:

A' Istani folyó Török háborúra tzelező Generalis-nyeltyeket Gróf G. J. Magyar Lovas Generalis-nyeltyekéig irt 1789-dik elztendőben, mostan pe- a' Magyar Ifjaknak kedvekért, egyszer smind Nemes Bandériumokból a' *Márs Mezejére* ki-szál vágyódokéit közre botsátott. 8. *I Hadi* zokról irtt szép és hasznos Könyv, a' közel ő *Pesti Vásárig kész lesz, és ki ki Véber* ott n a' *Hatvani kapu mellett, Kerékjártó Ha-* zc *neg-kaphatja.*

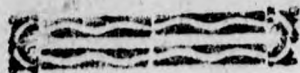
Egy Falusi Notáriusnak Budai Utozásra, mellyet on on maga abban esett vizsgáltságaival együtt, az el-aludt vérü Magyar szivek' fel-lerkentésére és mulattságára e' Versekbe foglalt. 8. 30 kr.

Nándor-Fejér-Várnak meg-vetele, mellyet Belgrád és annak Komendánsa között eshető képzelt beszélgetésben Versekbe foglalit, és Hazánk' élő nyelvén közre botsátott Gróf G. J. Magyar Lovas Generalis. 8. — 10 kr.

A' Nemes Magyar Dámákhoz és Kis-Afzszonyokhoz szóló Verlek, mellyeket egy meg-változhatatlan buzgó szivvel biró Hazafi, a' most közelebb történt változásokra nézve a' meg-nevezett szép Nemnek mulattságára és gyönyörködtetésére ki-botsátott. Egy Kuprumba metzett Magyar Dalal edgyütt 4-to — 10 kr.

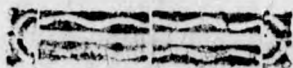
Jelentés.

Hazánknak egy nagy tekintetü Fija jól érezvén, melly igen fogja segitteni Anyai Nyelvünknek el-ter-

el-terjedését 's gyarapodását az, hogy ha Iróinknak Játzó-szinre készített darabjaik nem tsak olvastatnak, hanem közönségesen el-is játszódtnak, nevezetes jutalmat rendelt annak a' Játzó Seregnek, a' melly *Kazintzy Ferentz Urnak Hamletjét* illendően el-készülvén, Budán el fogja játszani. Az pedig a' kire ezen Rendelés tellyesítése b. attatott olly igyekezettel vagyon, hogy a' *Hamlet*' játszására öszve-szerzendő Sereg az után *Alzirt, Meropot és Tancredet* játzsa; és így végtére egy Magyar Játzó Seregünk légyen, a' melly mig kívántatni Budán és Pesten, az után pedig Székes Fejérváradon, Nagy-Szombatban, Posonyban, Győrben, Esztergomban, Debretzenben, Nagy-Váradon, Miskóltzon, Kálsán, Kolosvárt, és Szebenben is mulasson. Illy Nemes elő-segéllés után, a' millyet az említett nagy Hazafi ajánl, nints egyéb hátra, hanem hogy azok, a' kik magokat azoknak a' személyyek fel-vállalásokra, mellyek *Hamletben* elő fordúlók, alkalmatosoknak érzik, Budán a' *Strohmájer Ur Könyv-áros* boltjában (hol *Hamletek* elegendő számmal vagynak le téve) magokat jelentsék, és onnan további útastást kérjenek. Leginkább az fog a' fel-vétetendő Játzóknban tekinteni, hogy tiszta Magyar Accentussal szóljanak, és beszédeken idegen íz ne esmertessék. — Remélnjük hogy az említett jutalmon fellyül Nyelvünknek Szeretete, (mellynek boldogításával Maradékaink előtt olly méltán ditsekedhetik mostani századunk) ezen szándéknak tellyesítését nem teszi sikeretlenné: valamint más részről azzal hizekedünk magunknak, hogy a' meg-nevezett daraboknak belső érdeme, és a' Játzó személyeknek illendő el-készülfek minden Néző' helyben hagyását meg-nyeréndik.

Költ Bétsben 27-dik Augustusban 1790.

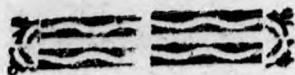

B E T S.

Felséges Urunkat minden órán várjuk vissza. — Tábori Fegyvertármester G. *Brouné* rendeltette vala arra, a' mint értésünkre esett, hogy az Austr. Belgiumba menő Sergeket ki-vezérelje. — Feldm. G. *Kollorédó*, minekutánna a' Morvában lévő Tábor el-bomlott, megint Bétsbe vissza-érkezett. — F. M. Lájdinánt *Kinszki* Ferentz és *Tertzy*, nemkülömben vissza jöttek a' Tábortól, és Bétsben vagynak. Az első Bétsben fog Brigadérosnak maradni. — Konstantzinápolyból Levelek érkeztek *Velentzén* keresztül Bétsbe; mely Levelek szerint, a' Török hajós Serég *Anapánál* meg-verte volna a' Muszka Serget; de ezt ennekutánna haljuk meg bővebben. — *Abdi* Basa; Belgrádnak utolsó Komendánsa meg-holt.

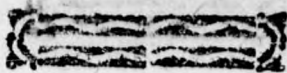
Ferentz fő Hertzeg újra nyavallyás bádgyadozókat érez; noha hitelsének tzélban vett Kedvesét, s azzal edgyütt Felséges Attyát minden kedves Vendégeivel edgyütt Septemb. 6-dikán Laxemburgba nagy ohajtással várjuk.

A' Konstantzinápolyi Rabházból; a' múlt Májusnak 20 dikán költ Levelében azt írja egy Auszriai Zászlók alatt viaskodott fogoly Tiszt, hogy a' mi ott lévő nyomorúlt foglyainknak szánakozásra méltó sorfok igen keserves. Még a' Tiszteknek-is, azon kívül, hogy vitéz tagjaikat rab lántzok terhelik, a' fetét kö-falak jukain bé-nyujtott szároz kenyérhez is kán van szerentséjek. Ezen rendkívül való szen-

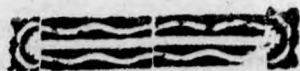
vedés, szomjuság és éhség vala az a' hamis Apostol, ki egy F* nevezetü, hajdon *Orosz* Sergebéli Zászlótartót, 2-szer 24 órákig tartott küzlködése után, Májusnak 11-dikén a' *Mahumed'* hitére tántorította. — *Életet keresett — adj örök életet Uram néki !!!*

A' *Smirnában* ki-ütött *Pestis* megint *Konstánzinápolyig*, sőt a' mi veszedelmesebb egész *Peráig* el-hatott, és innen minden menedék helyet keresőket ki-rekesztett. — Bétsben-is a' közelebb múlt 2 hónapokban sok véletlen halálok estenek, rész szerint a' mérgesen ki-ütött himlő és más nyavallyák által. A' leg-szebb *Leányka* meg-himlözék a' *Leopold* városban, és kétszer 24 óra alatt a' földbe vala téve ez a' szép virágszál — Egy *Vendégfogadás*, ugyan itt eszik iszik vatsorán, le-fekszik a' *Felesége* mellé — egyszer tsak el-jajdúl 's meg-hal. — Egy *Könyvkötő Legény* a' *Nénnyihéz* mégyen a' napokban, 's midőn beszélgetne vele, tsak megnyilallik a' feje — el-jajdúl — 's egy 2 pertzenték alatt meg-vala halva. Már most miólta igen szép hives reggelek szoktanak járni, az efféle véletlen halálok nem tapasztaltatnak. — Itt Bétsben egy nagy gyászos bé-borított szekeren szokták a' *Halottat* a' temető *Sirba* ki-vinni, minden lárma, ének-szó és kifizők nélkül. A' napokban azt parantsolá *Felséges Aszszonyunk*, hogy ennekutánna ezen hólt testeket vivő szekér nappal az utzákon ne járjon, hanem étzaka vitesőnek-ki a' hólt testek, és már a' szerint vitetnek.

Hazánkbeli Tudósítások.

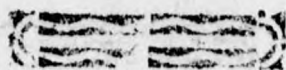
Pest Vármegyéből ezt írja egy jó Barátom: — „Az itten Uralkodó drágaságot le-irni lehetetlen; mellyet csak abból-is által látni, nem kétlem hogy elégséges vólnál: — itt egy szekér széna 30 — 35 R. forint — egy mérő Búza 6, egy mérő Zab pedig 4 for. és 30 krajtzár. Borunk elég lesz; de a' Barmaink ezzel ki-nem telelnek. — Erdélyből azt írják, a' Nagy Szomos mellől: „Itt nállunk a' Búza és Törökbúza igen jó, de a' Mezőségen felette szegény — sőt Erdélynek több részeiben-is. Nállunk egy véka Búzának 1 forint 8 kr. az árra, egy véka Törökbúzának 12 garas. Ezen a' vidéken kevés szénát tsináltak — de sok Borhoz van reménységünk — Jobb is ez az ember táplálására, mint a' széna. Ugyan innen értyük, hogy egy *Leés Aknai* Menyetske, ki születésére nézve Magyar országi, az Urát meg vetvén, egy Rabmódra élő vastag nyakú Törökhöz folyomodott gustusért, mely eránt most foly a' nagy Per. A' Kiss-Szamoisal öszve-follyó Nagy Szomos mellett ilyen Afzszonykák találkoznak — és ebből láthatni, hogy nem csak a' Belgrádi Török Afzszonyok szerették vala meg a' Húszárokat, hanem a' Magyar Afzszonyok-is a' Törököt. — Erre az egész Perre nékem csak az a' feleletem: *De gustibus non est disputandum.* — Felekről azt a' tudósítást vészszük, Aug. 9-dikén, hogy Kolosvárt, a' Városi Tanáts-széknek ujittása fog tartatni ezen hónapnak 21-dikén, M. B. *Kemény* Simon Ur ő Exja fő vigyázatja alatt, kit a' F. fő Kormány-szék rendelt ide a' végre; de még a' változásokról ez után vészünk tudósítást. Meghólt ugyan itt egy *Telegdi* nevü 70 esztendőn fellyül élt városi Tanáts Ur, ki az ő Nemzete szeretetéről vala mindenek előtt esmeretes. Ez az Ur egész életében — még el-erőtlenedett idejében is örökké övesen dolmányoson járt, és a' több Tanátsbélieknek-is példát adott, hogy minyjoknak így kellene járnai; mellyet Magyar-országon igen sok

Városi Tanácsok szoktak tselekedni, hogy övesen, dolmányoson, Kardal szoktanak a' Tanács asztal mellett ülni, mint Törvényt őrző, és az igazságot ki-szolgáltató fejei a' népnek; és így a' tsupa szem után halgató edgyügyü nép előtt is nagyobb érzékenységet okozhatnának, mint-sem ha edgyik Kaputba, a' másik Jánkedlibe — a' 3-dik Isten tudja mibe, jelennék-meg a' Törvény' őltára mellett. — Ama nevezetesebb Vers szerzők közzül való nagy Férfi T. T. Gyöngyösi Ur, a' *Bárlæus Dámonját* igen szép Magyar Versekre fordítja, mellyek minden órán kéfzen lévén, kedves Nemzetének, nemzete hiv szolgája a' *Kurir* által, minél namarébb udvarlására fog ezzel is lenni, és e' fog az ő Nemzetétől nyert hervadhatatlan Borostyan-koszorújának edgyik zöldellő ága,

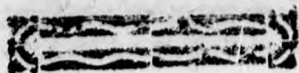
Erdélyből, Balásfalváról Aug. 17-dikén azt írják: „Nálunk már sok időktől fogva nem vala első, melyre nézve a' nagy *Küküllő* vize rend kívül meg-apadott vala. — Juliusnak 27 dikén egy szörnyü menydörgéssel jövő Zápor első támoda körül belől, melyre a' víz meg nevedvén, más nap az egész nagy *Küküllőben* mind addig, míg a' *Marosba* szakad, minden halak vagy meg-valának döngölve; vagy úgy el érzékenyedve, hogy ezeket minden bajoskodás nélkül lehet vala fogdosni. A' bádgyat halak megint meg-frissülének, ha más vízbe tétettek. Ennek azt az okát adják itt az Oláhok, hogy a' Menkő a' vízbe ütett vólna. — *Visgálják ennek igazságát azok, kik a' Menkövel nálunknál bövebb esmerettségben vagynak.*

Budáról ezt írják: — Augustusnak 20-dikán vala az első Apostoli Magyar Királynak Sz. *István*-nak innepe napja, mely tartaték a' Királyi Udvarbéli és Szt. *Sigmond* Kathédralis Templomában, minden lehető és ki-gondolható pompával és Ceremoniával. *Basilius Alexovits* egy igen Paulinus, és *Berthold Förderer*, mind ketten a' leg-nevezetesebb Prédikáló Pap Urak tartának Magyar és Német nyelven Prédikátziót, a' jelen-való fokoságnak e-
gélz

gész meg-elégedéséig ditséretesen. A' Kárdinális Ur
ő Eminentziája Primás H. *Battyányi* Jolef szolgál-
tata, sok Püspököknek; Prélátusoknak, és az Or-
szág-gyülekezete nagyobb részének jelen létében éne-
kes Sz. Misét a' *Pontifikálban*; mely innepi Isteni
szolgálat mellett a' Nemes Bandériumok, az Uni-
formába öltözött Városi Polgár Kompániák fegy-
verben parádéztnak. Tsak lehet gondolni, mely
nagy innep szentelés lett légyen ez, abból, hogy
itt leg-alább-is 30 ezer Keresztény Lelkek nyujtyák
vala sziveiknek égő áldozatjokat az Egekre, Ha-
zánknek 's Nemzetünknek boldogulásáért. — Már
értettük, hogy ezen Szt. Innep, és ugy szólván e-
gyenessen Nemzetünket illető innep, Bétsben is min-
den buzgósággal mene véghez, a' jelen való Dépu-
tátusi Karnak meg-jelenésével; a' midön az Erdél-
lyi Püspök Gr. *Bothyáni* Ur ő Exja, az Olofz Tem-
plomban Sz. Misét szolgáltattván, az ide való Ma-
gyar Eklézia Lelki Pásztorá Tisztelendő *Hermolaus*
Ur egy igen alkalmatóság szerint való Prédikáziót
monda.

*N. Kér. 8-dik Aag. — Kedves Magyar Ha-
zám-fia! — Tsak igaz az, hogy ezen a' nagy Já-
ték néző-piatzonn a' Világon, az Öröm és a' Gyász*
ugy váltogatják fel gyakorta egymást, valamint a'
fénvesen tündöklő déli nap-fény után, komor éjtsza-
kák szoktak következni. Ezt bizonyítja leg-közelebb
im' e' Történet: — Midön Augustusnak 3-dikán
bizonyos menyeközs Társaság szinte *Györből* jön-
ne nagy vígalság közben haza-felé Sopron Várme-
gyébe, vélek hozván fáradozásoknak kedves Tár-
gyát a' Meny aszszonyt, el érkeznek *Beledbe*, Rába
közi Helységbe, szerentsésen. De a' midön onnan
mértékletlen öröm között útnak erednének, tsak
nagy hamarsággal farkokban terem a' véletlen sze-
rentsétlenség, mely minden mósolygó szemeket egy-
szeribe szomorú gönybe boritá; mert a' mint a' Ko-
tsifok egy hirtelen tsavaruló úton sebeseen hajtaná-
nak, az első Tséza földhöz terülvén, ugy, hogy
an.

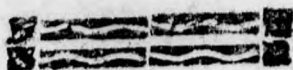

annak mind négy kereke az Ég-felé áll vala, egy derék életre termett nyájas embert, és a' Meny-afszonyt szinte alája borította olly szerentsétlenül, hogy az elsőnek mejjét és fejét meg-tsapván, többé az élők közzül senkinek nem szöllöt, mivel a' földről holt-számban fel-vonattatván 's haza vitett-vén, 12 óra múlva meg-holt; az utólsónak pedig, azon kívül, hogy a' homlokán egy tojasnyi béjegét vitte haza ezen szomorú *Spectaculumnak*, nagy szerentséjére történt, hogy a' Lovak a' Tséza elől szerfzámjaiknak elszakadása miatt elszaladhatván, a' Tséza mozdulatlanul helyen maradt, mert különben a' mozsárban meg-zúzott dióhoz lett volna hasonlónvá. — Következésképpen — ennek a' rövid hitvány *Örömnök*, még meg-kettőztetett bánatos *Gyász* lett volna következése. — Tanúlhatnak ezen Példából sok Magyarok, a' kiknek még máig-is igen rossz szokások nem tsak ilyen alkalmatossággal, hanem egyébkor is gyakran, ha kivált egyet hõr-penthetnek, nagy dáridával ló-vesztében úzni és hajtani marhájokat.

P. S. Éppen itt ötlik eszembe a' Kurirnak minap költ Levelében le-irtt és a' M. Hazával közöletett *Csornai* tüzi-veszedelem, 's a' szegény Lakó-foknak az által történt szerentsétlenségek; de egyszerűsmind az a' valóságos munkás *Tolerántzia*, a' melly nem tsak közönséges ditséretet, hanem mindenektól követést-is érdemel. Ez a' szerentsétlen Város, mellynek puszta álló kormos falait ez előtt kevés napokkál egész meg-indulással láttam, kitsinytől fogva nagyig Katholikus Lakófokból áll; mindazáltal a' külsõt tekintetbe venni nem tudó felebaráti szeretet itt olly részre hajlás nélkül való és szembe tünõ, hogy, el-halगतván a' szánakodni tudó jó szivü Hiveknek magános jó-téteményeket, ezen kárt vállott Atyafiaknak számokra három nevezetes Evangyélika Ekklesia, u. m. *Vadosfa*, *Szili-Sárhány*, és *Farád*, a' mostani szorosabb Ekklesiái jövedelembõl; köz-akarati szerint, tíz-tíz 's egy.

egynéhány forintokból álló jó szívű segítségét nyújtottanak. — Légyen áldott II-dik *Josefnek* még Hamva-is, a' ki ennek az indulatnak Fundamentomát vetette; légyen szerentsés, a' ki erre építeni fog! — Mi pedig, minden külső és mellékes különbség mellett-is kedves Felebarátim 's Kereszt. Atyámfiai! induljunk-fel e' ditséretes példa által ezeknek, és hasonló szerentsétlen sorsú Atyánkfiainak szives tselekedetbéli segítségére! Igy leszünk *Christiánusok*, Krisztust követők, ha, *Fil. 2: 5.* szerint, olyan indulat leszzen mi bennünk, a' minémű ő benne vólt.

Egy a' Karaolli Tábortól Aug. 8-dikán költ Levélnek rövid summája. — „Egy néhány napokkal vala ennek előtte szerentséjek a' mi katonáinknak az Ellenségnek egy hajóját el-lőni; mely a' benne lévő 80 Törökökkel el-sijedvén, egy Zászlótartó és más 4 Törökök a' mi fogoly varfánkba jutának. A' vala ezeknek leg-első kérdések-is a' mi Táborunknál: vallyon van-é békesség a' Pruszszussal? — „A' *Kláin* Szabadsfergebéli 2 Kapitányok ollyon utat gondoltanak vala-ki a' Kereskedésre, hogy a' *Viddini* Törököknek Sót vitessenek jó pénzért. Augústusnak 5-dikén rajta kapták ő-kegyelmeket, és 15 Sóval terhelt szekerekkel edgyütt fogva hozák-bé ide. Már most, hogy ezen Sós tselekedetek sőtalan ne maradjon, ollyan bátorságos helyt ülnek itt vafon, hól a' Kenyeret a' Kutya a' kezekből ki-nem fogja kapni, és Per van a' fejeken. Ezek közzül edgyik ama hires *Szt***, ki ellen már 2 elztendőktől fogva igen sok panasz ment vala, azon-kivül, hogy valamin rajta érhatték volna: most meg-fog mindenekért lakolni!! — A' mi fő igazgató Vezérünk, F. T. M. Gróf *Klerse* szüntelen a' *Szfetati* szélső vigyázaton vagon, és fülel minden-felé. A' többi Generálok többnyire mind betegek. — „Ugyan ekkor egy szörnyű dolog esék a' mi Táborunknál. Az ugy nevezett *Stab* gyalog-jainál tűz támodott vala étzakának idején, és 10 gya-

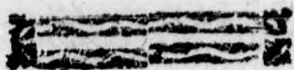

gyalog Kunyhok (Kallyibák) már lángba valának öltözve ekkor, mikor a' Tábor észre vévén — — utzú rajta! *Hanibál* van a' nyakunkon!! lár-mát ütének; azonban hát tsak *Vulkánus* Uram próbálgatja a' Legénységet — de ő-kegyelmét-is *Eolus* szereztsésen meg térítvén, a' nagyobb veszedelem el-múlék.

Szemlin 21. Aug. — „Azon szélesen kiterjedett hir, hogy a' *Skutar* Basa *Valjevondál*, az *Abdi* Basa pedig *Passarovitznál* sok ezerevel magával vólna, tsak szél vólt, és el-repült. *Valjevondál* tsak mint egy 1000 Törökök jelentek vala meg, és erre a' Serviai Szabad-Seregnek ott lévő igen kevés számból álló része, a' *Sábrefi* föld várakba húzta vala magát vizsgálva — és az egész historia tsak ebből állott. — *Passarovitznál* ugyan egy néhány ezer Törökök jelentenek vala meg, de tsak azért, hogy ha ezen Helység magát pénzel meg-nem váltja, fel-égetik. Ezek hát tsak Portzio szedők, Collectorok, Perceptorok, és Dullok akarának lenni; de mivel a' Nép már mind el-szaladott vala — ott kereskedtek, a' hól igen keveset kaptak. — Valamig ezen hir ki-nem nyilatkozott vala, Belgrádban szüntelen tétetnek vala a' szükséges készületek. A' Száva vizén megint szágodoznak vala a' mi vigyázóink; a' hidon senki-is Passus nélkül által-nem botsáttatott 's. t. de már itt is az efféle szorgalmatolságok kezdettenek szünni. — „Tegnap egy *Szerimi* tsupa fa Tallyiga, mellyen egy Kotsis és a Afzszonyok ülének, a' hidról lovastól edgyütt bétseppené a' Szávába; de minthogy a' Tallyigán semmi vas nem vala, a' helyet, hogy le-ülne a' viz fenekére, úsz vala a' viz' mentére a' benne ülökkel edgyütt mind addig, mig hajók érkezének segítségül, és minden veszedelem nélkül ki-fogák. Ebből meg-tettzik, hogy sokszor jobb egy szegény paraszt fa Tallyiga, mint sem az Urak' vasas hirtója. —

A' *Morvai Táb* már most egészen útban van, és elszéledve így útoz: „ A' *Minquitz Gránátéroz Batalionnya*, és a' *Kaprara Táb*ori Batalionnya, — alsó *Styrián* és *Tyrolon* keresztül *Olofzországba* — *Naygebauernek* 2 Táb. Batalionnya *Styrián* keresztül *Tirolba*. — *Turrnak* 2 Táb. Batalionnya *Styrián* keresztül *Kárinthiába*. — *Burger*, *Szt. Julián*, *Keavinger* Grán. Bataliomi; *Tájtsmáiszter*, *Ferdinánd Toskána*, *Károly Toskána*, és a' *Pellegrini* Táb. Bataliomi alsó *Auftriftriába*. — *Lobkovitz* és *Modéna* könnyü lovas Németjei *Gallitziába*. — *Ferentz* fő *Hertzeg*, *Sakmin*, *Zeschvits*, *Kavanakh*, *Anspakh* és *Naszszau*, vafas *Regementek* mennek *Magyar-országba*. — A' *Városdi* és *Slavoniai* szélbéli *Sergek* ó tsapatban jönnek-vifszá a' magok szélekre és lakó helyekbe. — A' *Tseh* és *Morva* *Sergek* pedig mennek a' magok előbbeni szállásokra.

Egész *Magyar-országban* és az ahhoz tartozó *Tartományokban*, minden *Mező* és *Királyi városokban* és *Püspökségekben*, 1787-től fogva 88-ban és 89-nek végéig a' szegények *Kafsájába* bégyült *alamisna* 158,051 R. forintokra ment; melyből a' szegények' számára kiosztatott, naponként némelynek 3 — 4 — 5 *krajtzáronként* 145 ezer 984 for.; minthogy az ebből részlesült szegényeknek számok 5673-ra megyen vala. Megmaradott hát a' bevett pénzből 12-ezer 66 forint. Ha ez az *Istenes szokás* tovább-is fenn maradna *Hazánkban*, sőt idővel nagyobb előmenetelre találna lépni; így a' valóságos szegényei *Hazánk*nak nem sok esztendők múlva meg-szabadittatnának a' mások küzföbének nyom-

dozásától — az erős nyakos koldusok pedig, a' koldulás' kemény tilalmával, kaszához, gu'solyhoz és kapához kéntelenítettének Kenyérért folyo-
módni. —

Ö Felsége kegyelmesen meg-engedte fokaknak kérésére, hogy a' *Lilienfeldi* Fundátzióhoz tartozó T. Papi Rend, mely a' múlt esztendőben töröltetett vala-el, ismét a' régi lábra vissza állittassék, annak vólt tagjai vissza hivattassanak, és örökségek vissza adatván, azt törvényesen mint tulajdonokat birhassák, és magoknak ugyan magok közöttül egy Abbást 's több meg-kivántató Elöll-járókat valószszanak. A' Klastromnak régi tagjai közöttül 29 en már vissza-is gyülekeztenek, és 17-dikén a' folyó hónapnak *Schvingenschlegel* Ignátz Ur, ki annak idejében Magyar-országban a' Marienbergi Pr. nél Superiori hivatalt viselt vólt Lilienfeldi Abbásnak valószszatván, dob, trombita és harang szó között a' Fundátzionak templomába kifértetett és hivatalára ahoz illendő módon el-készítettetett.

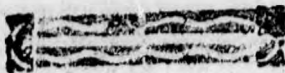
Temesvár 16. Aug. — Itt a' napokban egy Lengyel Kurir olly serénységgel útozott kerefsztül Bukarest-felé, a' melynél már sebesebben képzelni sem lehetne. Azt lehet gondolni, hogy olly követtséget vitt Pruszsus Oberster és mostani Bukarestbe lévő Pruszsus Követhoz B. *Lu'si*hoz, mellyről a' nevezett Obersternek még az edgyezésnek el-kezdetése előtt kellett tudosittatni. Ujjságot kérdezvén, midőn hallaná, hogy közönséges békeséget reméllének, el-mofojodott és nagy hahatával kezdett benünket le-nevetni.

Külső-országi Tudósítások.

Luxemburg 18. Aug. — Ide, 18-dikra virradó étzaka érkezvén-meg egy Staféta, olly hírt hozott, melly szerint Belgium felé, következő Sergeik indultanak-meg *Leopoldnak* u. m. — 4 Batalion Magyar Gránátérosok — 4 Batalion Magyar és 8 Bat. Német Gyalogok — 10 Vadász és 10 Kemény Lövő Tirolisi Kompániák — a' még *Hadik* nevét viselő egész Húszár Regiment és a' *Vurmzer* Regimentyének még hátra lévő 1000-ből álló része — 3 Osztály Ulánusok — az *Odonel* Gallitziai Szabad Sergének 2 Batalionnyai — 2 Agyuzó Kompániák. Mind ezen Kompániák 200 fejekből állván hadi lábura vagynak rendeltetve, és mindegyik Batalion 3 hat fontos ágyukkal 's minden egyéb táborozásra meg-kivántató készülletekkel meg-erősítve mennyen a' Belgák ellen. Ezeken kívül útban vagynak — 4 Kompánia Stábs Gyalogok, vagy a' Stáb mellett vigyázó Gyalogok — 2 Osztály Dragonyosok — 1 Kompánia Sántzolók — 1 Kompánia Hidtsinálók — és a' Generál Stáb. — Summája a' Gyalogoknak 27,000 — a' Lovasoknak 3770 — 's még az edgymás ide tartozóknak száma 212-re réá mennyen, és így ezen egész Sereg áll 30,982 fejekből. — A' *Hadik* Húszároknak 2 Osztályai már Aug. 30-dikán *Stokkerauba* meg érkezvén, 31-dikben ugyan itten nyugodtanak, vélek lévén Generál *Boros*, Oberflájd. Báró *Szentkerefzty* és Májor *Révay* Urak. Uttyokat ezen Sergek sebelsen tézik, úgy hogy 3 napokat egymás után utozván, a' 4-diken szoktanak nyugodni, a' mint hallottuk.

Német-ország. — *Lüttikhből* Aug. 26-dikán azt irják, hogy mióltától fogva a' Pruszszus Követ *Dohm* Ur, a' *Lüttikhieknek* Gyűlésében megjelenvén, a' Pruszszus Királynak kívánságát jelentette, semmi ellenséges mozdulásokat az ólta a' Német Birodalomnak katonái-jis ellenek nem téznek, 's mindeneknek reménység vagyon a' békességhez.

Fran.

Frantzia ország. Páris 12-dik Aug. — A' Nemzeti Gyűlés meg-határozta, hogy ennek-után, na sem a' Királynak Gyermekai, sem pedig a' többi Királyi vérből származó Hertzegek, a' szokás-ba volt állandó fizetést ne vehessék, hanem a' Nemzet rendelleye - ki mindeniknek az élelmére meg - kívántató költséget, ahhoz képpést pedig, a' mint azt mindenik jobb vagy rosszabb maga - viselete által meg - fogja érdemelni. — A' Földes Uraságoknak is Familia béli törvényes tulajdonságai fel - vétetvén, el - végeztetett, hogy az első szülő teknek az ő több testvérek felett való jussok el töröltesék, ezek felett semmi méltóságok ne legyen, és jofzágaikat edgymás között egyenlően osztsák - fel az Atya - fiak. —

Ugyan itt egy *Beaume* nevezetű helylységben 24 Afzszonyoságoknak feje illven gondolatokkal tel - vén - el, hogy a' mint a' férjfiaknak a' Nemzeti szabadságért való hitet le - tenni illendő volna, miért nem lehetne az szerint az afzszonyoknak is le - tenni ugyan azon szabadságért való hitet, midőn ők, a' mint az egész Világ tudja, szintugy mint a' férjfiak, vagy még erősebben szeretik szabadok lenni? Sőt Jul 14 - dikén, a' már tudva lévő innepe napján a' Nemzeti Szabadságnak, annak módja szerint meg - is jelenének ezen említett afzszonyok, és hiteket le akarják vala tenni. Némely okosabb férjfiaknak nem tettett az afzszonyoknak a' izabadság mellett való illy mértékletlen hévségek, 's nem akarják vala őket az esküvésre elő - botsátanni. Az afzszonyok a' Nemzeti Gyűléshez folyamodtak, — de mitsoda választ kaptak? — Szerentsétlenségekre egyik a' Députátusok közzül hiveségtelenséget tapasztalt volt a' Feleségében magához, mely szerint következendő módon voxolt a' szegény afzszonyokra: — „A' Mádámok tartsák - meg előbb azon egyetlen edgy első hiteket, mellyel magokat férjök hiveségére kötelezték, akkor meg - fogják érdem -

demleni, hogy mint Polgárok úgy esküdjének meg; de — 's a' t.

Lengyel Ország. Varsov 11-dik Aug. — A' Lengyen Státufok kérettetvén, hogy Gen. *Ufedom* alatt Sléfiái szélékről Nap-keleti Pruszizia felé az Oroszok ellen indúlt Pruszizus Seregnek, engednének *Varsovnál* keresztül menetelt, nem állottanak ugyan a' Pruszizus Királynak ezen kivánságára réá; azért mert Törvények tartya, hogy az hól az Ország Státufsai öszve gyülekezve vagynak, ott semmi idegen Sergek keresztül ne mehessenek: megengedték mind azon-által azt, hogy Thornnál 's még egy más helységnél keresztül vihesse *Ufedom* a' maga Sergeit. — Ezen hirből ki-tettzik az, hogy a' Pruszizus nagy erővel megyen az Oroszok ellen. Söt a' Lengyel Státufok-is szoross parantsolatot adtanak ez iránt-ki, hogy *Lithvániában* Fejér Ruszsiának határain a' Lengyel Sergek erősíttessenek meg. — Nevezetes a' Lengyel Státufoknak Gyülésében a' mostani éppen fenn forgó punktum, melyben el-fog végeztetni a' következésnek azon rendgye, melly szerint a' Lengyel-orzági Koronának örökössei, a' Királyságra el-juthatnak. Ezen tanátskozásnak ereje szerint, a' mostani Királynak halála után, egy bizonyos *Ház* fog valóztatni a' Lengyel-orzági Koronának örökös birására, a' mely ház ezen Koronát le-felé menő Linéában örökség szerint birni fogja, illy fel-tétel alatt, hogy minek előtte az Örökös meg-koronáztatnék, előre az Ország és Király közt való Kötésekre (*Pacta Conventa*) esküdjék-meg; a' mellyik pedig ezen kötések meg-rontaná, nem tsak magára nézve, hanem erre az egész valóztatott házra nézve el-fogná vesztetni a' Koronához való következés-béli jussát. Honnan való legyen pedig ezen valóztatandó *Ház*, idegen é, vagy az Orzagbéli, még erről nem tétetett semmi emlékezet. A' Királynak első szülött fija, mint Korona örökös, mindenkor ezen Titulust viselje: *Váloztatott Hertzeg*. Ha ezen le-felé menő Linea ki tanálna halni, már ekkor más ház valóztatnék a' Királyi.

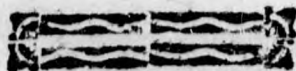

rályi-szék Örökösének. — A' Lengyel Polgárok-
nak környül állásai-is elő-vétettetvén, a' követke-
zendő nevezetes punktumok forognak fenn az Or-
szág Tanácsában irántok. — „ Hogy a' Városok
a' magok dolgaikat az Ország Gyűlése elejébe 3
Députátusai által fel-adassák. — Hogy egy Pol-
gár, ha örökséget bir, el-ne fogattathassék, hanem
ha előbb hibája és büntetésre méltó volta meg-bi-
zonyittatik. — Hogy a' Polgároknak Nemes jo-
szágot vásárolni szabad legyen; minden Ekklesiái
hivatalokra, ki-vévén a' Püspökséget, el-juthassá-
nak; Univerzitás-béli 's más egyéb jutalmakkal él-
hessenek; és ha valamelyik Polgár, elő-menete-
lit az Obersterségig fel vihetne, ez által már minden
maradékjaival edgyütt örökös Nemességet nyerhes-
sen, 's a' Lengyel Lovasi Nemes Rend közzé szám-
láltassék.

*Ukránia 7. Aug. — A' Fekete tengeren az
Oroszok és Törökök között történt tengeri tsatának,
következendő bővebb le-tráfa* hirdettetett-ki, egy itt
keresztül útozó Orosz Kurir által. — „ A' Kri-
miai partok tállyékán Török hajókat vévén észbe
az Oroszok, Jul. 13 dikán ki-indúlt Kontreadmirál
Utsakov 31 külömb-külob-féle nagyságu hajókkal
Sebastopolból és 19 dikben *Jenihaléhoz* meg-érkez-
vén, észbe vette a' Törököknek 36 hajókból álló
Sergét maga ellen evezni. Az Oroszok-is hadi
rendet formálván, dél tájban el kezdődött az ülkö-
zet, mellynek vége, egyéb apróság fordulásokat és
tengeri tsata-béli mozdulásokat el-halgatván, az
lett, hogy a' Törököknek 3 nagy hajója a' via-
dalra alkalmatlanná tétetödvén, magának a' Török
Vezérnek hajója-is két versben gyujtattatott-meg, de
ismét meg-oltatott. Midön a' Kapitány *Basa*, a' vesze-
delembe lévő hajóknak igen közelre ment volna segít-
tségül, sok embereit vesztette-el az Oroszok Kártáttsa-
miatt — Egy hajójok a' Törököknek el-süjvedvén,
az Oroszok az azokon lévő Törököknek ki-fogá-
sán, ugyan eléggé munkálódtanak: de magok a'
más

más Török hajós Seregek réájok ágyuzván az Oroszokra, nem engedték a' Törököknek ki-fogdosását, inkább akarván talám el-veszéseket azoknak, mint az Oroszoknak kezekre való akadásokat. Az étzaka bé-következvén, nem üzhették az Oroszok a' Török hajós Sereget, melly szerint nem-is tudatik, hová vonta magát vizsgálja a' Török hajós Sereg a' *Sinope*-béli ki-kötő helyhez vagy *Romeliai* partokhoz. A' tsata 12 órától fogva 5-ig tartott. Az Oroszok közzül meg-ölettenek 27-en, sebbe estenek pedig 64-en. Most az Orosz hajós Sereg a' *Tkéodofiai* tenger-öbölben nyugszik.

Spanyol-ország. — Egy Madriti Doktor a' gyenge gyomrú és Podágrás embereknek, következő Káfét jóval orvasságul: — „ Vegyen a' beteg, így szól ezen Doktor, a' maga Káféjába egy harmadrész *Töty-makkot*, 's azt a' Káféval edgyütt, mint közönségesen szokás meg-pergelvén, élyen Kafé gyanánt véle annak módja szerint. — Ez eddig *Præscriptio*: így szól pedig tovább a' nevezett Doktor. „ Én 26 esztendeje hogy praktizálok a' *Medicinát*: a' *Kolika*, *Reumátismus*, és a' gyomornak rothadása ellen, midőn semmi egyéb eszközeim nem használtak, ezen Kafét rendeltem, és a' nevezett nyavallyákat véle gyógyítottam. 1822 betegeket gyógyítottam meg ezen orvos-szerem által, melly éngemet soha meg-nem tsalt. Ez az idős emberekre nézve egy olyan erősítő eszköz, a' melly ebben a' részben a' *Khinát* fellyül haladja. Ize ezen Kafénak jó: lehet vele esztendőig élni, tsak hogy minden 3 napok között egyik napon ki-kell a' véle való elést hagyni.

Olofz Ország. 10. Aug. — F. II-dik *Leopoldnak*, mint Apostoli Királynak Követtye Hertzeg *Ruspoli*, meg-érkeztén Aug. 6-dikán Néápolisba, a' réá bizatott Lakadalmi követtséget következő Udvari tzerémoniával tellyesítette. Előbbször látogatására ment amaz esmeretes nagy Generálnak *Aktonnak*: ki 8 kán Aug. nak a' *Leopold* Követtyének a' látogatásbéli költsönt visszfa adván, ötet az Udvarba fel-vezette. A' Követnek tizteletére 9-dikben egy 50 személyre készült asztalt adott Gen. *Akton*, melyen a' főbb Udvariak, Uraságok, és Ministerek jelentenek-meg. Aug. 12-dikére, midön a' Követnek közönségesen kellett az Udvarhoz való bémenetelt tartani, magának a' Követnek 's talám a' hozzá tartozóknak számára, 2 hat-hat lovas gála hintók valának rendeltetve, ezen kívül pedig a' főbb Nemesség 70 hat-hat lovas hintókban jelent meg. Aug. 14-dikére hasonló gála vólt rendeltetve, azon külömbsséggel, hogy már ekkor a' hintókban tsak két-két lovak fogattattak: 15-dikben pedig a' 2 Hertzeg *Aszszonyok*, u. m. a' *Ferentz* és *Ferdinánd* fő Hertzegek örökös Hites Társai házolsági hiteket le-tévén ezen jelen nem lévő 2 Hertzegeknek képeit, a' Neápolisi Királyi Korona örökösse viselte. 's a' t.

Kedves *Deres* hiven szolgály vigyed hamar *Levelém*
 Mert Sz. — di *Rebekámat* Bétsben ma fel-nem lelem
 Neve napján. Mit tsináljok hát? Képében ölelem
 J — — mat, 's így örvendek én *Vele*, és ö *velem*.

Költ Bétsben 31-dik Augustusban 1790.